

העובכס הזה

יצירה ספרותית מעוררת סערה

**גיבורה לאומית שועצות
משמ"צ"ם יאות!"**

מכתבה הגלוי של

דבקה גובר

לסופר

בר-יוסף

*

תשובת

בר-יוסף:

„לא פידסמתי

פורנוגרפיה

או השמצות!"

תסמני על כל אותם אישי ציבור, שחתי-
מותיהם מתנוססות על הדף. התחל בשק-
האם לא שמעו מעולם כי ציורים תמימים
אפילו ציורי תולדות, שימשו כלי נשק בידי
מתנגדיהם? אני מבין בהחלט את חבר הכי-
נסת בנין. לעולם אינך יכול לדעת איהו
תעלול יעולל לך ריבך. והנהדר תסמני, אסור
חז"ל, לעולם אינו נופל.

שמעון ירחמיאל, בני ברק

מה יש? נשים כבר אינן יודעות לצייר
חתולים? או שמא הן כלבניות מרי? על
כל פנים לא הבאתם אף ציור אחד שידגיש
את נקודתהפכת הנשים. וחוזי סוה, אף לא
ציור קומי ואורוגינלי באסת. הלש מאר-
אורה ברמקן, רמתגן

חתולים נשיים וקומיים, ראי ציורים.

אוהב העם

מדוע שונאים אצלנו כל כך את נמאל
עבר אלינאצול? הלא למעשה אין לנו אדם
בעולם, הדואנ כמיהו לקיומה ולהתפתחותה
של מדינת ישראל.
רק לפני שבועות מספר, בזמן כינוס מעילי
המנבית המאוחדת, הודיעו העתונים כי
הנכנסות המנבית יורדות גם, בגלל השקט
בגבולות. והנה רק שבע עבר אלינאצול את
הדברים האלה, הוא נכחל סאר, וכאילו
בהתאם להסכם סודי עם בניגוריו, נתן
מקורה דחופה לחייליו בגבול הסורי והתחיל
בפעולה תוקפנית ולהפסיק את השקט הסכסוכי
באזור.
חושבני כי במקום לפנות במחאה למועצת
הבטחון, אנו צריכים לשלוח מכתב תודה
לשליש מצריים, על דאנתו הנאמנה להכנסות
המנבית המאוחדת ולגורלה של מדינת יי-
ראל.

שמעון שרנסקי, ירושלים

שנה טובה

בעתונכם (העולם הזה 1001) הופיעה
מודעה בה נאמר כי כרטיסי ברכה נושאי
פרסים נמכרים בארזות שנה טובה, על-ידי
קרן נכי מלחמת השחרור וצה"ל. לפי מודעה
זו קנינו את הכרזות, שמספריהן 21405-21406.

החתולה של קמי

החתול של מופז

24061, 24062. על המודעה לא הופיע מסומ
מה תאריך ההנלה, אולם המוכר סעו כי
ההנלה תיערך ב-22.10.58.

עד כמה שידוע לנו לא נערכה שום
הנלה ותוצאות ההנלה כוו, אם אמנם
נערכה, לא פורסמו.

שואל, אביבה, יעקב, אלוניאבא

הקוראים שואל, אביבה ויעקב, טועים.
הגזרת קרן נכי מלחמת השחרור נערכה
בתאריך המובחט, והתוצאות פורסמו בעתור
נות היוםיות. כדי לוודא אם זכו אגותיהם,
יפנו למשרדי קרן נכי מלחמת השחרור.
רחוב מנה 5, תל-אביב.

אזהרה לגברים

כקוראת נאמנה שלכם הכעסתי על מאד
בכתבה מאת הרמן קלאנז (העולם הזה
1105). אולי מר קלאנז אינו ספר נבדיר
מב, אינך יודעת. מעולם לא הייתי נבדיר,
באשר לתפורות נשים הנני מוסחית: ב-22
שנות חיי ביקרתי כבר אצל ספרים רבים.
לדעתי, התסרוקות שהוצגו בתצלונת מלון
המער, דויד" היו ממש קטסטרופיות.
עצתי לחברי המערכת מנין זכר — זכרו
מה קרה בסופו של עבראלה.

ס. ג. ר., ירושלים

נהניתי לקרוא את סיפורי האישי של הרמן
מן קלאנז, אם כי פרס הנתי על היום
ליריו, חושבת אני כי מי שהיה ספרה של
חצר המלכות הירדנית ראוי לאשראי רב.
לצערי העתקתי את מקום מגורי מירושלים
לפריז, אולם אני מכחישה: בהודמנות
הראשונה של ביקור אצל הוריי, לא אפסח
על דלתו של ספר המלכות.

רינה סו, רמלה

בשעת מיבחן

הקול הרם ביותר שהגיע לאוזני מכל הרי
התקרת האחרונה בגבול הצפון (העולם הזה
1106) היה קולו של מעמון אועקה. הוא התי-
רה בנו כי הניעה השעה ה-11 לשנות את
נישנתו לכל בעיות המבחן. שהרי עד כה,
סמכנו תמיד על כוח ההרתעה שלנו. כבר
התנסינו בהתנקשויות נבול, ותמיד ידענו
להשיב בפעולות-תגמול, או אפילו בפלחמה
רבתי, כמו בסיני. אבל הפעם, היה ברור
לכל כי טוב לא נותר מקום למעולות תגמול.
כל תגובה של ממש, פירושה מלחמה. וסלי-
חמה — מי יודע לאיהו כיוונים תחתחח?
לכל הפחות, תהיה זו פתיחת הסיבוב האחי-
רון של נמישת האזור על-ידי המערב, וכיבו
שו הסופי על-ידי האימפריה הסובייטית.
האם בזה רצוננו?

אני סבור שלא, ועל כן חובה עלינו לעי-
שות את כל המאמצים למצוא דרך להיברר
עם שכנינו, על מנת שגם הם וגם אנחנו
נינצל מחיבוק הדב הרוסי. אם מותרות זאת
עלינו לנקוט בנייטראליות — אורבא. זה
יבטיח לפחות את שלום המרחק. את מלי-
המחם ויכלו אז שני הנושים לנהל ביניהם,
הרחק מכינו.

ד"ר נחום שין, תל-אביב

אילו היה לרצון נראה באופן קץ לי-
כל שמכות הרמים הללו?
עמי בגדור, חיפה

ברצוני לציין לשבח את קיבוץ להבות
הבשן, אשר פירסם מודעת תודה לחושבי
הערים, שהתניסו בשעתו לבניית בונקרים
במשק. בשעות מיבחן כאלה נסדרת האחרות
בין חלקי האומה.

ראובן גורביק, בתים

עולם ומלואו

עלי לציין לשבח את הקריקטורה של וקי.
על בעיית השילומים והוצאת הפרסים הנרטי-
ניים בארץ (העולם הזה 1106). כציור אחד
הצליח להביע עולם ומלואו — ובצורה מאד
פחה ותברותית.

נעמי נתנון, תל-אביב

מסקנות מצרפת

מאמרו של העורך מצרפת, "אזהרה" (ה)
עולם הזה 1106) בא בדיוק בעתו. הוא משי-
כיל להעריץ נכונה את תוצאות הבחירות
בצרפת ואף להסיק מהן את המסקנה הנוגעת
לאזרח הישראלי — דהיינו: נגד בחירות
אזוריות-רבות. זוהי כתיבה עתונאית לי-
דוגמה.

שמואל ברגר, ירושלים

לגופו של עניין

מה שעשתה זיוה (העולם הזה 1106) הוא
עניינה הפרטי ואין זה נוגע לאיש, מלבד
אולי להוריה ולבני משפחתה, ויתכן גם ש-
לבעלה לשעבר. זיוה היא חלום. היה לה
העזו לוותר על חיי נחיתות בטוחים ולצאת
לעולם הגדול, ולנסות להגשים חלום זה.
היא לא חזרה בכדי לשאת את כשלונה. על
כן בחרה בדרך הקלה. קלחן אינני יודעת.
על כל פנים, זו זכותה הבלעדית להחליט
מה תעשה במניה, אישיותה או נוסה.

אין סיבה להשמיץ אותה. חיה הררית
ניסתה והצליחה. האם היא ראוייה לזרים?
אביבה ד., חיפה

אתם 100%. אני מתפלל רק על דבר אחד:
איר נתתם לאזור כזה (ואני מכין שידעתם
עליו מראש) לעזוב את הארץ?

שמעון שרייבר, ירושלים

לא יאומן כי יסופר, זוהי האגדה על
זיוה וזה סיבה. רווח לבי כשרקאתי מעל
נבי עתונכם, כי זיוה ויתרה על האזרחות
הישראלית.

מנשה גורארי, צה"ל

אינני חושבת שהצגת תצלום עירום היא
כה מושחתת או בלתי מוסרית. עירום היא
הקדום, בימי היוונים והרומאים, היו נוהי
נות בהתברות להופיע באולמות ציור ומסיל
בהופעות עירום גם בישראל יש אולפני
ציור ופסיל. אשר מספר בחורות מוסמכות
בהם בהופעות עירום, על מנת להכילים את
האמנות והיופי, אך לא כדי להעציר יצרים.
אינני מתכיישת לספר, שגם אני הופיעה לא
אחת בצורה זו, ואינני רואה בכך פגיעה
במוסר.

זיוה אינה היחידה העושה זאת ואפשר
להסביר ענין זה, בצורה גורפתית בהחלט.
מנייתת לתצלומי עירום אינה צריכה לספסל
דווקא את הדרדרותה.

עמנואלה גולדברג, חיפה

בחור אם לנערה, אני אומרת לכם: תודה
רבה. מאת, ואולי אפלי נערות בישראל חולי-
מות כיום על קאריירה זוהרת בהוליווד.
פירסומכם זוהיר אותו כי הדרך אינה תמיד
קלה, וכי אפשר להגיע רחוק מאוד מן הי-
מקום שאליו שאפו.

נחמה לוי, תל-אביב

לגופו של עניין: זו היתה כתבה מוצי-
לחת מאוד מכל הבחינות: המוסרית, הלאו-
מית והחינוכית!

אליהו חסון, חולון

נשק בשק

ישר כוח, עמוד החתולים שלכם (העולם
זה 1105) נגם שעה של קורת רוח. לא
הייתי מתאר כי חברי נכנסת כבודים, אישי
ציבור ואמנים, יקדישו מומנם לכניון נרא-
פולוני מעין זה. אינני בקי לזערי במדע
כתבה, אך אני בטוח כי נראפולונ מומחה
היה מסיק מעומכם מסקנות רבות.

ראובן הילל, רחובות

עכשיו הכל ברור: מי שאינו יכול
לצייר תחול אפילו, ווראי שאינו יכול לי-
הציג את המדינה.

אליגורה ריבקי, חיפה

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, מלפון 26785
ת. ד. 136. טען למברקים: "עולמפרט".
חמוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס טסה שהט בע"מ, ת"א, טל. 62239.
החפצה: דוד שופל ובניו, תל-אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העתון הנקרא ביותר במדינה

העורך הראשי:

אורי אבנרי

ראש המערכת:

שלום כהן

עורך משנה:

רוב איתור

עורך תבנית:

ועי

צלם המערכת:

מריה טרו

עורך כיתוב:

סילבי קשת

כתב בכיר:

אלי תבור

חברי המערכת:

מנשה ברדיין, שייט גלור, יליי גליי,
דויד חורוביץ, רותי ורר, אברהם גרסון,
יוסף אברמסון, אביבה סטן, עמוס קינן,
שלמה טרו.

ביותר במדינה

האירופית, כבתי-ברית טבעית למערך הפו-
ליטי המערבי.

מובן מאליי שתמונה זו מלווה בזלול
עמוק לתרבות המזרח (שכמעט איש לא
סרח ללמדה), לשפה הערבית, ליצירות-הפאר
של העבר השמי (במידה שלא נשתמרו
במקרה במסורת הדתית היהודית).

אין כל חשיבות לגבנות התמונה הזאת
או לאי-גבנותה. אין טעם להצביע על העוב-
דה שהדור הצעיר הגדל בארץ התפרק, בי
הצלחה קיצונית, הן מן הערכים החיוביים
והן מן הערכים השליליים של התרבות
האירופית, וכי קשרו היחיד עם תרבות
מפוארת זו היא זיקתו למסום מיסטר
ותשוקתו לטיול בפאריס. מיתוס, גם כשהוא
כוזב לחלוטין, עשוי להשפיע באופן מכריע
ולאורך ימים.

המיתוס ה"אירופי" של הציונות הופך מי-
ראש את האשכנזים לשליטי המדינה, הוא
הופך את שפת האם הפולנית לנכס יקר,
ואת בעליה לאישיות-תרבות. הוא הופך את
שפת-האם הערבית למכשלה חברותית, ואת
בעליה לאיש נחות.

הוא גותן פרס לתרומתו של האשכנזי,
המתבטאת בקשר כלשהו, אפילו שטחי, לער-
לם המערבי. הוא בז מעומק לבו לתרומתו
הטבעית של הספרדי ובן עדה המזרחי,
המתבטאת בקשרו הבלתי-אמצעי לתרבות ול-
מציאות של המרחב השמי.

★ ★ ★

המיתוס הכוזב של יעודנו ה"אירופי"
חזק כל כך, עד שגרף עמו גם את
הספרדים, וזרע בלבם הרגש-נחיתות עמר
קה. הספרדים המעטים שהצליחו לחזור
לצמרת החברתית או הכלכלית של המדינה,
משחזרים ככל יכולתם להתנכר למצאם
ולחקות את האשכנזים. בתאחת התבוללותם
הם דומים ליהודים בחוץ-לארץ.

אולם פתח התקעה לבני עדות המזרח
בישראל אינו בהתבוללות, וגם לא ביצירת
מפלגה "עדתית", שתסיף לייצוג יחסי והגן
לספרדים במסדות השלטון. כל עוד לא
תשתנה רוח המשטר בארץ, נדון כל כשלון
כזה להתנהנות ולכשלון.

שעתם הגדולה של בני עדות המזרח תבוא
כאשר יכירו הם עצמם בערכם הסגולי ה-
מקורי, כאשר ישאו בפרים בשורה שתחזיר
להם את כבודם העצמאי. עתיד האנושות
בדורות הבאים אינו מונח באירופה, אלא
ביבשות המתעוררות של אסיה ואפריקה.
עתיד ישראל אינו מונח על חופי האוקיינוס
האטלנטי, אלא בין מוסול ואדיס-אביבה,
מאראקש וכתיית.

בתמונה זו נועד לבני עדות המזרח יעוד
טבעי, גאה ומפואר. כאשר ירימו את הדגל
המרחבי, יוכלו לקום במלוא שיעור קומתם.
הם יהיו חולית-הקשר החיונית בין המדינה
לבין התרבות המתחדשת של המזרח.

כשגריר בקאהיר או כשליח למטה הלוי-
מים באלג'יריה, כנציג בקונגרס תרבותי
שמי בדמשק וכסוכן מסחרי בסודאן, יזכה
העברי בן המרחב להוקרה האמיתית, הנגי-
זלת ממנו כאשר הוא מנסה למכור את
קולות מעברת סאקיה למפלגה אשכנזית.

באשכנז רבתי, ידפקו תמיד את השחורים.
בישראל שמית, יהיו בהכרח אורחי כבוד.

על כן

י"ג י"ג

הבעיה הספרדית הולכת ומסתבכת. הנה
מונה שר שני מבני עדות המזרח, ודחאק
במשרד הדתות, שם היתה נהוגה אפליה
גלויה וממשית נגד בני עדתו. קם לאחר מכן
ראש הממשלה, ונאם בפני חברי הכנסת
נאום ארוך, בו תיאר את אהבתו לבני עדות
המזרח, ואת רצונו העז לראותם תורפים
את מקומם הפרופורציונלי במסדות המדינה.
הוא שלל את אפליית עדות המזרח לרעה
בצורה כה קיצונית, עד כי תבע את אפלייתם
לסובה. "אם ישנם שני מועמדים למשרה
ציבורית", קבע, "האחד ספרדי והשני אש-
כנזי, ושיניהם בעלי אותה רמה, יש להעדיף
את הספרדי".

השבוע הוזמן לי לשוחח עם אדם שאני
מעריכו מאוד, אישיות ציבורית מכובדת
מה כמה חודשים רבו הנבואות כי הוא
עומד להתמנות למשרה ציבורית רמה. והנה,
עתה, סיפר לי בעצם, כי אינו מתכוון לקבל
את העמדה המוצעת. מדוע? "מסני שאני
ספרדי", השיב.

מסתבר כי נודע לו לפתע, שאותה המשרה
המוצעת — בשל מוצאו הוצעה לו, בהתאם
להנחיות ראש הממשלה. והוא חשב, לתומו,
כי בשל רמתו המקצועית בחרו בו. על כן
סירב לקבל את המשרה.

כל התופעות הללו היו רק סוגיות רא-
שונות לפני הבחירות. הן לא השאירו ספק,
כי ככל שיתקרב יום הקלפי יבקשו המפי-
לגות לרכב על סוס העדות.

★ ★ ★

מי שאוהב הגדרות טשטניות, יכול
להצביע על העובדה הפשוטה כי הי-
צמרת הפוליטית-כלכלית-תרבותית השולטת
בישראל באה ברובה המכריע ממזרח-איר-
פה. מה ומה מצליחים יחידים להצטרף
אליה — גרמנים כמו מנחם ריוון, צברים
כמו משה דיין, אפילו ספרדים כמו יוסף
נחמיאס. אולם הצטרפות זו, מחירה התבו-
ללות.

שוב, אין זה מקרה. הציונות היא תנועה
מזרח-אירופית. אמנם מייסדה הרשמי היה
איש מרכז-אירופי, אולם לא תיאורו הרצל
קבע את רוחה ומסגרתה הרעיונית. הרצל
היה סמל. המדינה שהוא צייר אותה לעצמו,
בספרו אלט-ניאלנד, דומה יותר למצב על
הירח מאשר למציאות בישראל.

כל צמרת חברתית, אפילו היתה מהפכנית
בראשיתה, סופה לשקוע בשמרנות. היא מבי-
קשת להנציח את עצמה, את דפוסיה, את
משפחתיה. צמרת אשכנזית, טבעה לתת ית-
רונות למועמדים אשכנזים, להקשות על
דרכו של מועמד ספרדי.

אולם גם תיאור זה פשטני מדי. הסיבה
היסודית ביותר לנחיתות מעמדם של בני
עדות המזרח בישראל עמוקה עוד הרבה
יותר.

★ ★ ★

לכל מדינה יש תמונה תתי-חברתית של
עצמה — אותו מיתוס "יסודי" החור-
לש על התודעה העצמית. האנשים והמדי-
שגים העלומים את התמונה הזאת, זוכים
לעליה ולרימום. האנשים והמושגים הסותרים
אותה, נידונים מראש לירידה ולנחיתות.

מאז ימי העליה השנייה ועד היום, רואה
הצמרת הציונית את ישראל (ואת השושב
העברי לפנייה) כחלק מאירופה. היא אוהבת
לראות את עצמה כראש-גשר של התרבות

זכויות אדם

- זאת שלום כהן -

רה: "ראית עתונאי בלתי-רלו, תלה אותו על העץ הראשון."

★ ★ ★

כיצד אפשר להיפטר מעתונות לוח?
מת? קיימות שתי דרכים. בארץ נוסו שתייה: האחת במידה רחבה למדי, השנייה נמצאת מזה כמה שנים בתהליך של שיכלול מתמיד.

הדרך הראשונה פשוטה מאוד: לשחד, לקנות, השיטות הן גלויות או גלויות פחות, אולם אי-אפשר לטעות לגביהן. מעניקים ל-עתונאי הנחה במחירי הרכבת, מקציבים ל-אגודות קרקע וכספים להקמת מועדון גדוש מותרות — אפילו הקלות במס-הכנסה נותנים לו במסגרת החוק.

למי דרושים כל אלה? מדוע ישלם עתונאי חצי מחיר עבור נסיעה ברכבת מתל-אביב לחיפה? האם מפני שהוא נוסע לרגל עבודתו? אם כן, בוודאי שמגיעה אותה הנחה גם לפועל מברשות, הנוסע מעיר לעיר כדי למכור את סחורתו ולפרנס משפחה.

יש גם וקונים עתונאים — או עתונים שלמים — שלא בכסף, שר פלוגי, או ממונה אלמוני על שירות ממלכתי, מומין אליו לשיחה את כתבו המיוחד. תמורת גילוי סודות על יריב פוליטי, או אפילו על עניינים בטחוניים, הוא רוכש לעצמו ולמפלגתו חסינות מפני ביקורת. אם הוא משלם ביד מספיק גדיבה, ואף מומין את עורך העתון למסיבת-תה בביתו, הוא גם יכול לזכות למאמרי תשבחות לפי הזמנה. או, בהיותו במצוקה, יבטיח לעצמו כי אותו עתון לא יהסס מלפרסם את שקריו כתורה מסיני.

שודר זה, אם נצרך אליו גם את המחסום המפלגתי הסותם את פיהם של רוב עתוני הארץ מלומר את האמת כולה, הפך את העתונות הישראלית — ברובה המכריע — לאחת המכירות ביותר בעולם.

ובכל זאת מטילה העתונות מורא ורוגזה על בעלי השורה. כי ישנם יוצאים מן הכלל, וישנם שאפילו באמירת חלק מן האמת מפעילים את נשק החירות לקום ולדבר.

כנגד אלה לא הועילו כל הפיתויים. היה ברור כי דרוש טיפול דרסטי.

★ ★ ★

האיש שיצא לתת את הטיפול הוא תיחם כהן. היועץ המשפטי לממשלת ישראל הינו בעל ותק במלאכת צימצום החירות יות. הוא אשר הכין את החוקים הסטאלני-טאריים, אשר מתמירים להגן על בטחון המדינה. בהשראתו הונחו על שולחן הכנסת סעיפים חדורי זילזול בזכויות הדמוקרטיות, העושות מן המדינה אל דורסני וכלי-כח, ומהאזרח ייצור הנסבל רק בחסד.

העולם הזה היה, לפי מיטב ידיעתי, העתון הראשון אשר התריע נגד מגמות אלה, והועיק את דעת הציבור נגד חתירותיו של היועץ המשפטי תחת זכויות-האדם האלמנטריות. עוד לפני חמש שנים שימש תיחם כהן נושא לכתבת-שער, כאשר גסתיים חיבורה של הצעת "החוק לתיקון דיני עונשין" — עבירות נגד המדינה. כעבור חודשים אחדים אף נבחר כאיש השנה תשי"ג, כי גגישותיו בחופש הפרט הטביעו יותר מכל מאורע אחר את חותמן על השנה.

בעיני רבים, נראו ההתרעות מוגזמות. כי טרם נפקחו עיני האזרח לראות במלוא שפי-לותה את הצנינות הנוראה, שביחס המשטר לאזרח. החוק נתקבל, כשח"כים נאורים ובוסר חים, כסיעת מפא"י בכנסת, מרימים את

הש.א., שוב לא יכלו להמשיך בהתעלמותם, נוכח הביקורת הציבורית.

אבל נניח הצידה את חשיפת מעשי הש-חיתות, שהיו תפקידו של עתון אינו מצ-טמצם בזאת. הנה מזה כמה שבועות גועשת מפא"י מן ההתרוצצות בקירבה: צעירים נגד זקנים, גושים מול אנשי-חצר. וכאשר הת-כנסו ראשי המפלגה בכפר הירוק, נעשה הכל בסודיות, כאילו באו להתביא נשק בסליק של ההגנה. כל משתתף התחייב שלא לגלות לאיש מן החוץ שמץ ממה שנעשה בקודש-הקודשים. פלוגות הפועל אף שמרו

שבכנסת שום אצבע אינה מורמת או מורדת שלא לפי חישוב מפלגתי.

אולם אם במחזהו של פירנדרלו מחפשות שש נפשות מחבר, הרי שתפקידים ציבוריים אינם מחפי שים זמן רב מי שימלא אותם. וכמורה שהנציגים הנבחרים לא השכילו לדבר בלשון העם, מטעם העם, נפל מעצמו התפקיד על שכמ

איש-השנה חיים כהן
המדינה - זה ענין המדינה

שימשו נושא מרכזי לכתבה על איש השנה תשי"ג של העולם הזה, חיים כהן. באותה תקופה, נראו התראות העולם הזה מפני החוקים המוצעים על-ידי היועץ המשפטי כמגזמות, אך מאז הסתבר כי היה בהחלט מקום להזעיק את דעת הקהל נגד החוקים, הפוגעים פגיעה חמורה בחופש האזרח.

העתונות. עד כי "חופש הדיבור" זהה כיום, למעשה, עם "חופש העתונות".

★ ★ ★

על מנת שהאזרח או נציגיו ידעו לבקר — או לשבח — חייבים הם קודם כל לדעת. כלומר: אינפורמציה. מקיפה, מהי מנה, מהירה.

אין צורך לפשפש הרבה בעבר הישראלי הלא-רחוק, כדי למצוא דוגמות לתוצאות פעולותיה של עתונות בלתי-משוחדת. די ל-הזכיר את השמות יחזקאל סהר, יעקב כהן וזאב שטיינברג כדי להיווכח בחינוכיותו של חופש העתונות כנושק-מגן של האזרח הפ-שט. בכל המקרים נמצא עתון לוחם, או כמה עתונים לוחמים, אשר העזו לקום ו-לזעוק כי עול נעשה לאור השמש.

העתון הוא אשר חשף את העובדות, פירסם אותן ברבים ואילץ את הרשויות האזרחיות להסיק את המסקנות. אותם מוסדות, אשר העלימו עין בקביעות מהשחיתות בי-צמרת המשטרה או מפעילותו המבישה של

יום הרביעי שעבר היה יום חשוב מאוד. כל כך חשוב, שלא השאיר אחריו שום סימן. היה זה יום העשור להכרזה ה-אוניברסלית של עצרת האומות המאוחדות על זכויות האדם. ישיבה מיוחדת של הכנסת הוקדשה לציון המאורע, ויושב-הראש הקריא בפתח דבריו איגרת חגיגית מטעם נשיא המדינה.

"ביום זה", הכריז הנשיא, "מחדשים עם ישראל וכל עמי תבל את הבטחתם לזכור ולא לשכוח את אשר עוללו לאדם, לכבודו, לחירות ולזכויותיו הצוררים שקמו על דור רנו זה... נמשיך ונתמיד בתוך המדינה לחוק חוקים המקיימים והמבטיחים זכויות האדם, כבודו וחירותיו".

שר המשפטים הרים באותה הזדמנות את תרומתו הנאורה: "המדינות החברות באומות המאוחדות התחייבו להשיג הבטחה של ה-הכרה הכללית בזכויות האדם ובחירויות יסוד, ושמירתן בכל אתר ואתר. הבנת זכר יות וחירויות אלה חשובה עד מאוד..."

בעצרת שנערכה בירושלים כמוותח לכבוד אותו מאורע, הרחיבה שרת התוך את הדי-בור על אותם אידיאלים נשגבים, הכלולים במגילה הבינלאומית. בסיום דבריה הדגי-שה גולדה מאיר, כי כיבוד זכויות האדם מתחיל בבית ונחייב לבוא לידי ביטוי על-ידי כבוד חופש המחשבה.

בתוך המקהלה הנשגבת נשמע צליל צור-מני אחד. היה זה כאשר התכנסו עתונאי ירושלים לשמוע את דבריו של היועץ ה-משפטי לממשלת ישראל, לכבוד יום זכויות האדם. העתונאים חיכו לחיים כהן הצרישעה. ומשלא בא, החליטו להפגין את זכויות ה-אדם והסתלקו.

יתכן שדווקא הידיעה האחרונה מהווה שיעור מאלף הרבה יותר מכל המלים הרמות שנאמרו כי קשר לאותו מאורע חגיגי. כי התנהגות היועץ המשפטי ביטאה בכנות תתי-הכרתית את אשר אי-אפשר להשמיט מעל כמת הכנסת ובכינוסים ציבוריים.

★ ★ ★

כבר התרגלנו מומן לפראות נוצצות. מלים יפות חולו לעשות רושם. המ-צאנו אפילו את "הציגונות" במרכאות, כדי לתאר את הנאומים המפוצצים, שופעיה-מלי-צות ונעדריה-הכנות. אנחנו חולה פשוט לק-לוט את המלים המצלצלות. אבל דומני ש-כדאי בכל זאת לבחון ביתר תשומת-לב את הנאומים שהושמעו לכבוד יום זכויות ה-אדם, גם אם נוספת מהם ההתחסדות.

שתי מלים חוזרות ונשנות בכל נאום ונאום: "חופש הדיבור". כי במשטר דמו-קרטי, אין זכות יסודית יותר מאשר זכותו של האזרח לקום ולומר את דבריו. יש וזי-כות זו מנוצלת מעשית רק פעם לכמה שנים, כאשר האזרח מטיל את פתקו לקלפי. אולם זכות זו קיימת, וידיעה זאת הינה אחד מנסיכה היקרים ביותר של הדמוקרטיה.

באתונה העתיקה היה האזרח קם בקהל רעיו-האזרחים, משמיע את אשר עם לבו, ומאז ועד היום עומד חופש הדיבור — ה-חופש למתות ביקורת על נציגי השלטון, לחרות דעה גלויה על נושא משרה ציבורית — כאמת-מידה לכל החירויות האחרות של אזרחי מדינה כלשהי. חופש זה יכול לשמש שוט המרמיע את בעל השררה מלסטות, או מושכות מנחות את עגלת החיים הצי-בוריים בדרך הרצויה.

התפקיד עבר במשך הדורות אל שכמי הנציגים הנבחרים של העם. הם אשר נטלו על עצמם לקום ולומר את אשר על לב האזרח. לכאורה, כזה המצב בישראל. אלא

הרחבת האיוור המפורז בגבול ישראל-סוריה, והקמת עמדות תצפית קבועות למשקיפי האו"ם באיוור זה, יציע מזכיר האו"ם דאג האמרשילד בביקורו הקרוב בישראל. לדעת המזכיר הכללי אין כל אפשרות להפסיק את תקריות הגבול, הכמעט קבועות, בין ישראל וסוריה, אלא אם יוקם חץ קבוע בין שני הגבולות.

תשתיר מתיחות ביחסי גאנה-ישראל. יחסי הידידות בין המדינה האפריקאית לישראל, המבוססים בחלקם גם על יסודות מסחריים, הורשו לאחרונה, כתוצאה מסכסוכים שפרצו בין חברות מסחריות ישראליות לבין חברות דומות בגאנה. ממשלת גאנה מאשימה את החברות הישראליות במשבר

שפרץ, ואילו הישראלים טוענים, כי המשבר היה בלתי נמנע לאחר שהוברר כי סוחרים באקרה, שהציגו עצמם כבעלי חברות מסחריות גדולות, אינם אלא אנשי עסק זעירים.

מענקי ארצות-הברית לישראל ולירדן יוגדלו בצורות שונות. הסטייט דפרטמנט דחה את ההצעה לצמצם את המענקים לאזור המזרח התיכון, מאחר שרוב מדינות המרחב אינן כלולות עוד בתוכניות המענקים. הצעה שגובשה היא, להגדיל את המענקים למדינות התלויות בארצות-הברית, על חשבון המדינות האחרות.

ישראל תאלץ להסביר לממשלת דרום אפריקה את פרשת יחסיה עם העמים האפריקאיים. צירות ישראל בפרטוריה העבירה למשרד החוץ הישראלי את מורת רוחה של ממשלת דרום אפריקה, מהידוק היחסים בין ישראל לבין המדינות האפריקאיות המשותרות. עד כה ראו הדרום אפריקאים את ישראל כגורם אירופי בגבול האסיתי-אפריקאי, ואילו היום היחסים עם הכושים של מדינות שונות אינו מובן לממשלה הדרום אפריקאית.

סכסוך חרש יסעיר את מנהיגות מפא"י. הסכסוך, הפעם,

ייערך מסביב למקומו של יושב ראש הכנסת יוסף שפרינץ. כפי הנראה לא יוכל עוד שפרינץ לקבל את תפקידו הנוכחי, מסיבות בריאות, ובכנסת הרביעית תצטרך מפא"י להציע מועמד אחר לתפקיד זה. מועמד זה יתעוררו חלוקיות עזות, כי בעוד שדוד בן-גוריון יתבע למסור את המקום לישראל

ישעיהו שרעבי, ב

התאם להכרתו: כל מקום שמתפנה יש למסור לנציג עדות המזרח, יתבע חלק משרי מפא"י וגול"דה מאיר בראשם, את המקום בשביל בבה אידלסון, המ

כהנת עתה כסגן יו"ר שבי"ר הכנסת. ויאלו חלק אחר משרי מפא"י רואה במשה שרת את ה"מועמד המתאים" לתפקיד זה.

מסתמנת מחלוקת נוספת במפא"י: תביעה למחזיקים כי כמה משרות לוותר על כסאותיהם הכפולים. המוסד לביקורת של מפא"י יצא למלחמה תקיפה למימוש החלטתו שאישים חברי המפלגה, המחזיקים בכמה משרות בעת ובעונה אחת, יפרשו ממשרותיהם הצדדיות. החלטה זו של המוסד לביקורת לא זכתה עד כה לתגובות רציניות, ואיש מאישי מפא"י לא ביצע אותה הלכה למעשה.

התביעה הכללית תציע לאחרון כהן לקיים את משפטו בדרתיים פגורות. הנימוק להצעה זו: ניהול המשפט בפומבי עשוי להחריף את היחסים בין ישראל לבין מעצמה מסוימת, דבר שישראל רוצה מאוד להימנע ממנו. קרוב לודאי שכהן עצמו ידחה הצעה זו ויתבע קיום המשפט בפומבי והמקסימאלי.

חרות תציע לכמה מראשי לח"י בעבר להציג את מועמדותם לכנסת ברשימתה. מנהיגה של המפלגה, מנחם בגין, מנבט תוכנית של "שיבת בנים לגבול", לפיה הוא רוצה לקרב מחדש למפלגתו את כל יוצאי התנועה הדבציוניסטית בעבר.

יתחיל משאומתן פעיל להקמתה של חזית דתית מאר חרת, מורכבת מכל המפלגות הדתיות. את המשאומתן יזום חבר הכנסת חיים משה שפירא מהמפלגה הדתית-הלאומית, העומד לחזור לישראל ממסע באירופה וארצות הברית, בסוף חודש ינואר 1959.

דוב יוסף, גובר הפוכנות היהודית, יחדש את הצעתו לפטר כ-250 מעובדי הסוכנות. יוסף עומד להודיע בהנהלת הסוכנות כי במקרה ולא תבוצע תוכנית הפיטורין, לא יוכל לשלם להבא את משכורתם של עובדי הסוכנות באופן סדיר.

דוקא אשכנזי ולא ספרדי יתמנה כמנהל כללי במשרד הדרות. למרות סיסמתו של שר הדתות החדש, הרב יעקב משה סולידאנו, כי כניסתו לכהן בכהונתו זו באה לתקן את הקיפוח שהונהג במשרד זה כלפי הספרדים, יבחר בכל זאת במועמד לא ספרדי למשרת מנהל כללי. מינוי זה, שייעשה בעת מפא"י, יבוא למנוע את מניו של אהרן מויאל, איש הציונים הכלליים, לתפקיד זה.

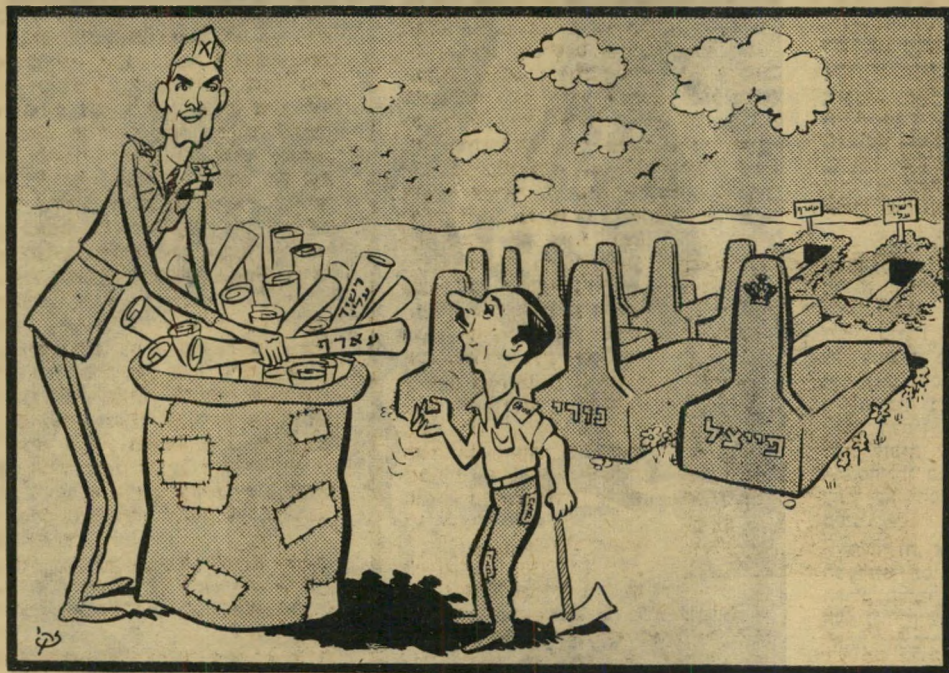
העם

"זאב! זאב!"

האזרח הישראלי הממוצע, השואב את ידיעותיו מן העיתונות המקומית ומשידורי קול ישראל, יכול היה בצדק להתמלא תרעומת השבוע על ידידי ישראל במערב. הנה, אחרי ההפגזה ההרסנית של הסורים לפני שבוע, לא נשמע במועצת הבטחון שום קול ברור בגנות רע"ם, מלבד קולו של אבא אבן.

כפי שתוארה בישראל התפתחות התקרית, היה הכל ברור וחד-משמעי: הסורים הם שארבו לאסוף פילר, הם שגרמו נזקים חמורי רים ביותר בהפגזות משקי החולה. אם ישנו צדק, הסבירו המאמרים הראשיים, חייבת סוריה לבוא על גמולה בזירה הבינלאומית. מרוע, בכל זאת, לא גונו הסורים? יותר מאשר בנות-הברית המערביות היתה אחראית לכך ישראל עצמה. כי פעם נוספת ניסו דובריה להיות חכמים מדי, שופרי התעמולה שלה, הסובלים מהסתיידות עור"קים מחרידה, המשיכו לפעול בהתאם לאמור נה שאפשר לרמות את כל העולם, כל הזמן. הם רימו רק את עצמם.

הפגזה גוררת הפגזה. ברו"ח ראש מטה המשקיפים של האו"ם, אשר הוגש

התנגדות לתכנית חלוקת הקרקעות בעיראק

לחברי מועצת הבטחון, נקבע סדר השתל"שלות העניינים בצפון: הסורים רצחו את הרועה מגונן, ישראל השיבה בהפגזה אר"סילרית, שהביאה כתגובה הפגזה סורית קטלנית, מתוכננת מזמן, וזו גררה אחריה הפגזה ישראלית מוגברת. "הנוהג להשיב באש ארסילרית על אש אוטומטית הוא ה"סכנה העיקרית להתלקחות לאורך הגבולות", קבע הגנרל פון-הורן. לאחר קבלת חוות דעת כזו, לא יכלה תלונת ישראל אלא להתפוצץ כבועת-סבון.

ואילו, בכל זאת, היה הצדק עם ישראל; שהרי אסף פילר נהרג מן המארב, וזאת אף אישרו משקיפי האו"ם. מדוע אם כן לא שמו דוברי ישראל את הדגש על פעולת תוקפנות זאת, תחת להעמיד פנים כאילו הסורים פתחו בהפגזה ללא התגררות?

יתכן כי באוזני האחראים להסברה הישראלית נשמעים רעמי תותחים משכנעים יותר משריקת כדורים ומועקת דם שפון במשעול של ואדי סלעי. אולם חייבים היו לזכור כי האמת — וביחוד בנוכחות מש"כפינים בינלאומיים — סופה להתגלות. הם היו חייבים אף לזכור, כי כאשר נתפסת ישראל בשקר אחד, עלולות כל טענותיה בעתיד להייראות חשודות. כמו הנער הרועה שהזעיק לשוא את בני הכפר, פעם אחר פעם, בקריאת "זאב! ולכשהופיע לבסוף זאב אמיתי לא האמין איש, עלולה ישראל לסבול ללא מושיע לכשיופיע זאב אמיתי.

יחסים מרחביים

גשרים במגרב

ישראל היא ידית צרפת — זאת יודעות

כיום כל חברות האו"ם. בעיני הערבים זו הוכחה למהותה האימפריאליסטית של ישראל. בעיני האנגלים זוהי טפשות של עם חסר נסיון פוליטי. בעיני הרוסים זוהי ברכה מן השמיים. אולם לפחות גורם אחד רואה בכך צרה צרורה: אותם הגורמים היהודיים הפועלים במאורקו ובטוניסיה, והי מנסים לגשור גשר בין ישראל לבין שתי מדינות המגרב החופשי.

בשבוע שעבר נדהמו חוגים אלה להיווכח כי ישראל עומדת לעשות צעד גורלי נוסף. הערבים העלו את בעיית אלג'יריה באו"ם. הצרפתים הודיעו שלא ישתתפו בדיון ויניטשו את האולם. ואז התנדב משרד-החוץ הישראלי לגמול לירידי: הוא הבטיח לייצג באו"ם את נקודת-ההשקפה הצרפתית, בי העדרם של הצרפתים עצמם.

אנשי הקונגרס היהודי רתחו. הם לא יכלו להתנגד לכך שישראל תצביע בעד צרפת, ואולי אף תשמיץ הכרוה שיגרנית בכיוון זה. אולם הופעת ישראל כדוברת העיקרית נגד מלחמת-השיחור האלג'ירית היתה עליו לה להרוס את כל הגשרים שנבנו בעמל רב במגרב הערבי, לסכן גם את עניני העליה.

במשך כמה ימים עפו המברקים בין ושינגטון, ניו-יורק וירושלים. אבא אבן, נחום גולדמן, גולדה מאיר וביג"י עצמו ה"ביעו את דעותיהם הנוגדות. לבסוף ויתר משרד-החוץ הישראלי. ישראל לא ייצגה את צרפת, אם כי הצביעה למענה. היה זה הקול הקובע. ההצעה בעד עצמאות אלג'ירית נדחתה, בגלל קול אחד.

מריניות

רצח בפלורין-המשך

הכל יודעים כי התבלה הישראלית בי ועידת-פלורין גרמה נזק ליחסי המדינה עם איטליה. אולם עד כמה חמור נזק זה, הסתבר השבוע ברומא, כאשר מדינאי איטלי קי גילה פרט אחד על הפרשה, שלא היה ידוע ברבים.

הפרט: כאשר הסכימו האיטלקים עם ג'ולן, הדיפלומט הפרטיזני של הקונגרס ה"יהודי, לקיים את הוועידה בפלורין, פנו לממשלת ישראל וביקשו שיתוף-פעולה. אך למ ישראלים העמידו תנאי: קודם כל על ממשלת איטליה להוכיח את חבתה לישראל, על-ידי הזמנת גולדה מאיר לביקור רשמי ברומא.

ראש ממשלת איטליה, אמינורטי פאנפאני, לא רצה בכך. הוא חשש כי ביקור רשמי זה יקלקל את יחסי איטליה עם ארצות ערב ואת סיכוייו להופיע כמתווך ניטראלי בין שני הצדדים. לשוא ניסה להסביר שביקור זה לא יוסיף מאומה ליחס הלבבי של איטליה לישראל. אולם בירושלים התעקשו. ביקורה של גולדה באיטליה היה דרוש בי עיקר מסעמים פנימיים, כדי להראות הישג כלשהו לקהל הישראלי.

פאנפאני נכנע, לבסוף, וביקורה של גולדה יצא לפועל. הודות לכשרונה האישי של גולדה, גם היה מוצלח. אולם בעיני האיטלקים היה זה ויתור חשוב כלפי ישראל. לכן נדהמו האיטלקים שבעתים, כאשר גש"לח לפתע ראוהן שילוח לפלורין — דבר שהובן גם ברומא כחבלה מכחנת בוועידה, בה תלו תקות רבות להחייאת מעמד איטליה במרחב.

לאור פרשה זו, קשה לקחת לביקור קרוב של אמינורטי פאנפאני בישראל. אחרי ש"צרפת הוכיחה את עצמה בבחירות האחרונות כבלתי-מסוגלת למלא תפקיד חיובי במרחב, מקוה איטליה למלא את החלל, כמדינה המערבית היחידה המקיימת קשרים טובים עם התנועה הלאומנית הערבית, יש"ראל נראית עתה ברומא כגורם חבלני בי מאמץ זה.

משטרה

האמת האילמת

"אני אוהב ענות, אשתי בוגדת בי אך ה"הוכחות שבידי אינן מספיקות כיוון שהיא מכחישה. אני זקוק להוכחה ברורה ואבקש לבדוק את נאמנותה במכונת האמת." מכתב זה הופנה השבוע אל מטה המשטרה, על-

* באחת משיחותיו עם השגריר הישראלי ברומא, אליהו ששון, הוציא ראש ממשלת איטליה מכיסו את הקארטיסורה של (העולם הזה) (1096) המראה את ביג"י משגר טורפדו בדמות שילוח, לפיצוץ ספינת-הועידה.

סלקו ידיכס מילדי!

להימצא ארבעים ילד חמש שעות בכל יום. אסור לאחר לבוא ואסור להקדים לצאת. ה' גננת היא אחת הטובות שבתל-אביב, אבל איך תצליח לחנך בבת אחת ארבעים ילד ובהם כמה דבילים? (גם הם נכללים בחובה). ומה התורה שמלעיטים את בתי בחינוך חובה זה? אני מניח ללשונה העברית של הגננת. כבר נואשתי ממצוא גננת הידועה לדבר עברית כראוי. לא נדבר על האין. נדבר על היש. ובכן יש, קודם כל, עירייה. תאמינו או לא תאמינו, התורה הראשונה שהביאה בתי מהגן היתה כי העירייה היא הכל. שמעתי? אני משלם והעירייה נותנת. אפילו סביבון לחנוכה נותנת העירייה.

מלבד העירייה יש שם, כנראה, ציונות מלוא חופניים, ולא אכפת להם שהם "מתק" גים" קצת את העובדות הקשיבו לזה: "פעם היה מקדש על הר ציון." הר ציון? מדוע לא הר המוריה? כנראה (א) מפני שציונות צריכה את הר ציון (ב) מפני שהר המוריה הוא מעבר לגבול ואי אפשר למשוך אליו תורמים. בחגיגת חנוכה הועמדו כל הילדים ודקלמו במקלה, פועים כעור או כתנועת גור פאטיסטי: "מלך מלך רע." מסתבר שזה אנטיסוכוס אפיפאנס. אגלה לכם סוד: אחרי שחקרתי ועיינתי וחשבתי, אין אני יודע אם אותו אנטיסוכוס היה הגרוע ב" מלכים. אמתי, הוא רצה לכפות על היהודים התמוגזות במרחב. אפשר אין האוריינטציה המדינית שלכם גורסת כגורסת, אבל האם משום כך נעשה הוא רשע? ואשר לכפייה, נדמה לי שמתניהו החשמונאי, במעשהו הרא

כ שהיתה אשתי מעוברת, ראיתי כי ב' עברה ברחוב היו הבריות שולחים בה מבטי הערכה. כמו אומדים את כרסה. ראיתי כי זוממים הם משהו. אחרי כן, אך נולדה בחי, ראיתי מה כחונתם. ידידי הציר אברהם לבינסון, שעסקו פרסום, הביע אותה בגלוי. הוא פרסם מודעה לעסקו שלו, ובה תצלום ולד מיד עם החולדו (בסרם כורת שוררו), ומתחת לתצלום כתובת: "כל 19 דקות נולד בישראל לקוח חדש". לא אדם אלא זקוח. כלומר, הפשילו את שרזליכם, אנשי עסקים ועסקנים, בא לקוח חדש. מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כבר הודיעו למשרד האוצר: "שים עין. פועט זה יצטרך לשלם מסים בעוד כך וכך שנים. אל תניח לו שיימלט." ובמשרד הבטחון כבר שיבצוהו לשנתון 1958. בשנת 1975 יהיה להם עוד חייל.

אין אלה דברים בעלמא. שלושה ימים אחרי שנולדה בתי עמדתי להוציא אותה מבית החולים (הלידה בבית-החולים חובה לפי הוראות הביטוח הלאומי), ושם בפתח לבלר, והוא אומר לי: "לפי החוק עליך לרשום אותה." כבר החוק! אני עשיתי את כל המלאכה והם רוצים את הברכה. לשם מה הם צריכים שארשום אותה? תיכף תראה. אמרתי: "גיחא. ארשום." ארשום? הוא כתב, כאלו אין אני יודע לכתוב. ואני רואה (ב"חדר" תימני למדתי לקרוא במהופך) כי הוא כותב: "ד"ר — יהודית." "הי," אמרתי לו, "זה מאין לך?" אמר: "לא יהודית? מה תהי?" אמרתי לו: "בת שלושה ימים! אי זו דת יכולה להיות לה? כשתגדל, אם תרצה דת, תבחר לה דת." מחק זה מה שכתב, וליתר בטחון שמיני ליד המחזיקה ראשי תיבות. אבל בתעודת הלידה רשמו פקיד משרד הבריאות "יהודית." רק אחרי ש" אימתי במשפט וערכתי ב" ענין את פרקליט המבחן מחקו בדיו אדומה, כדי ש" תהיה לה תעודת לידה מ" לוכללת. עונש על שאביה חושב. תעודת לידה חדשה לא הוציאו לה.

ואני מוכן להתערב אתכם כי בספרי משרד הבריאות היא רשומה יהודית וכך גם בסטטיסטיקה. כאדם אין היא מעניינת איר תם, אלא אם מוסיפה היא לאוכלוסיה יהויה דית בישראל או בעולם או למיעוטים.

והילדים מוסיפים לפעות: "בא לישראל, את הארץ הוא כבש." סתם שקר. כבש את הארץ אלכסנדר, ואותו קיב" לו היהודים בשמחה. "בא לבית המקדש, שרף את ה" תורה." מאין זה? אני יודע כי אפוסטומוס שרף את ה" תורה, אם כי אין אני יודע מי היה אפוסטומוס ומתי היה. אבל אנטיסוכוס?

★ ★ ★
מסתבר שאותו מרד המכבים סולף כדי להתאימו לחינוך חובה זה. ואני כבר יודע מה הרוע הלאומי שמחזירים בבתי

תאמרו: הרי גם אתה יכול להשפיע על בתך. יכול אתה ללמד אותה תורה אחרת. ובכן, ראשית, תיקון תורה אינו לימוד תורה. ושנית, הנה מה שקרה: בטרם נכ" נסה לגן העירונים חונכה בתי בגן פרטי מי צוין, אצל גננת נפלאה, אלא שהגננת היא חברת מפלגה. יום אחד באה בתי מהגן ומי ספרת לי כי הארץ היתה שממה, עד שבאו היהודים והפרייתו. במקרה מצוי אותו גן ילדים במקום שבו היה לפניו פרדס, אחד מאותם פרדסים שהוציאו מוניטין לתפוזי יפן. אמרתי לבתי: "לא כל הארץ היתה שממה. ישבו סה אנשים ועבדו." אמרה לי: "אל תבלבל לי את הראש. כך אמרה ה' גננת ודי."

באנגליה הועמדה אשה למשפט שלוש פע' מים על כי סרבה לשלוח את ילדיה לבית ספר ממשלתי. בחנו את הילדים ומצאו כי חונכו ולמדו יותר ממרבית הילדים באותו מחוז. אלא מה? האם לא הניחה למדינה ש' תחקק את צפורניה בילדים, ועל זה כל הצעקה. לכן חינוך חובה.

וכך עד גיל 14, ואם תימצא בתי מוכי שרת, עד גיל 18, ואם (כפי שאני מקוה) תהיה בריאה, עד צאתה מהצבא, תחונך בתי ברוח מיוחדת מאוד. האם יכול אני להור ציא אותה מאוירה זאת?

ראשית, לא יתנו לי את הכסף. התמיכה בבתי-ספר פרטיים (אם יש כזאת בכלל) אינה שווה כלל להוצאה הפרופורציונית על חינוך הילדים במערכת החינוך הממלכתית-עירונית. כלומר: יקחו ממני את הכסף ובעד חינוך בתי אצטרך לשלם לחוד. אבל לא די בכך. גם על החינוך הפרטי יש פיקוח ממלכתי, ומחייבים ללמד חומר מסוים. רואים אתה? אני הולדת, טיפחתי, גידלתי, עמלתי — למענם!

★ ★ ★
ידי כי מלאו לה חמש שנים, מודיעים לי כי חייב אני לרשום אותה למערכת החינוך העירונית. חייב. יודעים אתם, חוק חינוך חובה חתם. מלא חתום. אני יכול לעשות לכם חשבון כמה עולה לי חתום זה. אבל חובה! חובה עלי להעביר את בתי דרך בית-החורשת הזה (ייצור המונח) שמוצרי הסטנדרטים הם אורחים ממושמעים! האם מחייבים אותי השלטונות לעשות זאת למעני? האם מתכוונים הם לסובת בתי? מי עשוי להיות נשכר מחובת חינוך זאת? הרי לכם, לדוגמא, השעור הראשון שקיב" לה בתי בגן הילדים העירוני.

קראה לבוא באחד הימים בשמונה בבר קרי. הלכתי אתה. קיבלו את פנינו כנאום. אהלן! כבר מהרגע הראשון. המשך היה: צריך כסף. ברור? הסוף: לכו ותבואו מחר. נהדר! בכל כשרוני הפדאגוגי לא הייתי מצ' ליח להוגים לבתי דוגמא טובה יותר של "הבונדרא" הביורוקרטי בתוספת הבאלאגאן המיותר של עיריית תל-אביב. רואים אתם? מערכת החינוך העירונית-ממלכתית אינה מ' אבדת זמן בעיצוב החניך כארח.

אבדת זמן נשלת את הכסף בעת ההר' שמה (אמנם שילמתי שם, אבל זה היה לי חוד), לו נשלחו לי כל ההוראות שבגאום בחזון הביתה, לא הוכן הגן כראוי כדי שיוכל לקבל את הילדים מיד בבואם — היו הילדים טועים ברושם הראשון שלהם על מהות המוסדות העירוניים-ממלכתיים. אבל כך, מבחינה חינוכית היה זה שעור נפלא באורחות ישראלית.

★ ★ ★
עתה נראה מה הוא גן ילדים זה "חובה חתום." דרך אגב, הוא נחשב לאחד הטרי בים שבעיר! שני כוכים אפלים שבהם חייבים

קרנן מכונת-האמת בכור נבדק עלידי רופא הגרון נשאר אדיש

בכור שמואל, שאיבד את כושר דיבורו: "ונכנסתי עם השוטר, שבא אתי מבית-ליד, לחדר שבו היה קצין, שאחר כך אמרו לי ששמו בן-ישי. הקצין אמר לשוטר שיצא החוצה ויחכה לי ליד הדלת. ממני הוא ביקש לחתום על גיר לבן, שהיה צריך לה' יות הסכמה מצדי להיחקר במכונת האמת. סירבתי לחתום. הוא ביקש ממני שאשב, ואמרתי לו כי כואבת לי הבטן. אז הוא נתן לי להריח מבקבוק שהוציא מאיזה מקום, באמרו כי זה יעזור לי. סירבתי. לבסוף ישבתי, ידעתי שלא גנבתי ואין לי ממה לפחד. לחתום לא רציתי, שאולי הייתי מת מהמכונה.

"הקצין קשר לי לזרוע איזה חתיכת בד, שממנה יצא חוט, שהיה מחובר אל מתחת לשולחן שלי. הוא שאל אותי הרבה שאלות, בערך חצי שעה. פתאום הרגשתי שהיד שלי כמו משותקת. אמרתי לו, והוא ענה שעוד שני רגעים נגמור, ובאמת גמרנו. הוא הר' את הבר ששם לי על היד ואני קמתי ורציתי ללכת אל הדלת. עשיתי שני צעדים באותו כיוון והרגשתי שהראש שלי מסתובב, ונפלתי אחורה.

"הקצין בן ישי אמר לי לפתות ולסגור את כף היד. עשיתי כך וקמתי ללכת, אבל נפלתי שוב, והפעם כבר לא הצלחתי לקום בעצמי.

"כאשר התעוררתי, ראיתי שאני שוכב ב' מיטה בבית חולים ועל ידי עומד שוטר מזוין, זה היה בחדר מיון. פניתי אל ה' שוטר ורציתי לשאול אותו מה קרה לי, לא יכולתי לפתוח את הפה. השוטר אמר לי שאם אני אעשה משפט, הוא מוכן להיות עד בשבילי. בבית החולים עשו לי שתי וריקות, ואחר כך הזמין השוטר מכונת נוסענו משם. לפני שיצאו קיבל השוטר מכ' תב מהרופא. הייתי עוד שלושה ימים ב' משרת פתחתקיה ואחר כך החזירו אותי למשטרה בבית ליד. מדי פעם ניסיתי ל' דבר, לא הצלחתי.

"קצין וסמל באו לחקור אותי. כשסימנ' תי להם שאינני יכול לדבר, צחקו לי ואמרו שאני ארטיסט נתן קולנוע. שלחו אותי ל' רופא בבית-ליד והואו הפנה אותי לרופא קופת-חולים בנתניה. הרופא מנתניה שלח אותי לתל-אביב למרפאת זמנהוף אל רופא עצבים. רופא העצבים נתן לשוטר מכתב ותזונו לבית-ליד. הקצין ביקש ערב והבאתי את חברי שלום אלגוזי, שהוא נכה-מלחמה ובעל מוגית שנתן ערבות של 1000 ל' רות בשבילי. עכשיו אני מחכה למשפט, אבל זה כבר לא חשוב לי מה שאני אקבל שם. אני מוכן לשבת 15 שנה בבית הסוהר ורק שאוכל שוב לדבר."

לחשישה של אילם. בכור שמואל, שכל הרופאים שבדקוהו סרבו לגלות מה גרם ל' פגיעה החמורה, נלקח השבוע עלידי העולם הזה לבדיקה אצל רופא אוראין-גרין ב' נתניה. הרופא, ד"ר אוסקר אינגר, בדק את בכור ביסודיות, קבע כי אין כל פגיעה מ' כנית במערכת הקול. הוא היטט במכשירים שונים בגרונו, אך בכור לא הגיב על ה' גרויים, שכל אדם גורמלי מגיב עליהם ב' עיתות כאלה. לעומת זאת הצליח הרופא, באחת הפעמים, לסחוט ממנו "אה... קצה. לחישה חלשה וכמעט בלתי נשמעת, שיצאה מפיו של אילם.

ידי בעל צעיר, שחי המשפחה שלו נהרסו עלידי בגירות אשתו. כך, על כל פנים, סיפר מקור משטרתי לעתונות.

מטה המשטרה סרב להיענות לבקשה, כי על אף חוסר האמון של הקהל ביעילות המכשיר ובאובייקטיביות שלו, עדיין מייחסת לו המשטרה כוח רב בגילוי נסתרות ואינה מסכימה לצלול לצרכים הפרוצאיים של ה' קול הרחב.

אם ביקש אמנם הבעל המרומה, שהמכונה תספר לו את האמת על מעללי אשתו, אין לשער שבקשתו היתה באה על סיפוקה. אך אם התכוון לגרום זעזוע לאשתו הבוגדנית, כי אז יש להניח שהדבר היה עולה בידו. כי כמכשיר להפחדה ולגרימת זעזועים נפשיים וגופניים, כבר הוכיחה המכונה את עצמה פעמים רבות. המקרה האחרון והחמור מ' כולם אירע השבוע, כאשר התלונן תושב מע' ברת שבוז'עם שליד נתניה, כי בעקבות חקירה במכונת האמת קיבל הלם, איבד את כושר הדיבור.

האיש שנעצר עלידי המשטרה לחקירה כשהוא בריא כהחלט ושוחרר אילם, הוא בכור שמואל (32), לשעבר פועל בנגרית הסוכנות במקום מגוריו. ארבע שנים עבד בכור כפועל פשוט בנגרית וכאשר פוטר יחד עם פועלים אחרים, ממקום עבודתו, קי' בל רק 240 לירות כפיצויים.

מספר חדשים עבד כפועל בוני בנתניה, אך בכור שמואל, בעל ההופעה הנאה והש' ער המשמון והמסורק היטב, לא השלים עם עבודה כל כך אפורה ומשעממת, נטש את מלאכת הבנין, החל עוסק במסחר. יום אחד פגש בקולנוע שרון בנתניה את נהג ה' סוכנות היהודית, אליעזר, שהתעניין במע' שיו. כאשר שמע כי הוא מחוסר-עבודה הציע לו אליעזר למכור שמיכות שהוא עצמו יספק לו.

בכור, החשדן מטבעו, שאל את נהג למקורן של השמיכות, וזה השיב כי הביא אותן מרצועת עזה. בכור הסכים לעיסקה, אך מאחר שלא היה לו סכום כסף מספיק, מסר לו אליעזר של 20 השמיכות הראשונות ללא תשלום. הסכים לקבל את תמורתן רק ל' אחר שיימכרו.

עד מהרה הצליח בכור להיפטר מאן ה' סחורה שנמכרה על ידו במחיר זול מאד. את המשלוחים הבאים, הביא אליעזר במ' כוניתו. כך הועברו מיד אל יד כ-150 שמיכות, נמכרו בזמן קצר יחסית בכל רחבי נתניה.

הכל היה עלול להסתיים בכי טוב, לולא החלה המשטרה להתעניין במקור השמיכות. לכשנודע לבכור כי המשטרה מחפשת את ריו, מיהר להתייצב בתחנת המשטרה בבית ליד, שם נשאר יומיים שלאחריהם הוציא נגדו שופט שלום בנתניה פקודת מעצר ל-15 יום. בינתיים מסרו העתונים: 1000 שמיכות נגנבו ממחנה הסוכנות בבית ליד.

בכור נחקר שוב ושוב, ולאחר שלא שינה את גירסתו הראשונה בדבר מקורה של ה' סחורה שמכר, נשלח עם ליווי למטה הארצי של המשטרה בתל-אביב. הוא נכנס לבנין המטה בדרך הרגילה, הוצא ממנו על גבי אלונקה כשהוא מחוסר הכרה. על מה ש' התרחש בחדר החקירה עד לרגע בו איבד את הכרתו מספר בכתב ובתנועות-ידיים

עסקים

הקינוק ומה שיש בו

אחד העסקים הפורחים ביותר בשדה ה' עתונות היומית העברית בשנים האחרונות, הוא הפצת ספרים יפיקריכה בין הקוראים. ביחוד הצטיינו בשטח זה שני עתוני הערב, שמדי כל כמה חדשים, הציפו את קוראיהם בהצעות קוסמות על ספרים ואלבומים מודפסים על נייר משובח במחיר מוזל. התפוצה הגדולה יחסית של ספרים אלה, שימשה למפצים מקור גאון, כי אכן הם מפצים את תרבות ישראל בין קוראיהם.

הזדמנות להערכה מהי באמת סיבת הקנייה של ספרים מסוג זה, ניתנה לאחרונה להג' הלת מעריב. עתון זה החל, לפני חדשים, להפיץ בין קוראיו את התלמוד. כדי לשכנע את הקוראים בכדאיות העיסקה הודיע הע' תון, כי התלמוד יופץ בכריכה מהודרת, כש' הוא מודפס על נייר משובח. להגברת אמון הקוראים, הפיצה הגהלת מעריב בין חנויות הספרים טפסים לדוגמא של הספר, כרוך בכריכה המהודרת האמיתית ובו הנניר ה' טוב האמיתי, אלא שהנניר היה עדיין חלק לגמרי, נקי ולבן מבלי שתהיה עליו אף אות דפוס אחת.

כשהסתיימה הפצת התלמוד, ביקשו המפיצים לאסוף חזרה מהחנויות את מאתיים כריכות הספרים הריקות. אולם רוב מאתיים הכריכות לא הוחזרו כלל. רובן נמכרו בטעות על ידי החנויות כספרים מודפסים. אף לא באחת ממקרים אלה, לא חזר הקונה ותבע להחליף את הכרך. הוא לקח אותו ישר מחנות הספרים והכניסו למדף הספרים, לשם קישוט.

דרכי אדם

פרנסוואו סגן הישראלי

כמו כל הבנים של אבות מפורסמים, סבי' לה יעל כל חייה מכר שקראו לה "בתו של...". — "בתו של מושיה די" בארץ, "בתו של גנרל דיין" בחוץ-לארץ. השבוע נראה כי הקערה עלולה להתהפך, וכי חבר הכנסת-הרביעי משה דיין יקרא בקרוב "האבא של יעל".

מאז שוחררה מצה"ל חודשיים לפני זמנה, בגלל אולקוס (שגם אביה סובל ממנו), נעל-מה יעל, המתקרכת לגיל 20, מן האופק הישראלי. בין ידידיה נפוצה השמועה כי היא כותבת ספר אוטוביוגרפיה, אך מעטים התייחסו לכך ברצינות. כי יעל, צעירה שופעת מרץ, לא נראתה כאדם המוכן להקדיש חדשים ארוכים למלאכה האפורה של כתיבה. **אל הצללים.** אולם יעל עשתה בדיוק זאת. היא נסעה לצרפת, התבודדה בעיירה קטנה על חוף האוקיינוס האטלנטי, הסתגרה שם לבדה במשך שלושה חודשים רצופים. בחודשים אלה נולד ספרה, רומאן המתאר את חייה ולבטיה של חיילת בת 17 בצה"ל. יעל מתעקשת שאין זו ביוגרפיה, אך מע' טים יאמינו לה.

יעל כתבה את הספר באנגלית. "איני יכול לה לכתוב דיאלוג בעברית", מודה הצברית, בת נהלל. "בעברית כל דושיח נראה או מליצי או סלאנג. משום מה באנגלית זה הולך לי יותר פשוט".

עוד לפני שהתחילה בכתיבה, עמד לנגד עיניה שם הספר: "אל הצללים". מקורו באגדה אטרוסקית, המספרת על מלך שסגר לאל הכוח, אך איבד את אמונתו. כשאמר לעל שלו: "עתה אני דומה לך, אין לי אלוהים!" השיב לו הצל כי זאת טעות — יש אל של הצללים. המלך, שגילה כי הכוח האמיתי אינו טמון בליקחה אלא בנתינה, מצטרף לעבודת האל החדש.

כשהגיעה יעל ללונדון, מצאה כי השם אינו מתאים כרגע, מפני שפרנסוואו סגן כתבה אף היא ספר חדש ששמו מכיל את המילה "צללים". יעל, שאינה רוצה להיות פרנסוואו סגן ישראלית, חיפשה שם אחר.

אפשרות אחת: "פנים חדשות במראה". **כוכב הטלביזיה.** נערה אחרת בגיל זה היתה נרתעת מן המאמץ למצוא מו"ל בארץ ורה. לא כן יעל דיין, שיש לה כשרון עצום לרכוש ידידים ולהצליל בחברה, וה' מציידת בקסם אישי, אשר שום אנגלי אינו יכול לעמוד בפניו. היא הציעה את הספר להוצאת וייזנפלד אנד ניקולסון, שהוציאה את ספרו של חלטר איתן ואת לוליסטה. ה' ספר על אהבת גבר מבוגר לילדה, שהרעיש את אמריקה.

השבוע הסכים וייזנפלד לפרסם את ה' ספר, החתים את יעל על חוזה. יעל הח' ננית, בעלת העניינים הירוקות המבריקות, (המשך בעמוד 8)

הטובים עסיים

פרטים אפשר לקבל אצל נציג חיל האוויר בכל לשכות הגיוס בארץ

הבלם הכושי האפריקאי של קייטה בודיבה

30 רקדנים, רקדניות, זמרים ומוגנים

כמשך 6 ימים בלבד בפעם הראשונה בישראל

באולם "אהל שם" תל-אביב:

ממוצאי שבת 20.12.58 עד מוצאי שבת 27.12.58

בימים: ש' ו' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט	בכל יום הצגה יחידה ב-8:30 ובמוצ"ש 27.12.58 שתי הצגות 9:15—6:30
וח' מ' ש' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט	
ימיות ב"4 אחה"צ	

הלהקה הגנה נציגה אמתית של הפולקלור הכושי המקורי מה"טס-טס" ועד הגיטרה וה"ג'ו"

כרטיסים להשיג ב"כנף", אלנבי 83, "רדיו-אודיון", דיזנגוף 116 ו"רוקוקו", דיזנגוף 93

ההופעות: בחולון — 26/12 בחיפה — 7/1 — 8/1 בירושלים — 31/12 — 1/1/59

המונשר העברי

עקרונות הפעולה השמית

המחיר 500 פרופה — להשיג בכל הקיוסקים

תריסר חיילים אנגליים עזרו בנושקם למדינה - ועתה נותרו האנגלי האחרון

חדשים מפולין, נצטוו לעזוב את הצריף. הועברו לצריף עזוב ומלוכלך. לגבינו אפילו לא השלו אותנו. אמרו לנו כי לא כדאי שנשקיע בו מאמצים, כיוון שבכל יום עולים להודיע לנו כי עלינו לעזוב.

★ ★ ★
"לבי לבי לכם..."

טובה דאום שומרת בסדר מופתי על כל חליפת המכתבים שניהלה בשנים הראשונות עם רעיית הנשיא. ידידי בית הנשיא, שנתבקשו לעזור בפרשה, ומנהלי מחלקת המשפטים ממסלתיים. את כל האגרות הללו מוכנה המשפחה להציע לכל דורש, במחיר הקרן. המחיר: אפס.

המכתב הראשון שכתבו לנשיא המדינה הועבר על ידי לשכת הנשיא למשרד החינוך, שנה כי כאזרח רגיל על טד לדאוג למשפחתו בדרכים הרגילות. וטד ניסה. הוא דחף עצמו לשכוח את העבר, את מוצאו, את חינוכו, ביקש להיקלט בחברה ולהיות אזרח רגיל כפי שיעצו לו. הוא לא הצליח.

למעשה התייחסו אליו בצורה הגונה, בכל מקום שאליו נקלע ובו ביקש להשתקע. "אור" למי, אמר טד, גבר נאה וחסון, ששערו היה אפיר כולו בטרם זמן, "לפעמים פוגעים בך דחף הדברים הפעוטים ביותר. מבטם הור, לעתים העיון, של האנשים מסביבך, תנועת יד מוללת, העוויה ספקנית, כל אלה נוסעים בך את ההרגשה כי בכל זאת, ולמרות כל הייבורים הגבוהים והנפחים, אתה נחשב כזר." לאחר שהקיאו אותם החוצה מכל מקום יושב בו בקסו להקלט, פנו בני משפחת דאום, בראשית שנה זו, אל רעיית נשיא המדינה, גללו לפניו את כל הפרשה, וביקש להקבל לראיון. במכתבה מיום 14

ביקש לקבל מוגית, לא הצליח, החל לשנות לשכרה ועקבותיו נעלמו. רגיל רוסל, שהביא עמו את הבראוננים הראשונים, התגורר בתנאים גוראים בחיפה, הסגיר את עצמו לידי הבריטים. מכל הקבוצה שבשעתה כינו אותה ראשי הישוב הנלהבים, חסידי אומות העולם, לא נותר היום אלא אחד, טד דאום. טד (32), יודע כי אם יחזור למולדתו, יובא למשפט וישלח כמעט בודאות לבית הכלא.

אם אמנם יאלץ טד לעזוב את הארץ ולחזור למולדתו, התמרמר השבוע משכניו שבמושב רמת צבי ליד עפולה. "תהיה הפרשה אות קלון נוסף ברישומה מקרי כפיוט הטובה של המדינה לגבי מגייה, מקימה".

אם לא יתרחש נס יחזור טד דאום כבר בשבועות הקרובים לאנגליה.

★ ★ ★
הערכה חסרת כתובת

הפרשה שגוללה השבוע המשפחה המיואשת היתה מזועזעת. טד עצמו אינו שולט עדיין בשפה העברית, על אף שהוא הרבה בארץ, "ואיך ידע עברית, אם אף אחד כמעט אינו מדבר אתו ואינו מעוניין בו." התמרמרה אשתו טובה (31). "כולם מעריכים את כל מה שעשה למען העם היהודי בשעות הקשות. כשאנו מנסים לדבר על סידור ועזרה, כולם שוכחים את כל מה שאמרנו ומפנים אותו לכתובת אחרת".

כאשר השתחרר טד דאום מן הצבא, עבד כאזרח בבית מלאכה של הצבא, ליד חיפה. בבית המלאכה, בו עסק בתיקון אופנועים ומכוניות, הכיר את אשתו. הוג נשלח, לאחר שהחליט להישא, ל- הכשרה ליד נהריה. התכונן לצאת למושב של יוצאי מח"ל דוברי אנגלית שתנועת ה-

בריגדיר הדיוויזיה המוססת, קונסטין ג'ונס, ניצב נדהם לפניו, בחדר רגיל במלון וולסטון, על הכרמל, ניצבו שני חיילים, טד וג'ונס, מחייכים בעליות. 36 שעות קודם לכן, דיווח לו קצני המשטרה הצבאית כי השנים נחטפו על ידי ההגנה. תדהמתו הותרה כששני החוטפים, איש בתורה, הצהירו כי אינם חפצים לחזור לג'ונס, שחנה אותה שעה בסטלה מארט על הכרמל הצרפתי, החלטנו להשאר כאן. ללחום, שכם אחר, עם היהודים".

48 שעות לפני כן, חדשים אחרים לפני קום המדינה, עזבו השניים את המחנה, ג'ונס עם ג'ונס עמוס לעיפה. לש. ג. בשער לא היו כל סיבות לחשש: צו התנועה ביד השניים היה חתום בידי מפקד המחנה עצמו. היו אלה הסוגיות הראשונות שערקו מן הצבא הבריטי בארץ ישראל, הביאו עמם כשי להגנה, ג'ונס עמוס מקלעים ותחמושת. אנשי ההגנה קיבלו אותם בורעות פתוחות. הפגישה, ביום לבין הבריגדיר שלהם, הוסדרה, לאחר שאנשי המודיעין הבריטי, הגיעו על שולחן מפקד הדיוויזיה המוססת השישית, את הודות הסנסציוני כי העריקים נחטפו על ידי אנשי ההגנה. הבריגדיר הבין את מצבו העדין, דיבר על לב העריקים לחזור למחנה, הבטיח להם כי הענין יטוש טד והם יפטרו בעונש קל בלבד. התחר בה הסופית, לאחר הצהרות מרובות: לא. השבוע, 11 שנה לאחר שהו וחברו ער- קו, עמד טד דאום, אחרון הבריטים שנשארו בישראל, לארוז את רכשו הול, לקחת עמו את אשתו היהודיה וילדיו הישראליים ולחזור לעיר מולדתו באנגליה, שם מצפה לו משפט ומאסר של שנים. ישראל, מולדתו השנייה, שלהקמתה נתן יד ברגעיה הקריטיים ביותר, ליוותה אותו בדרכו זו בשוויון נפש.

★ ★ ★
שני קרומבדים ומצפון

טד וג'ונס היו החיילים הבריטים הראשונים, שהצטרפו לישוב היהודי במלחמתו על עצמאותו. אולם הם לא היו האחרונים. עשרה אנגלים נוצרים אחרים, ששרתו בצבא או במשטרה הבריטית, ערקו והצטרפו לשורות ההגנה החל מראשית 1948 ועד הראשון ביוני, עת אחרון חיילים הבריטיים עלה על אוניות הפינוי בי נמל חיפה. הם לא באו בידים ריקות. אוצר הנשק של ההגנה התעשר, בעקבות עריקות אלה, במקלעים, מקלעים בינוניים, חמרי נפץ, רכב צבאי וטנקים. שני העריקים ה- אחרונים, פאדי האירלנדי, וג'וני הסקוטי, שעברו לשורות ההגנה ממש דקה אחת לפני השעה ה-12, הביאו עמם את שני הקרומבדים המהוללים.

סיבות שונות הניעו את תריסר הטוראים והסמלים הבריטים להחליף את מדיהם המצוהצחים בבגדי החאקי הקרועים של ההגנה. כסף היהו את אחת הסיבות, נצרה בצד היהודי היתה סיבה אחרת, אולם היו גם כאלה, כלסלי, שוטר בריטי, סופר-חובב בשעותיו הפנויות, שנפל בהגנת יד מרכזי הוא התייצב בשורות ההגנה בגלל סיבה אחת: הצדק. "אני חפץ לתקן בגופי את העול שעלולו לכם בני עמי", אמר לחבר ימים אחרים לפני שנפל.

עם פרוץ מלחמת העצמאות התגייסו כל אנשי קבוצה זו לצבא, שרתו בו רובם ביחידה קרבית. אולם לאחר מותו של לסלי התפרדה החבורה. סיום הקרבות מצא את תם בחזיתות שונות בארץ, בשלב זה או אחר של אכזבה.

ג'ונס, חברו של טד, היה הראשון שהחליט. לאחר שניסה לשוא להקבל כחבר לקיבוץ או מושב שהוא שוטט ומימה מחוסר עבודה בתל-אביב. ולבסוף, בחסר כוונותיו האחרונות, הפליג לפאריס, הסגיר עצמו בידי הקונסול האנגלי שם. הוא ה- עבר לבריטניה, נידון ל-15 חודשי מאסר. עוד לפני שנשלח לכלא הספיק לשאת לאשה "שאלית צעירה, שהכיר בצרפת".

טד הסתובב גם הוא חודשים אחדים ללא תעסוקה, התייאש, הסתגל לבריטניה, שם נתפס בעיירה קטנה, נידון לארבע שנות מאסר. בבית הדין הכחיש את כל ההאשמות בדבר עריקתו, טען כי נחטף. פאדי, שהביא את טנק הקרומבד נשא לו לאשה צעירה ישראלית, עזב את הארץ לפני למעלה מחמש שנים. נדבן הקרומבד השני,

האשכחה טובה דאום ושלושת ילדיה בחצר הצריף ברמת-צבי. צריפון השירותים הנראה ברקע התמונה, הוקם על-ידי טד, ואילו שאריות המכונית, היו פעם גאונות המשפחה - כאשר עוד אפשר היה להכיר בה מכונית נוסעים.

למאי 1958, עשר שנים לאחר שהמדינה שטד סיים בפועל להקמתה הפכה לעובדה, כר תבת מוכירת רעיית הנשיא: "הנני לאשר קבלת מכתבך לרעיית הנשיא ולהודיעך כי לעצמי זמא אוכל לקבוע לך ראיון עם רעיית הנשיא. זמנה תפוש בימים אלה מאוד. ה- אילו נא לכתוב את בקשתך ורעיית הנשיא תעשה כמיטב יכולתה לעזור לך."

לאחר שכתבה הגברת דאום שני מכתבים, נערה אשת הנשיא וענתה לה במי ידיה: "צר לי מאוד שלא עניתי על מכתבך הקודם, מתוך היותי זמנה מאוד ענינים. לבי לבי אליכם - לך ולבעלך. אני מעריכה את כל אשר עשה בשבילנו, ובפרט לבי לילדים. חלילה לכם לחשוב על עזיבת הארץ. אך מוכרחים לעזור לכם להגיע להסדר חוקי, ואני מקוה שבעלך יוכל במשך הזמן לבקר בארץ מולדתו, ולא יהיה לו עוד תסביך מולדת. אני כותבת אל יוסף ברץ ומבקשת שיקבל לראיון ויתן לך את כל העזרה הדרושה. אם יהיה צורך אפנה גם למשרד

מושבים עמדה להקים. הרעיון נגזר כרבים אחרים ומשפחת דאום נטלה את טוני, ש- נולד בינתיים, ונכנסה לגור בשיכון של צריפים שחדיים, ליד עכו. טד גם קיבל עבודה בתחנת נסיונות חקלאית במקום, אך נאלץ לחזור למקום עבודתו, לאחר שה- כיתה המסיימת של בית הספר כדורי, קיב- לה לידה את המקום. תמונע, ירושלים, גאות מרדכי, כל אלה היו תחנות בהן ביקשה המשפחה האומללה למצוא את המנוחה. ובכל אחד מן המקומות, מצה סיבה זו או אחרת, בגללה היו נאלצים לעזוב ולהמשיך בדרך נודדותם. הפנו אותנו למועצה אזורית הגליל ובאפריל השנה קיבל טד עבודה כטרקטוריסט באזור. קיבלנו דירה בגדעונה, מושב בו גרות מספר משפחות תימניות. חשנו עצמנו כמו רובינזונים על אי בודד, ו- ביקשנו מקום אחר. נתנו לנו צריף שחידה, שהשקענו בו מאמצים רבים, כדי לשאת לו צורה אנושית. לאחר זמן מה, כאשר באו למושב עולים

טד כפי שהצטלם במחנה ההגנה, מיד אחרי שערך מייחידתו בצבא הבריטי, כשהוא מעביר יחד אותו מטען נשק נכבד.

הבטחון... הלאה ויכולתי לעזור לכם ב- אופן ממשי יותר."

★ ★ ★
העגלה נעצרה בדרך

מצלצל יפה מאוד, נכון? אומרת טובה דאום כשעצב ויאוש שפוכים על פניה. הרעיה, גבוהה וכחוושה, כשגופה המור- נח זועק סבל ויאוש, עלתה בעצמה ירושלימה, באה ללא הודעה מוקדמת אל בית הנשיא. רעיית הנשיא טילפנה אל ידידה, הד"ר בן זאב, איש משרד החינוך והתרבות, שקיבל על עצמו את הטיפול במשפחת דאום. "היו אנשים טובים שביקשו באמת לעזור לנו לפעמים", מספר הוג, כשהבעה של חוסר אונים ולא איכפתיות שפוכה על פניהם. "אך תמיד היתה העגלה נעצרת בדרך ולשום מקום לא הגיעה". טד עצמו גואש כבר מזמן, אם בתחילה חשב להתגייס ואף עבר את ניתוח המילה בבית חולים, עתה הוא דוחה את הרעיון. אין הוא בטוח עוד שמצא את מולדתו. "מקום שבו יש לפקידים קטנים לומר יותר מאשר לראשי המדינה, אינו יכול להיות בסדר".

דעתו של הד"ר בן זאב על אותם דברים עצמם שונה בהחלט. כתב הוא במכתבו ה- אחרון אל המשפחה, מכתב שאחריו ניתק הקשר: "הנני להודיעך כי הרוח הרעה ה- מפעמה במכתבך לא הפלאתני. למרות ה- יאוש... אני בטוח שיבואו לכם ימים טר- בים בארץ הזאת, שלה הקיזש בעלך מבחר חשוב משנות חייו."

"הרי את יודעת שאני מצדיק אותך ואת בעלך בגלל היחס המשוונה בו נתקלם כל הזמן, אך רצוני להודיעך כי בכל מקום בו נגענו בענין בעלך, ראיתי יחס של הערכה מצוינת. יחס של כבוד בחוגים הגבוהים של השלטונות של משרד ראש הממשלה, של בית הנשיא. אל תשימו לב לפקידות הבי- נוגית, לא אלה המכריעים... הקובעים."

"היום ערב ראש השנה בעולם מסובך ב- בעיות כה רבות, כולנו מאמינים כי השכל הבריאי יתגבר על הרגשות. נקוה שבשני ימי החג תחזור המנוחה והשלוה אל נפשתיכם. אני מאחל לך, לבעלך ולילדים, חיי אושר, בריאות ופרנסה. במסירות רבה, ידידכם ד"ר ישראל בן זאב."

השבוע, שלושה חדשים יותר לאחר ה- טחה זו היו האושר, הבריאות והפרנסה, רחוקים מרחק רב ממשפחת דאום האומללה.

★ ★ ★
הכרזי הורשה לכת

טד דאום לא עשה את אשר עשה, בערב מלחמת השחרור, בגלל התנאים הטובים שהציעו לו בתמורה. הערבים הציעו למדרי- כים האנגליים תנאים הרבה יותר טובים. טד דאום עזב את עמו ומולדתו מתוך תחו- שה אינסטנקטיבית של צדק. הוא החליט פשוט כי ארץ זו שייכת לאומה הישראלית והוא יצא להלחם על החלטה זו. לאחר שהכוש עשה את שלו, מרשים לו ללכת, כשביקש טד דאום, שמפקדי ההגנה בחיפה הסגירו בידי אף כתובת המטה הסודי, לקבל בשעתו משרה ממשלתית, נמצא פקיד מחוכם שטען כי "אינו בטוח שאפשר יהיה לסמוך על זר בעיניים מסוימים."

ראשי המדינה חפצו אולי לעזור למשפחת דאום. היו אלה הפקידים הבינוניים ואף ל- מטה המהינוניים שהשפכו את חיהם לגיהנום.

(המשך מעמוד 6)

הפכה לאישיות הישראלית מספר 1 של לונדון. היא הופיעה בטלביזיה, זכתה ל"מאמר שופע" הערצה בדייג'י אקספרס כביד התפוצה (ראה תמונה).

כתב העתון, תחת הכותרת יעל קונה את חליפת השיחור של: "יעל ריין, חמודה, 19, סגן-לשעבר בצבא הישראלי, יצאה ל"תור אתמול בחנויות לונדון, אחרי בגדי ה"שיחור שלה. היא בתו של הגנרל משה דיין, הגיבור האקוטי בעל תחבושת-העין השחורה, אשר הסתער לרוחו של מדרב סיני בראש הצבא הישראלי, בתקופת מלחמת שואה.

"הגנרל עזב בינתיים את הצבא, ובת הגנרל, אשר השתחררה לפני חודשים, אמרה לנו: במשך שנתיים ישנתי כשרובי מ"תחת לכרי. נעים שוב ללבוש בגדים יפים, באולם-הצגות במיפ, תהניסובבה סגן לשעבר יעל בשמלת בחירתה — קצף של טול לבן, נוצץ מפנינים.

לא הייתי רוצה בכל מחיר להחמיץ את שתי שנות השירות שלי בצבא, הכריות, אני חושבת ששירות צבאי חובה (כל הבנות מוגייסות בישראל) היה טוב גם לבנות ה"אנגליות" היא הישרה את כפפות-הערב ה"לבנות הארוכות שלי, והוסיפה: "וכפי ש"אתה רואה, זה כלל אינו הופך את ה"בחורה לבתי-ג'שית".

"יעל טסה לישראל מאמריקה למחרת פרוץ מלחמת שואה כדי להתגייס. שעה שאביה נע דרומה אל הסואץ התייצבה יעל במחנה צעורה, ונהיתה לסגן הצעירה ביותר בצבא הישראלי. התאמנו ברובים, מכונות-ידיה ורימוני-יד, היא אמרה, בהשלימה סיבוב קילי בנעלי-הערב שלה, העשויות משי לבן, לא היה בכך שום חידוש לגבי. מאז הייתי בת 11 נהגתי לירות ברובים של אבי.

"ההשכמה במחנות צה"ל הייתה ב-5.30 ו"מיסדר הבוקר ב-8. אך סגן דיין הצליחה לחטוף חצי שעה מדי בוקר לכתוב את הרומאן הראשון שלה, הנמצא עתה בידי מ"ל לונדוני. פנים פדושות במראה הוא שם הספר והוא מספר, למרבה התמהוה, על נסיונותיה של צעירה ישראלית בת 17, המצטרפת לצבא הישראלי.

"בביקורה הנוכחית, בן שלושת השבועות, בלונדון, עוסקת יעל בכתיבת מחזה טלביזיוני. וכמובן, היא עוסקת בחיפוש אחר בגדים שהיו שונים ככל האפשר ממדי-הקרב של העבר. בצאתה מן החנות, שמתה לב לספר שהיא החזיקה בידה: היו אלה זכרונותיה של לורד מונטגומרי."

על סף האמהות. אחרי שישנתיים נס"יונה למכור את מחזה החדש שלטביזיה הבריטית, תצא יעל למכור את הספר בצרפת ובאמריקה. אחר-כך: כתיבת ספר שני, ש"עלילתו כבר ברורה לה. התוכן: רומאן פסיכולוגי, על צעירה ישראלית על סף האמהות.

מפלגות

דיבור שווה זה

באורח רשמי מכהן חיים מנחם בסוק אדום-הזקוק, כיועץ משפטי במשרד הדתות, ותקנון שירותי המדינה (תקש"ר) חל עליו כעל עשרות אלפי עובדי המדינה האחרים. לפני ששה שבועות החליט בסוק לנסות את כוחו בזירה המפלגתית. הוא קיבל ללא

קושי, מהמשרד שהיה נתון לאפטרופסות הבלעדית של מפלגתו, המפלגה הדתית-הלאומית, חופש ללא תשלום למשך שנה, יצא לכהן כמזכיר המפלגה במחוז תל-אביב. אך לא לעולם חוסן. גם לזהות המחללת בין משרד-הדתות והמפלגה הדתית-הלאומית בא הקץ, עם בחירתו של הרב יעקב משה טולידאנו כשר. אולם, בעוד כל הפעמונים מצלצלים על חילוקי משרד הדתות מהכפיה המפלגתית, טרם התרגלו למצב זה עסקני הפועל-המזרחי עצמם. חיים בסוק הופיע באסיפת מפלגתו באהל-סם, וללא כל הסייגות, גינה, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, את הטולידאניזם, הבא לרשת את מקומו של הלכנרניזם.

סופרו של הצופה, שנכח באותו מעמד, שכתב תוך כדי התלהבות יצירה, את מעמדו המשפטי של היועץ המשפטי בחופשה, מי הר לפרסם את דבריו ביומון הדתי.

דרך למציאת חן. מכאן התגלגלו ה"עניינים בקצב משפטי לחיים בסוק לא היו חסרים יריבים אישיים, ואחד מהם טרח ל"סמן את הקטע החרמשמעי, העבירו לחשור מת ליבו של היועץ המשפטי חיים כהן. השם חיים מנחם בסוק לא היה זר ל"חיים כהן. תוך כדי קריאת הידיעה ביומון דל התפוצה, נזכר כהן בקשריו ההדוקים של בסוק פעם לרוץ. ידיעות על כשלונו"תיו המקצועיים של חיים כהן בחודי-חרדים סוננו בעקביות לעתוני הערב, השחירו את פניו של כהן ביסודיות חילונית.

כהן העביר את המקרה לטיפולו של נצי"בות המנגנון, קידה כי הזמן יעשה את שלו. אולם במשרד הדתות מחפשים כיום פקידים לא מעטים דרך למציאת חן בעיניו של ה"שר המושמץ. אחד הפקידים הבכירים ה"בולטים במשרד הדתות, הזמין אליו את כתבי העתונות היומית, סינן לאוניהם את הידיעה על החקירה המתנהלת. בסוק עצמו ניסה להעמיד פנים כי כל הענין אינו גנוע לו. "לכל היותר, אמר, אפשר לפטר אותי בלי פיצויים — נוק אפסותם כאלף ל"י. מה שאמר באהל שם שזה כנראה, בעיניו, את הכסף הזה.

דת

שליח מצווה

שליחויות רבות מילא בימי חייו יצחק טבנקין, מנהיגו כסוף-השיער של הקיבוץ ה"מאוחד. אך אפילו בתלומות הנוחה הנוראים שלו, לא ראה עצמו שליח הרבנות הרא"שית לארץ-ישראל.

לפני חודש פירסם בטאנון של טבנקין, יומון למרחב, ידיעה שכונה לפגוע בשלטון הרבנות במדינה. הסיפור (העולם הזה 1103) אודות גרושה בת שנתיים ממין, שנאסרה לאחר 16 שנה, לכהן. כתב למרחב עשה את הכל, כדי להקורא יוחר עד מה מוחלט הוא שלטונה של הרבנות הראשית על חיי האישות של אורחי ישראל.

מוכירות הרבנות הראשית לא עברה על פרשה זו לסדר היום, שלחה למחרת הכ"חשה נמרצת למרחב. משום מה לא הודרו היומון לפרסם הכחשה זו ברבים.

המזכיר נזכר. ואז נזכר מזכיר הרבנות הראשית כהן, שבועיים לפני כן, ערך מנהיג הקיבוץ המאוחד ביקור יידיותי במשרדו של

הרב ניסים, קיים עמו חיכוך ממושך בענייני דת. המזכיר מיהר לנצל יידיות חדשה זו, שלח העתק מההכחשה לטבנקין, הפציר בו להפעיל את השפעתו ביומון מפלגתו. תשובת טבנקין לא אחזה לבוא. כתב הוא: הכחשתכם ראתה אור בגליון האחרון של למרחב. הוא לא ציין במכתבו אם ידו היו תה בפרסום זה, אך ברבנות הראשית היה ברור: יידיות, טריה או ישנה, משתלמת תמיד.

פיתוח

שיתוף ללא גג

המאורע היה באמת חגיגי: שיתוף-פעולה תעשייתי ראשון בין ערבים ליהודים. שר ה"מסחר-התעשיה עצמו השתתף בטכס הנחת

יתומה פסו

האב 191 ביוון

אבן-הפינה למפעל המשותף. היה ברור: בית-החרושת לשימורי פריהדר, בו שותף חבר הכנסת המפא"י פאריס חמדן לאחד ממנהלי אקא בתל-אביב, ישגשג כדוגמת בחירות בולטת.

השבוע, עשרה חודשים ויותר מאז הטכס רב-הרושם, ניצבו במפעל המשותף כתלים ערומים בלבד. יוסף שטייטשניד (45), מנהל הבניה במפעל, ידע להסביר אף מדוע. פא"ריס חמדן, שנהנה כנראה מזכויות-יתר ב"כפרו, לא ניסה אפילו לטרוח בקבלת רשיון הבניה הדרוש. לכשהופיע, לפני חודש וחצי, פקד מחלקת הבניה של עיריית חיפה וביקש לראות את הרשיון הדרוש להקמת המבנה, פטרו-חבר הכנסת המכובד בלך ושוב. לכשיבקש לה, לאחר שבועיים של התרוצצויות ללא פרי, להפסיק את הבניה, הועיקו הפועלים הערביים של הבנין את חמדן, שגירש את הפקיד בכבושת-פנים.

גם קצין משטרת פרדס-חנה, צבי וזר, שבא לחקור את תלונתו של הפקיד, התקבל בסבר פנים וועפות. חמדן הטריח עצמו עד לעיריית חיפה, העליב את הפקיד בפני חברי ריו לעבודה, חזר לכפרו מבלי לשלם עבור הרשיון הדרוש.

תשובה מוחצת. הליכותיו של חמדן דבקו אף בעובדיו. לפני שבועיים גילה שטייטשניד, כי חסרה כמות גדולה מברזל הבניה, שאוחסן בשטח המפעל. הוא שאל את השומר במקום, מחמד פאריס (34), ש"טר לשעבר וקרובו של פאריס חמדן בהחה, אם ידוע לו לאן נעלם הברזל. התשובה: מכה בפניו של שטייטשניד, שהעיפה שתי שיניים מפיו.

לכשהתלונן מנהל העבודה בפני חמדן על המקרה, התרחק חבר הכנסת, הפליט כלפי העובדים שאספו מסביב: "מה אתם חושבים, יהודים, שתשלטו ב? אם ארצה אפסיק בכלל את העבודה במקום". ואמנם, מיד לאחר מכן, הורה לכל הפועלים במפעל ל-

• האוחזים ב"30% ממניות המפעל. יתר 70% בידי הממשלה, השותפת העיקרית ומעודדת המפעל.

הסתלק, טען כי ישיבת את העבודה כל זמן שיחפז בכך. בינתיים, עד הסולחה הנכספת, עומד סמל שיתוף-הפעולה הערבי-יהודי בהשראת-הממ"שלה, ללא גג.

דרכי חיים

גורלה של אסתר

אסתר פסי הינה כיום כבת עשרים ושתיים. לפי מראה החיצוני לא מעריך אותה איש ביותר מחמש-עשרה. כי אסתר פסי חלתה בהיותה בת שנתיים במחלת שיתוק-הילדים, שפגעה במיוחד ברגליה. על אף נכותה על-לה הייתה אסתר להיות מרוצה הרבה יותר מחייה, לו רק נתברכה לפחות בחיי משפחה נורמליים.

אך גם את נקודת-האור היחידה הזאת, מנע ממנה הטבע האכזרי. בהיותה עדיין תינוקת, התגייס אביה, יוצא יוון ופועל בנמל תל-אביב, לצבא הבריטי ממנו לא חזר. אמה האלמנה הכניסה את הילדה למוסד ירושלמי בו נשארה עד לפני כשנה.

בערב חגיגת-הפסח האחרון נתקבלה בעיריית תל-אביב, שתחת פיקוחה נמצאה הילדה, הר"דעה, כי אסתר סייעה את קבלת הטיפולים, חייבת לפנות את המוסד בהקדם. לוברי הנ"הלת המוסד לא נותר עוד דבר לעשות ל"מען אסתר, אלא לצפות לחסדי שמיים, דבר שאפשר לעשותו גם בתל-אביב.

אסתר הועברה מירושלים לתל-אביב, שוב נה בבית הצעירה, מקום שאינו מיועד דווקא לבנות נכות אלא לחסרות קורת-גג. העירייה המשיכה לתמוך בה, העבירה אליה בכל חודש סכום של תשלום לירות. העובדת ה"סוציאלית שהוצמדה אליה, אף דאגה לכך שתלמד מקצוע, שלחה אותה לקורס, בו למדה תיקון אמנותי של בדים.

באותו זמן פנתה העירייה בהצעה אל אמה של אסתר לקחת את הילדה אליה, לקבל תמורת זאת את תשלום הלידות שמקבלת כיום הבת, האם, הגרה בחדר אחד ברחוב יוחנן הורקנס בתל-אביב, יחד עם בעלה ועם בנם בן ה-9 סירבה, "הבטחתי לבעלי, כאשר התחתן אתי, כי הילדה שייכת לעירייה. הוא לא רוצה לדעת ממנה."

ההצעה הכאה היתה תקיפה יותר, טענה העירייה: מאחר והאם מקבלת ללא כל בסיס חוקי את הקיצבה כאלמנה בעוד שהיא נשואה כבר מזה שמונה שנים, נכון היה לו היתה מצביעה שלה ושל הילדה, שכן פטרה אותה מדאגה לגורל בתה, הפכה בעיניה למלאך-חבלה.

לו היתה אסתר פסי נערה רגילה, כי אז לא היתה זכאית בגיל זה לכל קיצבה המש"תלמת ליתומים. אולם העירייה החליטה לפ"נות בענין זה אל השגרירות הבריטית, להסי"ביר לה את מצבה המיוחד של אסתר, ל"בקשה להמשיך בהענקת הקיצבה. אלא ש"במקום לתיתה לאם, שאם כי מצבה החמיר אינו מזוהר, הרי היא נשואה ובעלה מש"תכר, להעביר את הכסף לזכותה של אסתר.

משפט

ד"ר פפייר תובע עלבון

ביום בו הגיע ד"ר יואל פפייר מפולין לגנואה שבאיטליה, בדרכו לישראל, פקדו עליו שליחי הסוכנות, שקידמו את פניו בנמל, להשאיר את מזוודותיו האישיות בידי הפקידים. ד"ר פפייר תמה מאד על ההור"אה: "חילקנו מראש את חפציו הכלליים והאישיים. את הכלליים שלחנו בליפט, על חשבונות. את האישיים השארתי במזוודות. מדוע לתת אותם עכשיו?"

הפקידים הישראליים לא רצו להתחבך. "תן לנו את המזוודות ורק אחרי כן נוכל לתת לך לעלות על האונייה", הורו לפפייר. האיש נכנע.

כשהגיע ד"ר יואל פפייר לנמל חיפה, גורע לו כי הוא שייך לקבוצת העולים בעלי ההשכלה הגבוהה, עליה הוטל לרדת אחרונה מן האונייה. כשיד סוף-סוף אל ה"רצף, נמסר לו כי מזוודותיו נמצאות באולם הנוסעים וכי עליו לקחתן משם. הוא מיהר לאולם, מצא בתוכו אלפי מזוודות מוטלות כות בערבויות, כשמתאמר עולים מחטטים ביניהן ובתוכן. אחרי שעות של חיפושים וחיטוט במזוודות של אחרים, מצא יואל (המשך ב)

William Hickey

Yael buys her 'de-mob suit'

HERO'S DAUGHTER WHO BECAME AN EXPERT WITH GUN AND GRENADE

PRETTY, 19-year-old Yael Dayan, ex-daughter-in-law of the Israeli Army, went shopping in London yesterday for her "demob" clothes. She is the daughter of General Moshe Dayan, the fighting hero with the black eye-patch, who stormed through the Sinai Desert at the head of the Israeli Army during the Suez War.

The general has talked And the general's daughter, Yael Dayan, is a beautiful girl who is now a model. She is the daughter of General Moshe Dayan, the fighting hero with the black eye-patch, who stormed through the Sinai Desert at the head of the Israeli Army during the Suez War.

in London yesterday. She is the daughter of General Moshe Dayan, the fighting hero with the black eye-patch, who stormed through the Sinai Desert at the head of the Israeli Army during the Suez War.

Shopping for Christmas

סופרת דיין ב"דייג'י אקספרס"

האב דהר בסיני

אלמנה ושני יבמים במחזה מימי הביניים

החתן-ילד בן תענוג

החתן יעקב בן חמו (9) מוכן לחכות. הוריו טוענים כי הוא לא יחכה הרבה זמן. "מה יש — בן 13 כשר לחופה". טענה שניה: "חליצה אסורה אצלנו".

דעתו אינה כה קשוחה כשל חברו במושב עוצם הגבר הגאה והמשכיל, מסביר בעזרת ציטטות מן התנ"ך והגמרא כי "חליצה קודמת לייבום". "נכון", אומר הוא, "כי מועצת הרבנים של מרוקו, קבעה מה ש קבעה בענין הייבום, אבל מכיוון שפה זה לא מרוקו אלא ציון, והרי נאמר כי מציון תצא תורה, יש להתחשב רק במה שקובעת הסמכות העליונה של הרבנות בישראל". נראה שעובדת ישיבתו של הרב אלמליח במרכז העירוני פגעה לא מעט במידת ה פופולריות שלו בקרב יוצאי מרוקו במו שבים. החיים שם נקבעים עתה לפי דברי החכמים המקומיים. והאנשים אינם מעזים להמרות את פיהם, בכל אופן לא הזקנים. הוריה של אסתר בן לולו מודים שתליצה תהיה טובה יותר בשביל בתם, אלא שחור ששים לפגוע במנהג עתיק היומין ולשאת בסכנות הנוראות הכרוכות בכך. אסתר עצי מה כלל לא חושבת להינשא ליהודה, "בש ביל מה? בשביל שיהיה לי ילד ולא אוכל להתחתן יותר אף פעם?"

האלמנה, הנראית כתלמידת בית ספר יסודי, אינה מתרגשת מכל הענין במיוחד. היא ביקרה במשרדי הרבנות ברחובות, ושם נודע לה כי המקרה שלה עלול להסתיים לכל היותר בחליצה.

ביקורה זה של אסתר ברחובות הוא שערור נגדה את זעמה הנורא של משפחת בן-חמו. אסתר עצמה טוענת כי נסעה ל רחובות אך ורק כדי לברר מה עליה לעשות, וכי לא ביקשה כי ינקטו בצעדים משפטיים נגד יהודה ומשפחת בן-חמו. אולם, השבוע קיבל יהודה מכתב הזמנה לבוא לבית הדין הרבני ברחובות, להסביר מדוע יימנע מלחת חליצה לאסתר האלמנה. המשפחה נסערה. לכל מי שמוכן לשמוע, ולעיתים אף למי שאינו מוכן, מסביר יהודה בזעם כי מעתה לא יחתר עוד במאום. "מה יש לה?" צועק יהודה כשהוא מניף את שתי ידיו לצדדים ולמעלה. "למה לא היתה יכולה לחכות שלושה חודשים? כבר לא היה לה זמן, בשביל שרצתה ללכת עם הבחורים, יודעים אותה, אז היא כל כך מיהרה. עכשיו, חלס! לא נותן חליצה ולא כלום, אפילו ושימו אותי בבית הסוהר!"

★ ★ ★

הוא מוכן לחכות

כי אותה שעה, שעומד יהודה ב אמצע הרחוב ומסביר לכל דיכפין את צרותיו עם גיסתו, מסייעות בידו גשי ה משפחה, אשתו ואמה, בקללות וצעקות איו מות. בני המשפחה, שמטעמים לכללים, כי דמי ביטוח, שלמות הרכוש וקבלת משק האב, אינם מוכנים לותר על האלמנה, מציי עים פתרון נסודי ולזמן ארוך: תחכה אסתר באלמנותה עד אשר יגדל בנה הצעיר של המשפחה וישא אותה הוא לאשה. גילו של בן הזקונים, החתן המיועד: תשע שנים.

כשנשאל הגבר הצעיר עצמו, לדעתו על הצעת המשפחה, השיב, כשארשת בוגרת על נניו: "מה יש, אני מוכן לחכות..."

ערכו בני העדה מגבית למענו בבית הכנסת, אספו סכום נכבד של 500 לירות.

הרב לבוש בגדים ססגוניים ביותר, זקנו ארוך ומטופח, ועל ראשו ברדס אדום. כאשר הוא קורא מתוך הספר הוא מוציא מכיסו משקפי קרן עבות הנראות לא במקומן, כאשר הן יושבות על אפו של אדם ש הופעתו כולה אומרת הוד קדומים. לא רק את המשקפיים סילג לעצמו הרב דנינו מ חידושי הזמן, גם דרכי שיחתו מוכיחים כי האיש בקיא בהלכות העולם המודרני.

בביתו הקטן והמלא ספרי קודש ישב הרב דנינו בהרחבה, הסביר לכתב העולם הזה: "אצלנו אין חליצה. זה אסור באסור חמור". הוא מדבר מבלי שיראה סימני רוגז או התרגשות כל שהם. וכאשר אומר הוא "אצלנו", פירושו של דבר, במרוקו. ומה שהיה טוב במרוקו יכול, לדעתו, להיות טוב גם בארץ הקודש. אין הוא מסכים כלל וכ לל לדעה, כי שינוי המקום צריך שיביא לשינוי באורח חיה ובמנהגיה של עדתו. "לא חשוב אם האשה רוצה או לא רוצה, רק הבעל הוא הקובע. אם הוא רוצה לייבם

לאשה. אין זה חשוב כלל, אם האח נשוי או לא. את מצות הייבום עליו לקיים ו יהיה מה.

חודש להשגחה העירונית

אחר שמשאיים את הווג עליהם לחיות יחד חודש ימים. אם התעברה האשה במשך החודש מה טוב, הרי שהוקם יורש, אם לא התעברה, מן הסתם זהו רצון ההשגחה ונגדה אין אפילו זקני הכפר יכו לים לעשות מאומה. כעבור החודש מגרש המייבם את אשתו החדשה, אם התעברה האשה ואם לא.

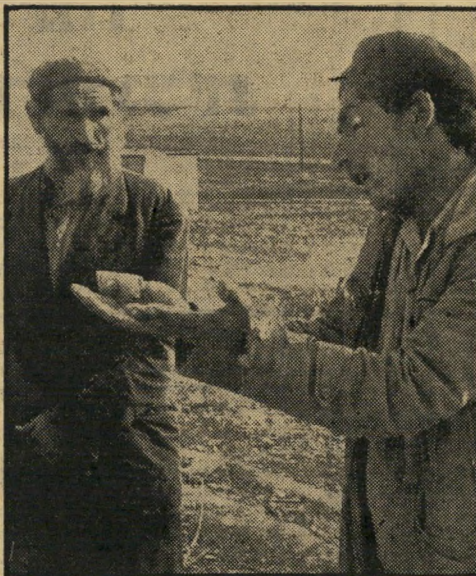
כאשר נודע למדריכים בכפר על כנות הוקנים, החלו מרעישים עולמות. התמרמרו המדריכים, "מה אנחנו, פראי אדם? הגיע הזמן ללמד את האנשים הללו שפה לא הרי האטלס, להוציא מהם את כל ה אמונות התפלות והמטופשות".

הם מיהרו להודיע על הפרשה למנהל החבל לוי ארגוב שבדינמיות האופיינית לו החל בפעולת שכנוע מייגעת וחסרת תועלת. **מתנגדו** הראשי של ארגוב, היה הרב

האלמנה אסתר בן לולו (19) חייבת לחכות, לילד בן תשע, כדי שייבמה. היא מקווה כי רבני רחובות לא ירשו לחזק קדם להשתלט על חיה.

מה זה ביגמיה? מה זה איכפת לי? אני לא עושה את הדבר, זאת אומרת את המלה הזאת שאמרתי עכשיו, גם חליצה לא עושה, זה אין אצלנו במרוקו, מי שעושה חליצה, אז תבוא על ראשו ועל הראש של משפחתו קללה גדולה. יהודה בן חמו, 26, נשוי ואב לשלושה ילדים עמר בסימטה המרכזית במושב עוצם, שבר חבל לכיש, כשהוא מנופף בידיו וכולו רותח. מאחורי גבו עמדה כל המשפחה, שהוסיפה בכל פעם מנת קללות, על ראש כלתם לשעבר, אסתר בן לולו.

הידיים קמוצות האגרופים היו מוטחות כלפי רשות נעלמת, אותה ייצג באותו רגע, האיש שעמד נבוך ליד מכונית ה "פלימוט" שלו, לוי ארגוב (40), מנהל חבל לכיש. איש הסוכנות היה בשבועות האחרונים לאורח קבע במושב עוצם. הדבר החל מאותו יום, שבו נודע לסגל המדריכים

היבום יהודה בן חמו, אב לשלושה ילדים, מוכן להסתכן: "אפילו ישימו אותי בבית סוהר, לא אתן חליצה, מת יש שתחכה לאחי". הוא כוסע על נסיונה של אסתר לגייס לצידה את רבנות רחובות, לעזרה בפרשה זו.

השומרי החכם המרוקני במקום, דניו דנינו, אינו מוותר: "אם ה בעל רוצה ייבום — יהיה ייבום, את האשה לא שואלים". הוא מסתכן בחלבתו זו על חסות עתיקת יומין של היהודים מהרי האטלס.

המתקדם רבה של קריית גת, מרדכי אלמליח, חפץ לסיים את הפרשה בחליצה. "פה לא מרוקו, פה ציון — ומציון תצא תורה".

אותה, אז היא מוכרחה לקבל את הייבום שלה. מסביר הרב בקולו הבוטח, כשהוא ישוב בכסאו בהרחבה, יעיני כל בני הבית נעוצות בו בהתפעלות.

★ ★ ★

"מציון תצא תורה"

מתקדם יותר גם כלבושו וגם בהשקפתו על פרשת הייבום והחליצה, הוא הרב מרדכי אלמליח (43) שמקום מושבו בקריית גת והוא מעין רב ראשי של כל האזור. גם הוא בא ממרוקו, אך נראה ש

המרוקני הקפדן דוד דנינו (50), כמעט בכל מושב של יוצאי מרוקו בחבל לכיש מצוי רב חכם, שבלי לשאול את פיו אין מכריעים בשום ענין, קטן וכגדול. הרב דנינו גר אה מבוגר לפחות 20 שנה מגילו האמיתי. "הכל זה בגלל העניינים החשובים שהוא מתעסק בהם", אומרים שכנו, המעריצים אותו ממש כקדוש. פעם היה דנינו גם מוהל שוחט, כיום נשט את כל עיסוקיו, התמסר ללימוד תורת הגוסתר, היא הקבלה. מחיה לא חסרה לו, לרב, אנשי המושב רואים לכבוד להם לתמוך בו, ולא מכבד

בכפר, כי זקני המושב עומדים לקיים את מצות הייבום ולהשיא את אסתר האלמנה לאחי בעלה הנפטר שלמה. אסתר (19) נישאה, לפני למעלה משנה, לשלמה בן חמו שהיה חולה לב ובילה את מרבית ימיו בבית החולים. לפני כחודשים מת הבעל מבלי להקים זרע. בהרי האטלס, משם באו אנשי עוצם, מכירים רק פתרון אחד למצב כזה: ייבום. על אחיו של המת התמסר ללימוד תורת הגוסתר, היא הקבלה. חדא כי האלמנה איננה נושאת בקרבה את ולדו של בעלה המת, ואז עליו לשאתה

איש המעברה

מית נחלת-יהודה, בפניו ירק ראש המועצה, צמיר, בעת דיון בדבר הקמת בית-חרושת לנג

ה גופע מתדיינים דרומה לא ישים אחד לרחוב המסעף ימנה, בדיוק בכניסה לציון. לגביו זהו הרחוב הראשון של עיר דרומית. ואמנם, מכל הבחינות, אין רחוב חלק בלתי-נפרד מרשת הכבישים של ראשון-לאינם נבדלים במאומה מן הבתים השוכנים בר

לאחריו. אולם רחוב זה אינו סתם רחוב. זהו נ מעצמה זעירה אך עצמאית: המועצה המקומית. הוא גם מרכז של סערה אורחית, א תיה נוסבות מזה שנים אחדות. מאז הבחירות נות מתנהלת כאן בכל תנופתה מלחמת עצמ שהלוחמים כאן אינם דוגלים בעצמאות מושג להפוך: הם דורשים את חיסול מעמד העצמא לראשון-לציון, העיר המקיפה אותם מכל הע מתנגד לכך בעקשנות יתירה אדם אחד: אלי ראש המועצה. מדוע? "פשוט מאוד", מסבירים "הוא רוצה לשמור על כסאו". סיבה טובה ל ותופעה גלילית בהווי הישראלי.

מוסיפים אותם מתנגדים: עד אשר נתמנו המועצה, לפני שש שנים, היה צמיר ידוע ככ במצע הסיפוח של נחלת-יהודה אל ראשון-לציון עלה לשלטון וראה כי טוב. על כל פנים, מאשר להיות פועל בבית-חרושת ללבני סי כן הפך ללוחם עקבי ועיקש בסיפוח. עד כי שואלים את עצמם: היחליף כושי עורו, קפוחיו?

ה נימוקים דמען הסיפוח הם רבים המועצה, אשר בתחומיה חיים 4500 נפש מנגנון עצמאי של 15 עובדים, מהם חלק ב וחלק במשרות חלקיות. מנגנון זה, טוענים ה פוה, מיותר כמעט לגמרי. ברע שהמושב העיר השכנה, לא יהיה צורך בראש מועצה בגובר נפרד, בוטרינר נפרד, ביועץ משפטי העירוני הקיים של ראשון-לציון יוכל בקלות את השרותים הדרושים.

המושב, אשר גורש מתנועת המושבים ו מתושביו גרים במעברה, קשור קשר אורגני ראשון-לציון, שם נמצאים כמעט כל המוסדות ריים החשובים: לשכת-העבודה, מועצת הפועל נוע. בכביש הראשי של המושב עוברת תחבור עזרה ובצרון, השייכת לעיריית ראשון-לציון. "מכונית הובל של ראשון משתמשת בכביש אוטובוסים של אשד לעזרה ובצרון עובד התרתח יצחק בן-דוד, מראשי מתנגדיו של צ כשאנו באים ודורשים את חלקה של אשד הכביש, הם עונים שכבר שילמו לעיריין לציון... נתאחד עם ראשון-לציון, ולא יד כאלה."

הוסיף יעקב פיין, חקלאי צעיר מבני המקום הזה יש בכושי זכות קיום על המפה. ו שגועזגלות של ראש המועצה, הרוצה לקיים גנון ושירותים כאילו היינו באמת עיר ג המיסים בצורה ננטסטית ואילו החובות מג ל-130 אלף לירות. מה היא נחלת-יהודה, כדי חובות כאלה? מי ישלם אותם?

עור מספרים האנטי-צמיראים: כדי לה מרותו, הקים ראש המועצה דיקטטורה פר שהטילה מוראה על הכל. דורשי הסיפוח נקד

במדנה

(המשך מעמוד 9)

פפיר חלק ממבוקשו. אך אחת המזודות, ובתוכה ציור רפואי יקר-ערך וחפצים אי שיים, נעלמה.

המזודה נפלה לים. העולה החדש היה סמוך ובטוח, כי למרות שמזודתו נעל מה ואיננה, אין הוא צריך לדאוג לרכושו. הוא פנה לסוכנות, הודיע לה במכתב רשום על האבידה, ביקש לפצותו בדמי הביטוח המתאימים. הפקיד שקיבל את המכתב הס ביר לדי"ר הנדהם: "יתכן שהמזודה נפלה לים בשעת סערה, אולם אתה תקבל את המגיע לך." פקיד שני, שענה על מכתבו של הדי"ר, סבר אחרת: אחרי ימים לא רבים קיבל הרוקטור העולה מכתב מן ה סוכנות היהודית, המודיעה לו שאינה אח ראית לאבדן מזודתו.

העולה החדש מפולין פנה לעורך-הדין ראובן ריטרמן, ששלח התראה נוסטריונית לסוכנות היהודית, תבע ממנה לפצות את לקוחו. פקידי הסוכנות לא סברו, כנראה, כי העניין נוגע להם. ההתראה נשארה ללא תשובה.

הכתובת הבאה, אליה הפנה עורך-הדין ריטרמן את מכתביו, היתה בית-המשפט המ חווי בתל-אביב. הוא הגיש כתב תביעה, ציין בו אחרי סיפור המעשה: "על התובע גם לציין כי ביקש בכתב מן הנתבעת (הסוכנות) הסברים בנוגע לביטוח החפצים, אולם הנתבעת אף לא טרחה להשיב לפניית התובע. כאמור הכיר התובע רק את ה נתבעת (כלומר: את פקידה) ובשלבים ה ראשונים של המו"מ עם הנתבעת מסרו פקידי הנתבעת לתובע, שהחפצים נגרה מבטוחים. אך משביקש לדעת פרטים, לא קיבל כל תשובה, פרט להודעה הקצרה שהנתבעת אינה אחראית."

לא באוניית מעפילים. די"ר פפיר, ביקש ריטרמן להסביר לבית-המשפט, לא גיווק רק מן הבחינה החומרית. העולה ה חדש נפגע גם מבחינה מוסרית: "לכל משפט רקע משלו, המתברר רק במהלך המשפט. אך בתיק זה רצוי להקדיש לכך כמה מלים בכתב התביעה."

הנתבעת אינה חברה מסחרית רגילה, אלא מוסד ממלכתי-לאומי מרכזי, שמתס קידיה העיקריים לספל בעליה. השירה ה נדונה לא דומה לשירות עולים של מצבי חירום, שאורגנו בארצות דיפה או מש טרים עוינים. לרשות הנתבעת עמדו כל השירותים המעולים שבארצות תרבותיות, כולל שירותי ביטוח לסוגיהם. ההובלה ה מית לא התקיימה באוניית מעפילים רעועה ונרדפת, אלא בצי ממלכתי ישראלי. בנמל חיפה לא חיכו לעולים פקידים עוינים אגר ליים, אלא פקידים הנמל של מדינת ישראל."

סיים עורך-הדין ריטרמן את כתב התביעה בתבועו 2086 ל"י לכיסוי הגזק שגרם לשולחו: "במסיבות אלה, מעציבה העובדה שלקחו מעולה חוש, ששם אמונו בסוכנות היהודית, את מטענו, החזירו אותו בתנאים כה משפלים והתנערו מכל אחריות לאבידה אף מילה טובה לא נאמרה. אף לא התנצ לות או הסבר. לא רק את רכושו תובע התובע, אלא גם את עלבונו על היחס ה אדיש והבלתי נאה. רצוי שבית-משפט נכבד זה, שרבה השפעתו החינוכית-מוסרית, יש מיצ דעתו על הפרשה כולה בזמן מתן פסק-הדין."

מזכיר

השר נגד הש.ב.

הממונה על הש.ב. שמש מטרה לבי קורתו של שר המשפטים, כאשר השיב זשר על שתי שאלות שהוגשו לכנסת, בעניין הצהרותיו של ראש הש.ב. בפני עתונאים, בפרשת אהרן כהן, עליהן נמתחת ביקורת בהעולם הזה (1105). השר פנחס רוזן, קבע במפורש כי הוא רואה בזיון בית-המשפט. המחייב חקירה נגד החשוד, בהצהרותיו של הממונה על הש.ב., הודיע עם זאת כי היועץ המשפטי החליט בכל זאת שלא לפתוח בהליכים משפטיים כנגדו... **אהרן כהן עצמו** לא התכוון לעבור בשקט על הפגיעה בבית-המשפט. כפי ש גיבאה תצפית העולם הזה (1105) אחרי שהיועץ המשפטי דחה את בקשתו לתבוע לדין את הממונה על הש.ב., פורסם השבוע רשמית בעתונים כי אהרן כהן עומד לפנות בעניין זה לבית-המשפט העליון... **המורים התיכוניים**, אשר על מאבקם להכרה מקצועית מסר העולם הזה (1100), הגיעו לצעד המצופה, הקימו ארגון מקצועי נפרד.

זאת אני

מאז שאני מכבסת ב"חן" צנטרי-פוגלית, הכביסה קלה ונוחה מאוד, כי "חן" מכבסת, שוטפת וסוחטת אוטומטית, ועלי רק לתלות את הכביסה. "חן" היא המכונה היחידה בארץ עם מנגנון שטיפה מיוחד בתוך מיכל הצנטריפוגה — והי-חידה המכבסת ושוטפת (או סוחטת) באותו הזמן.

זן

צנטריפוגלית

פ"ט: 10339

טל: ביה"ח 81592

ת"א רח' וולפסון 71

טובי המורים בארץ מלמדים

"קדימה"

בבית-הספר לשפות נפתחים:

אולפן לאנגלית

(לרכישת השפה בזמן הקצר ביותר, 3 שעות ביום)

★

אולפניות וקורסים רגילים לעברית, אנגלית וצרפתית למבוגרים מכל דרגות הידיעות (2, 3, 4, 6 שעות בשבוע). קבוצות נפרדות לאנגלית לתלמידי בתי-הספר.

פרטים והרשמה: בשעות 9 עד 12 לפניצהריים, 3 עד 9 בערב (פרט ליום ו').

לטבריה

מביתך בשעה אחת

(לדרים ולמתאכנסים בתל-אביב והסביבה)

שרות משולב של מוניות ומטוס ארקיע, יובילך תוך שעה מביתך עד לבית המלון בטבריה.

המחיר הכולל 13.500 ל"י

פרטים והרשמה אצל כל סוכני הנסיעות

ובמשרדנו הראשי:

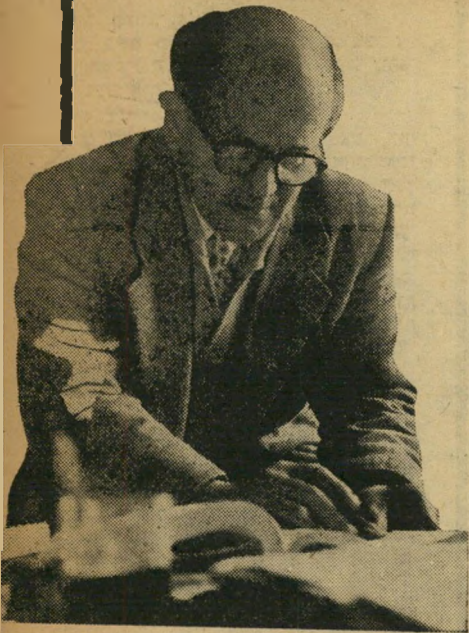
אוד-עקו-וע

קוי תעופה בישראל

רח' מזא"ה 42, ת"א, טל. 61562/3

שעוריה בנחלת-יהודה—ראש המועצה ירק בנציג האופוזיציה

הפס הירוק או הפס היורק?

אחריו שניים מעובדי השכירים של המועצה והסירו את הכרזת פרט מעניין: הכרזת מצוין כי "שמות החותמים על כרזת זה שמורים אצל מרדכי יצחק (הוא חפיק)", כי איש מאנשי המקום לא העז לחתום בגלוי, מפחד מעשייתגמול של השלטון המקומי. מרדכי הורביץ, ראש המחלקה המוניציפלית של מפא"י, החליט בהחלטה מגומקת היטב על סיפוח נחלת יהודה לראשון-לציון, קבע במכתבו: "מאחר שחברי הסניף בנחלת-יהודה מחולקים בדעותיהם ואינם מוכנים לקבל את ההכרעה של הסניף במקום, החלטנו להכריע בסוגיה זו והכרעתנו תחייב את חברי המפלגה ושלוחיה".

להוציא מתוכם, כנראה, את צמיר. הוא המשיך בשלו, גם שנתיים וחצי אחרי שנת קבלה אותה החלטה. מדוע? זאת מוכן צמיר להסביר ברצון.

★ ★ ★
לא מן המיידיים

א לימור צמיר (לשעבר צימרמן), הגיע לנחלת-יהודה לפני 18 שנה, כפועל. כיום הוא בן 45, גבר נמוך-קומה ותכול-עין, אשר לא נותר בו כל סימן חיצוני כי בימי תש"ח עבר קורס מפקדי-כיתות של חטיבת גבעתי. כבוד? רדיפה אחרי משרה ציבורית? אין הוא — לדבריו, על כל פנים — להוט אחרי שטויות אלה. "אדרבא", הכריז השבוע, "אני רוצה לאלוהים ולבחרים אם ישחררו אותי מן תפקידי, בבחירות הבאות. פעם אחת מר נתי עלידי שר הפנים, ופעם נבחרתי בכירות. זה מספיק לי".

אשר לעניין הסיפוח, הרי כל הדעות הרווחות בציבור כאילו ציד פעם בהצטרפות לראשון, יסודן באי-הבנה מצערת. כאשר פעל למען סילוקו של ראש המועצה הקודם, היה זה מפני שראש המועצה התנגד לעריכת משאל-עם בין אורחי נחלת יהודה, בו יכריעו סופית בשאלת הסיפוח. "אין זה אומר ש'הייתי בעד סיפוח' אני רק הייתי בעד משאל-עם. להיפך: אני בפירוש מתנגד". מגמתו

המקומית. החוק קובע כי יש להקים ועדה חקלאית, שתפקידה ליעץ למועצה בכל "עניין חקלאי"; ושום עניין חקלאי לא ידון במועצה, מבלי שיובא תחילה לפני הוועדה החקלאית. בדו"ח המבקר נקבע, כי החקלאים הנוגעים לשרותים חקלאיים לא הובאו תחילה לדיון הוועדה החקלאית, והמועצה גם לא הקפידה על כך — ברישומיה, לכל הפחות — שהסכומים שנגבו כמסים חקלאיים יוצאו רק לצרכים חקלאיים, כפי שדורש החוק.

גם כאשר רשם ראש המועצה הוצאה מסוימת תחת סעיף הוצאות חקלאיות, לא רצו החקלאים להסכים עמו. השומר ששכר, טענו, המצוייד בגיפ, משמש כנהגו הפרטי של ראש המועצה יותר מאשר כשומר ה' שדות והפרדסים; הכסף שהוצא על סלילת כביש מסויים אינו הוצאה חקלאית, כי אם הוצאת סעד, שהרי הועסקו בסלילת פועלי דחק שתפוקתם כמעט אפסית.

★ ★ ★
יריקה ציבורית

ה שיא האחרון במלחמה זו נראה כי אילו נלקח מתוך שערויה בקושי-מרה, הספר ההומוריסטי המתאר את חייו של כפר צרפתי קטן. במיטב המסורת הקלושה מרלית קמה מהומה באחת מישיבות האחרונות של המועצה המקומית בנחלת-יהודה. הנושא: חזירים.

ומחזירים — לחזירות. נציג מפ"ם במרצה, תושב המעברה מרדכי חפיק (31), גנע בנקודה ישנה-נושנה: מדוע אין נותנים רשיון נוסף לפתוח בית-חרושת לנקניקי חזיר, לא הרחק מבית-החרושת הראשון. עוד לפני שנה וחצי פרצה מהומה בישיבת ה' מועצה, כאשר הושלכה לחלל החדר הקטן האשמה המכוערת "שוחד".

עתה, בישיבה האחרונה, פנה חפיק, עובד משרד הבריאות שעלה ארצה ב-1951, אל צמיר, יעץ לו בכל זאת לא להתנגד למתן

על עבירות טכניות זעירות, נתקלו בהטרדות אינסופיות בבקשם את האישור הקטן ביותר. אחד מהם, יהודה פיין, בן אחת המשפחות הוותיקות ביותר בארץ, נתבע לדין על בניה ללא רשות. כשביקש את השופט חיים אלוף מרחיבות לבקר במקום, מצא השופט שהמ' דובר בסוכך עלוב של כמה פחים. פיין זוכה.

צמיר, ממשיכים מתנגדיו לספר, נתן רשיון להקים בית-חרושת לנקניקי חזיר בתחום ה' מועצה. מקבל הרשיון תרם כסף, שבחלקו הוקדש ליסוד קרן להקמת אולם תרבות, אשר ישמש יד לחמשת בני המקום שנפלו במלחמה. קשר זה בין הנצחת גיבורי נחלת יהודה לבין החזירים, עורר סערה. הגבאי שלמה רוטשילד התריע נגדו בבית-הכנסת. למחרת היום נתבע לדין על שהלול שלו אינו מתאים לתוכניות הבניה של המועצה.

★ ★ ★

המבקר ביקר

מתנגדיו של צמיר הביטו בחרדה ב' עמדות שהקים ראש המועצה כדי לבצר את מעמדו, החליטו על פעולת-איגוף: הם פנו למבקר המדינה שיבדוק את חשבונות המועצה.

המבקר ביקר ובדו"ח מחדש יוני 1958, מנה ליקויים רבים:

● ראש המועצה פטר שני עובדים ונתן להם פיצויים, מבלי שיהיה אישור על כך בפרטיכל המועצה.

● הוא נהג לחלק לעובדי המועצה שי לחגים, ללא החלטת המועצה ומבלי שיהיה סעיף לכך בתקציב.

● מזכיר המועצה היה גובה כספים ה' מגיעים למועצה ומשתמש בהם להוצאות ה' שוטפות של המועצה, מבלי שהכסף הזה ייכנס לקופה המרכזית ויירשם תחילה בספרי

ראש המועצה

מחנך בתורף לצירוף המושב לעירית ראשון-לציון. לקידוש מסרתו, אמצעים רבים כשרים.

בעזרת ספרים רשמיים, הסביר כי המסים בראשון-לציון גבוהים מאלה שמשלמים כיום תושבי נחלת יהודה ואילו ההאשמות, כאילו תבע למשפט את אלה שמתנגדים לו, אינן לדבריו, אלא השמצה חסרת-בסיס. "אדרבא", הכריז, "כאשר פנה אלי התובע כדי שאופיע במשפט נגד יהודה פיין, על כי הקים את הסככה ללא רשות, סירבתי. אילו הייתי מו' פיע, היה פיין יוצא חייב. אבל נמנעתי, ועל' ידי כך זוכה פיין".

המשפט נגד רוטשילד הוגש בעקבות ה' דרשה האנטי-חזירית? "מעולם לא שמעתי על אותה דרשה", השיב. הוא הראה משא' פני בפרשת רשיון למכירת חזיר? "אין לי שום נטיה לצד זה או לצד זה. בכלל — בשבילי בשר חזיר כמוהו כבשר כשר: אני מתעב את שניהם. אני ובני ביתי טבעוניים, ואיננו אוכלים שום בשר". שימוש בכספי המסים החקלאים למטרות שאינן חקלאיות? "זהו רק עניין של רישום. יתכן שבוה לא הקדננו. אבל החקלאים קיבלו את כל מה שמגיע להם... ובכלל, את כל הערותיו של מבקר המדינה אפשר להסביר בקלות. אין כאן שום שחיתות, רק פה ושם חריגה מן הנהלים הביורוקרטיים, שכמותם אפי' שר למצוא בכל מוסד".

מכל מקום, ראש המועצה מרגיש כי עד היום גרים הוא ובני ביתו בדירה בת שני חדרים, עם משקעור של דונם אחד.

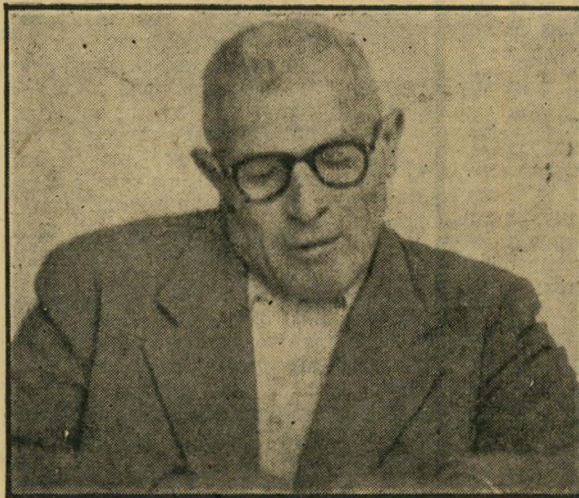
★ ★ ★
שווים פחות ושווים יותר

ה התרחשויות וההתנגשויות בנחלת יהודה אינן תופעה יוצאת-דופן במדינה. מן המעברה הנידחת ביותר ועד לעיר ה' בירה מתנהלות מלחמות וקנוניות סביב מ' רות ציבוריות. משטר המפלגות הקיים מחייב זאת. מטבע מהותו. אולם מלחמת-העצמות בנחלת-יהודה תורמת בכל זאת תרומה מ' שלה להווי הישראלי המקורי: אין זו מלחמה בין מפלגות — כי אם בראש וראשונה בין חברים של אותה מפלגה — מפא"י. ויש בה כדי להאיר באור מלא את המערכות שחל במפלגה במשך שני הדורות האחרונים.

נחלת-יהודה היא מקום קטן, בו נפגשים ללא הרף ירידים ומתנגדים בכל שעות היום. אם בעיר הגדולה יכול אדם להסתגר בביתו ולהתעלם מיריבו, הרי שבנחלת-יהודה הופך כל סיכסוך לפצע פתוח, המתגרה מחדש שעה-שעה. על אחת כמה וכמה, כשהסיכסוך אינו אישי ומבוטל, כי אם עניין יסודי, ה' נוגע למסים, פרנסה ותפיסת-עולם. במושב אשר כל חבריו היו שווים בת' חילה, נוצרו עתה שני מעמדות: אלה ש' שווים פחות ואלה ששווים יותר. הפרדסן או הלולן הוותיק אינו דומה במעמדו וב' השקפתו לפועל או לתושב-המעברה, הגר בדירה ומעבד משקעור של דונם אחד. וב' כל זאת — שניהם חברי מפא"י.

סיכם השבוע את דעתו אחד מתנגדיו של ראש המועצה: "צמיר הכניס מלחמת מ' מדות בקרב מפלגה אחת. הוא פילג את המושב למעמדות עוינים. רק בשביל זה חייב הוא ללכת".

נמה היה כי עניין הסיפוח שוב לא נראה חשוב כל כך.

יצחק בן-דוד, מתנגדו העיקרי של ראש המועצה, הודח מתפקידו כראש הוועד החקלאי במקום, ריכוז חומר רב על פעילות צמיר שלא כהלכה.

של צמיר: לשמור על הפס הירוק של נחלת יהודה מפני העיר החרושתית. המעבר מן הפס הירוק לפס הירוק היה, כנראה, מחוייב המציאות המקומית. "נחלת-יהודה היא כפר שאני רוצה להפוך אותו לכפר תרבותי וטוב. זה הכל. אבל אני יהודי שמקרב בא, ולא מבשרם של המיס' דים. לכן אין סולחים לי שאני מכניס לכאן חידושים ותרבות".

★ ★ ★
"סתם השמצות!"

ע ל כן, לדעתו של צמיר, באה ההת' נגדות אלו. לא מפני שהוא מתנגד לסיפוח, כי אם מפני שהוא אינו שייך ל' קבוצת החקלאים הוותיקים, אשר יסדו את המקום לפני 40 שנה והרואים בנחלת-יהודה נחלתם הפרטית. והוא מוכן להוכיח כי כל המלחמה בו אינה אלא עניין אישי חסר-הצדקה.

הדבוק לבית יעקב פיין, והמורכב מכמה פחים על עמודי עץ, שימש עילה למשפט. לדברי פיין: בגלל התנגדותו המוצהרת לראש המועצה.

מ'בנה רעוע

החשבונות — דבר שהוא בניגוד לחוק ה' רשויות המקומיות. המועצה השתמשה בקבלות שלא נש' או מספרים סידוריים מודפסים מראש, וה' מספרים היו נרשמים על-גבי הקבלה רק בעת מסירת השלשום. איסוף האשפה נמסר לקבלן פרטי, ללא מיכרו. כספי הפקדונות למפעלי שיכון הופ' קדו בבנק על שם ראש המועצה, ולא על חשבון שיכון מועצת נחלת יהודה כפי ש' החליטה המועצה. מהירי ילדים בגן-הילדים ובבית-הספר היסודי נגבו סכומים שונים, בשיעורים של 22-20 ל"י, שלא אושרו על-ידי החוק. חמורה מכל הליקויים האלה, בעיני מת' נגדיו של צמיר, הייתה הערתו של מבקר המדינה כי המועצה לא נהגה בהתאם לחוק המועצות המקומיות, בקשר לזעזוע החקלאית

ידיהם. כיום מקונן מאיר יערי בפומבי על שלא השכיל לראות את הנולד, בעת שהציג בעד אותו חוק רודני.

★ ★ ★

אם כן, מה עשה חיים כהן, כאשר החליט לקצץ את כנפי העתונות החופשית? לחוקק, חוק לבלימת פה העתונות תשי"ט? קשה עדיין בישראל. אם כי מבחינה טכנית אין כל קושי להכין חוק כזה. אפשר להציג תיק את סעיפיו מספרי החוקים של אדולף היטלר, יוסף סטאלין, חואן פירון ומרעיהם. כל מה שהיוצא המשפטי היה צריך לעשות במקרה זה, הוא להוסיף כמה הוראות ספציפיות, ברוח הארץ, אשר מחברי החוקים ההם לא חשבו עליהן.

היוצא המשפטי היה שנון יותר. הוא ניער את האבק משורת הוראות ותקנונים מנדטוריים, אשר כל מטרתם היתה לבלום את פי הנייטבים המתמרדים, ולחסום בפניהם ככל האפשר את הגישה למקורות האינפורמציה. במשטר, המשאיר בתוקפם חוקי חירום לאינספור מן הימים שבארץ שלט כובש זר, לא היה בגישה זו של היוצא המשפטי משום חידוש. אם מותר לעצור כל אורה, ללא משפט, בתוקף תקנות החירום של הבריטים, אין שום סיבה מדוע לא יחסמו את פי העתונות בתוקף אותן תקנות.

בכל הפרשה הזאת לא גראתה התנהגותו של היוצא המשפטי לממשלת ישראל להתנהגות איש הרוצה להגן על הציבור, אלא כאיש שטובת השליטים חשובה בעיניו מכל.

כמובן, גם הוראות אלה הוכללו תחת כותרת-הקסמים של בטחון המדינה. שהרי מינהג הוא עתה לתרץ פגיעות רבות והולכות במלים הקדושות. אין כאן רק עניין של צניעות מדינית. החוקים הקיימים דורשים זאת: כדי לפעול בניגוד לזכויות האדם, חייב הממשל להשתמש בתירוצי-כוח של הוכנסו מראש לספרי החוקים.

האם גילוי מעשיהם של קצינים מושחתים, או פירסומים על קנוניות מפתותיות אפלות וליקויים הזועקים לטיפול מבקר המדינה, אמנם פוגעים בבטחון המדינה? זוהי רק שאלה רטורית, אורח נכבד. אינך מתבקש לתת עליה את התשובה. החוקים והצעות-החוקים של חיים כהן עונים במקומן: כן. יתכן שהמושגים, "בטחון המדינה" ו"בטחון ההשטר" התערבבו, אבל הדבר רק טבעי. שהרי חיים כהן אינו הורץ על המשפט של המדינה, כי אם של הממשלה. ותפקידו של פרקליט להגן על לקוחו.

★ ★ ★

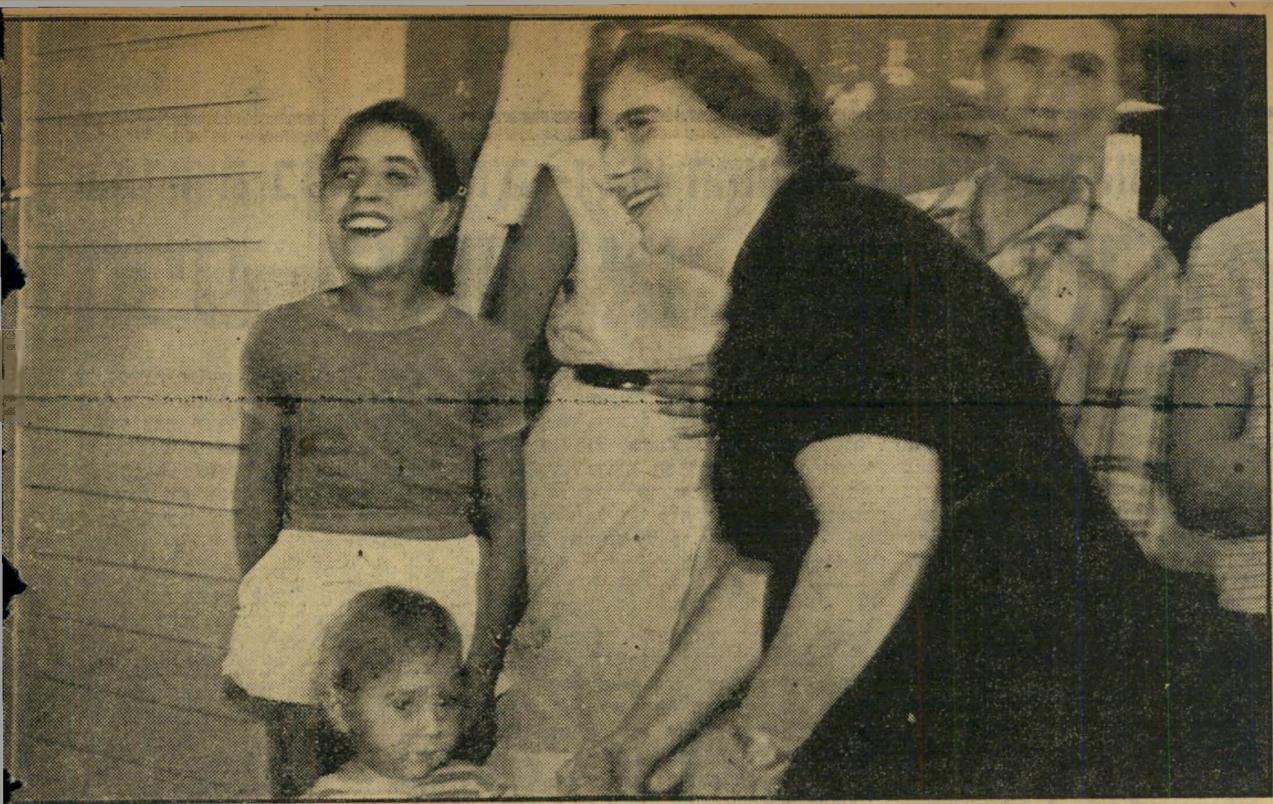
חיים כהן לא יכול היה לפגוע, עדיין, ישירות בעתונות, כי זו איננה תלויה כולה בחסדיו. הוא חיפש ומצא את אלה שכל תלויים בו — פקידים ממשלתיים, אשר עליהם למסור כל ידיעה לעתונאים. אחד ממעצבי-הרפורמה סגן הממונה על נציבות המנגנון, אף הרחיק לכת בהתלהבות, הורה כי "עתונאים אינם זכאים לקבל ידיעות יותר מאשר הציבור הרחב".

הדבר הגיע לאכסור כזה, שפקידו בתי המשפט סירבו לפתוח את תיקי המשפטים הפומביים בפני עתונאים, וחיים כהן עצמו היה נאלץ להתערב ולהודיע כי אין שום סיבה לא להראות תיקים אלה. סוף-סוף, בצד חופש הדיבור קיים במשטר דמוקרטי גם העקרון של משפט פומבי.

אולם ברור לנומרי כי חיים כהן לא השמיט עדיין את הסעיף האחרון במלחמתו נגד חופש הדבר. בור. צפיות ממנו פגיעות נוספות, כל עוד ימשיך לשמש בתפקידו.

פעם אמר דויד בן-גוריון, כי היה שורף את העולם הזה. הבריות לא הודעו; אולי מפני שכבר התרגלו לא ליחס חשיבות יתירה להכרזות מסוימות של ראש הממשלה, או אולי מפני שחשבו כי העולם הזה מרחיק לכת בהעזותו. אך הנה כתב לפני שבוע בטאון "מפא"י, דבר, מאמר על אשר התחשב בכפר היוק. ביגיי מיהר לשגר למערכת הנכבדה מכתב נרגז, התוקף את דבר על כי גם הוא נתפס לפירסומים, "נוסח העולם הזה". האם גם את דבר צריכים לשורף?

השאלה אינה מבדחת: כי לא-היסובלנות ישנם חוקי ברזל, והם קובעים שמי שאינו סובל ביקורת מעל דפי העולם הזה סופו שלא יסבול רמזי-ביקורת מעל דפי דבר. ועוד יבוא זמן שרק מאמרי תשבחות יספקו את יצריו. באותו יום לא יהיה כבר צורך בעיתונות. כי שוב לא תהיה הדמוקרטיה קיימת.

התחינה

רבקה גובר, בביקור בבית משפחת-עולים בחבל לכיש. רבקה, המנהלת את בית-הספר האזורי של יישובי החבל, טוענת כי הסופר יהושע בריוסף סילף

את דמותה בסיפור הארבעה, הלביש את אישיותה בלאה, האם השכולה, מלאת-התסביכים. הסיפור ראה אור בשבועיים האחרונים, מעל דפי הארץ, עורך מיד עטרת-רוחות בין קוראי הפרקים הראשונים.

בדירתו החיפאית, מוקף כורסאות עץ חסר — הרף ענני עשן ממקטרתו, הגיב הסופר בעל בים בעלי ריפוד אדום, כשהוא מעלה ללא הוקן הצהבה על ההדים לסיפורו: "אנחנו

מיסמר אנושי מזעזע: מכתב

ה זמן מה מודפס בהארץ הספור בהמשכים, ספור הארבעה, שיש לי ענין מיוחד בו. עד כמה שקראתי עד עכשיו בעיון רב את ספוריהם המלאים של יחזקאל ולאה, ואת הפרקים הראשונים מספורה של שוש, נדמה לי כי גבורת הספור, "לאה" אשר הנך קורע את המסווה מפניה ומעמידה לעמוד הקלון בפני דעת הקהל, ישנם בה כמה סימנים אשר לפיהם יכולים אנשים לחשוב כי המדובר הוא בי:

גיבורת הספור חיה בימינו, שכלה שני בנים במלחמת השחרור, חיה כל שנותיה בכפר, החליטה למסור את המשק לקרן קיימת ועברה לשוב של עולים חדשים ושם קרה אותו מעשה מענין עם חברו חשמל לכפר אשר הינך רוקם סביבו את העלילה. פלא הדבר: כמוני, כמוה, אף לי אבדו שני בנים, חיי עברו בהקמת משק חקלאי בכפר, את המשק מסרנו כמוה לקרן המגן, זה שלוש וחצי שנים אני יושבים באזור התישבות של עולים חדשים. המאורע המרתק קרה אצלנו, ואני היא שחוללתי את הנס. אף אני חושבת את המקרה למאלף.

בלי ספק מותר לסופר לראות את הדבר מנקודת ראות אחרת: יתכן שפגמתי ואתה תלדמיני בינה, אך כיון שאני אדם חי, יש לי הזכות לדרוש שלא תסלף עובדות.

★ ★ ★

ב'לית שני ימים בלבד בנהורה, שוחחתי אתך רק פעם אחת בחיי, כי בקשת ממני בכל לשון של בקשה שאספר לך על מקרה חברו חשמל לכפרים. סרבתי תחילה, אולם אתה שכנעת אותי בזה, שקשה לסופר למצוא פבולה חדשה והמקרה הוא בלתי רגיל. נענית לך בתנאי שתראה לי את ספורך לפני הדפסתו, כי השאלה עדינה ביותר. היא נוגעת בענין הרה סכנות: ביחסים בין אשכנזים וספרדים, בין ותיקים ועולים חדשים, באזור צינור. אתה הסכמת וכתבת לי מצפת שמצאת דרך לעצוב הבעיה, ותבוא להקריא לי כאשר תגמור. סבבת אותי בכחש וחתמת על התחיבות שוא. אם "לאה", שהיא כולה מרמה ובגידה ואשר אין לה קשר אהבה לשום אדם וזולתה, אם זוהי אני, עליך להתאזר באומץ לב ולקרוא אותי בשמי לדין בפני עם ועדה. אל תסתתר ואל תחפש לך אליבי מאחרי הערפל השקוף של הרי הגליל, ועוד בדוחות המקילות עליך להסיר את האחריות לתוצאות של כתיבת דברי רכילות בצורת ספור. אני רואה צורך להעמידך על כמה פרטים המבדילים ביני ובין "לאה", כי אינני מסכימה בשום פנים שיהיו אותי וזו גם בשגגה:

"לאה" שילך עריית היא. לא רצתה בהרבה ילדים ואחרי מות שני בניה לא נשאר לה כלום, חוץ מריקנות גדולה והיא ממלאה את הריקנות הזאת בעצמיותה. אני ילדתי שש פעמים נאלוהים לא עקר אותי לגמרי מן השורש. בת הזקונים שלנו משרתת בצה"ל בגדוד קרבי על הגבול. יותר לא אוכיר את שמה ואני מודה לך, שלא נולדה כלל בספורך, כי היא חושבת לא הזכרת שמה בפומבי לפניך בכבודו.

"לאה", אחרי מות הבנים, הגיפה את התריסים. איש לא בא אליה, ראובן היה צריך לבוא מן השדה כדי לראות אם לא גועה חלילה ברעב. אני, אחרי מות בני הראשון, שרתי בתפקיד צבאי בכפרנו שהיה כל הזמן בקו האש והנשים עם הילדים הוצאו ממנו. תקרא את הספור הפגז הראשון בספר האחים, ויהיה לך מושג על מספר האנשים שהיו עובדים דרך ביתי באותם הימים. שוחחתי עם מאות חיילים שיצאו מכפרנו ישר לחזית, ולא ספרתי לאיש כי נפל לי בן. לא הורדתי דמעה, שלא לרפות את ידי הבנים הצעירים היוצאים לקרב. כאשר נפל כעבור שלושה חודשים הבן השני, ולא נמצאו עצמותיו שנה תמימה, היתה לי מועקה גדולה בלב. הבן הצעיר היה צמא בסיו והשאיר אחריו ירושה רוחנית גדולה לפי מידת 17 השנה שמונו לו. אחרי מות אחיו רדף אחריו על המות, והוא בקש במכתבן לידידי: "אם אפול, קברוני ליד אפרים, לדין לא ידעתי אף פעם ולא אירא לעולם".

★ ★ ★

אם תקרא את ספורי כאבן שואבת, יהיה לך מושג ברור מה עשיתי ואיך נהגתי בבית הקברות, לא כהתנהגותה של "לאה".

לא ישתבש באפס מעשה כל ימי חיי המתקרבים לגמר העשרת הששית, לא הגפתי את התריסים אחרי מות הבנים, לא הסתתרתי בבית כדי לגלול בסתר כמעשי "לאה", לקחתי עלי את העבודה ברפת, כי בעלי נקרא עם גמר מלחמת השחרור ע"י הסוכנות היהודית לעזור בהקמת יישובים חדשים.

בשנים בין מלחמת השחרור והליכתנו לכיש, הספקתי לעשות חוץ מעבודתי במשק גם אי אלו פעולות נוספות. הדרכת את "כפר אחים", את "חצב", הקימותי בית-ספר ב"קריה מלאכה", המתגאה עד היום ברוח המסירות והאהדות שהכנסתי בחבר המורים. הקימותי עשרות ספריות בדרום ובנגב, בשם קרן בית הנשיא אשר היה לי הכבוד לייצג אותה. ויחד עם זה דאגתי לביתי ולחנוך בנותי (יש לי גם בת מאומצת מעולי הודו) ומעודי לא קיבלתי כל עזרה בעבודה שכירה בביתי, וחינכתי גם את ילדי וכרעצ את חניכי לעבודה עצמית. ומה עשתה "לאה" שלך מן היום שעמדה לפני הראי ערומה, שלא כדרך הטבע בגילה, ועד יום עלייתה להרי הגליל?

סיפור על חיי ישוב עולים והורים שכולים מעורר סערה ציבורית, סביב השאלה:

ספרות או השמיעה

לי כי העולם עוד קיים.

★ ★ ★
"פעל לשטויות אלה..."

רגשת ופערת ככל שאר אנשי הציבור ומכירה, שזיהו אותה עם דמות סיפורו של בריוסף, התרגשה רבקה גובר בעיקר מהסברים והמניעים שנתן בריוסף לפעולותיה השונות. "אני מודה לבריוסף שעשה אותי יפה וצעירה בעשרים שנה, אבל אני באתי כח של כל האמהות השכולות בישראל, מדוע היה עליו להטיל חרפה על כולנו, בסמלו אותנו בדמות אותה לאה?"

יהושע בריוסף, מחבר סיפור הארבעה טוען: "אני מצטער שרבקה גובר מזהה עצמה בסיפורי."

בסערת רוחה ירבה רבקה גובר וחיברה מכתב תשובה ותוכחה לבריוסף (ראה מסגרת). אולם היא לא שלחה אותו, לא אליו ולא אל מערכת הארץ. היא רק תלתה אותו בחדרה-מזרים של בית-הספר בנהורה. שם גם תלתה את המאמר שהתפרסם השבוע בדבר "על סיפור הארבעה לא אשיבו."

כשקראה את הקטע במאמר, המכנה את סיפור הארבעה כסיפור ההרבעה, גאנחה רבקה: "התנחמתי קצת. אני חשבת שצריכים לקרוא לסיפור משמין זה בשם הרעלת האריות. בריוסף לא מבין בעבודה הנעשית כאן, כמו שיעור לא מבין בצבעים." אולם לבריוסף עצמו היה דעה אחרת על כל הפרשה. הסביר הוא, אחרי שקרא את מה שכתבה רבקה בכתב המיועד לו: "הסיפור הזה אינו שייך לה, אני מצטער. זה רע מאוד שהיא מוצאת בו את עצמה."

הסביר בריוסף את נקודת השקפתו ה"ספרותית": "ברור שסופר הרוצה לכתוב מהחיים, מהריאליה החדשה, נאחז בכל מיני קטעי דמויות אותם פגש במציאות ויוצר מהם דמות חדשה. מי שרוצה מוצא קשר, ומי שאינו רוצה לא מוצא. לסיפור הארבעה אין שום קשר לדמויות חיות. היו לי אותן הצורות עם אנשי צפת כשכתבתי את אנשי בית-דמיון. כל אנשי צפת כמעט חיפשו את עצמם בספר. אבל כשאני כותב אני יוצר דמויות חדשות. יש לי עוד סיפור גדול, אולי גם הוא יעורר סנסציה וסקנדל. זהו סיפור על ההולכים לפסח. בטח גם זה ינסו למצוא קשר לדמויות מציאותיות. "זה האסון של רבקה גובר אם היא מנסה לזהות את עצמה עם לאה שבסיפור. אני מאוד מצטער שהיא רואה את עצמה בו. לא התכחתי אליה. אני יודע עמה לומר, אבל אני יכול רק למצטער. ספרות היא מעל לכל השטויות האלה."

נתן בריוסף סימנים אוטנטיים לגבי הדמיון שהוא מתאר. לאה, עולה ותיקה מרוסיה, ששיללה את שני בניה במלחמת העצמאות, הופכת את חינוך העולים החדשים ליעוד בחייה לזכר בניה שנפלו. היא מנסה להטיב ביע את חותמה על כל שטח בחיי הכפר. היא הופכת את עצמה לדוגמה וסמל.

אנשי חברת החשמל אינם יכולים לחבר קוים לכל הבתים בכפר, אלא לבתים שבימקרה יושבות בהם משפחות אשכנזיות. היא מתחרת על החשמל בביתה במשך שנה וחצי, כדי למנוע חדשות של הפליה מצד העולים החדשים. דמות כזו של אם שכולה, שהפכה לסמל של גיבורה לאומית חובבת, שהקריבה כל מה שיש לה למען עמה, ידועה בישראל רק אחת: רבקה גובר, "אם הבנים". רבקה, בת העליה הרביעית מרוסיה, עזבה את המושבה רחובות בשנת 1932 והציגה סרפה למיסדי כפר בילו, במסגרת התיישבות האלף. במלחמת העולם השנייה עזבה רבקה את בעלה, ילדיה ומשקיה והתנדבה לצבא הבריטי, בו שירתה במשך שנתיים. בשנים הבאות עברה משפחת גובר לכפר ורבורג, בו הקימה משק מבוסס ובו גידלה את בניה. שני הבנים, צבי ואפרים, נפלו במלחמת תש"ח.

האם השכולה התמסרה מאז לטיפול בעור לים חדשים, ובגיל 54 חרמה את משקה לקרן המגן ועברה להשתקע בחבל לכיש, כאשר אך הופנו לשם מתיישבים. כיום, שלוש שנים מאז באה לחבל לכיש, יושבת אשת-מופת רבקה גובר (העולם הזה 941) בנהורה, מרכז החבל, מנהלת את בית הספר האזורי, משמשת דוגמה ואם לכל המתיישבים האזורי. בעלה מרכי הוא יושב ראש המועצה האזורית.

★ ★ ★
משל על בטהובן

בנהורה, מרכז מושבי חבל לכיש, קיים בית דבורה ברוך, אותו הקימה רבקה גובר, בחפצה לדאוג גם לנכסי הרוח של האזור. בבית זה נוהגים להתאכסן סופרים ואנשי רוח, הבאים לשאוב השראה מהמקום את החדשה של האזור. לבית זה בא גם יהושע בריוסף, לפני שכתב את סיפור הארבעה.

הוא שהה במקום רק יומיים, אולם מאוחר יותר שלח לשם את בנו, הסופר הצעיר יוסף בר, לשאוב השראה נוספת. במשך חודש ימים, למרות שבריוסף מכתוש כי היתה לו איפסם כוונה לכתוב על רבקה גובר או על מפעלה, קיבלה רבקה גובר נמוכת הקומה, ובעלת השערות המלבינות, את הרשום כי סיפורו של בריוסף יהיה אודות המקום. במגרתה היא שומרת גם מכתב שכתב לה בריוסף מצפת, בו הוא מבטיח לבוא ולהראות לה את הסיפור בטרם יצא לאור.

רבקה גובר שכתה מכל הענין. סרודה בעניני האזור ובעניני בית-הספר האזורי ליישובי הסביבה שתקיימה לתפארת. היו בעיניה הבעיות היומיומיות של המקום חשובות מכל. היא גם לא ידעה שבריוסף החל לפרסם את סיפורו בהמשכים בהארץ.

"יום אחד," סיפרה השבוע, "באו אלי זוג ידידים מרחוק, וניסו לנחמני ולהכניני לקראת אסון גדול. לו הית משהו קורה חס וחלילה לבתי החיילת, לא היו מנסים להכניני בצורה כזאת. פתאום גם ראיתי אנשים הנדים לי בראשם. אתם מבינים, אני עוסקת עתה בקריאת דבר זיכרון. לא היה לי זמן לקרוא את הארץ." כשקראה את הסיפור בהמשכים, זיהתה רבקה את עצמה עם גיבורת סיפורו של בריוסף, ואת שאר גיבורי הסיפור עם אנשי סביבתה. אולם מה שפגע ברבקה גובר לא היתה דווקא הצורה בה כתב בריוסף על האזור. המשילה היא משלי לסיפורו: "כש התחרש בטהובן, חרב עליו עולמו משום שכל עולמו היתה שמיעתו. אולם פעם אחת, כששכב בטהובן לישון, כל שנינו השיכור ובעט בחוקה בדת. דפיקות הסיכור היו כל כך חזקות שהגיעו לאוזניו של בטהובן. אמר אז הקומפוזיטור הגדול: "טוב שש מעתי. אפילו דפיקות של שיכור מזכירות

מעידים על כך. אין אדם בישראל, כולל עסקני צבור ומדינאים, שיוכל לשים את כף ידו על ליבו ולומר שהוא חפשי מזה. וכשסופר מנסה לתאר מומנט אלמנטרי זה, כמה צעקה: געחאלה, אירוטיקה!"

סיכם בריוסף: "אני רואה בזאת צביעות יתרה. הספרות והסופרים חייבים לשקף את המציאות ואת האדם כמו שהוא. בלי צביעות וכלי שמן זית. אני נרתע ולא נבהל מכל התגובות הללו. אנחנו צריכים להיות בעלי ספרות חיה כספרות כל העמים. פורנוגרפיה היא כזאת כשהיא באה לשמה, אבל ברגע שיש לסופר מטרות אחרות ואינו מתעלם מהמומנט הזה, אז תיאורים מעין אלה רחוקים מלהיות פורנוגרפיה ואירוטיקה. זה חיים. כך חיים בני-אדם. זה יכול להיות טוב או רע, אבל אין זה מעניני."

★ ★ ★
"אם הבנים"

צד זה בסיפורו של בריוסף שיקף רק חלק אחד מהסערה שהוא עורר. חריפה היתה סערה מסוג אחר לגמרי. בסיפורו

חיים בפרובינציה קטנה ובכל דבר שסופר נוגע בו מוצאים אנשים חיים ועלילות חיות וקושרים אותם עם הסיפור הדמיוני. מעניין שבסיפור זה לא תפסו את הצורה בה אני מעלה את בעיית הקליטה ומלחמת התרבויות — סיפור שלא שר הללויה, לא שטחי, אלא מנסה לדחור מאחורי הדברים. חקרת את הבעיה ביסודיות. כל זה אני רואים. וזה מפני שאני חיים בפרובינציה. סופר שרוצה לכתוב על המציאות חייב להתכונן לתגובה מעין זו."

"צועקים פורנוגרפיה," טען בריוסף, "הספרות העברית היתה באמת מבחינה זו מאוד פורנוגרפית וזה מפני שביטאה חיי חיים פורנוגרפיים. חיי המשפחה בישראל לפני שנים שלוש דורות היו מאוד פורנוגרפיים. אבל היום יש רק עשרה אחוז של יהודים כאלה. משוה קרה בינתיים בחיים החילוניים בארץ. איננו פחות טובים מאחרים ואיננו יותר טובים מהם. דווקא אצלנו בחיים, ביהדות, בהתהוות, תופסים עניני הארוס מקום רב מאשר במקום מיושב מדורות. הכרונות היומית, הנעשה בבתי ההבראה, כל אלה

של רבקה גובר לבריוסף

ברור הדבר, שאם נמשכו הטיוולים בלילות לבית-הקברות והזלילה בגנבה במשך 7-6 שנים רצופות, אין פלא אם הדבר העביר אותה על הדעת והיא החליטה לזרוק את המשק.

★ ★ ★
אני את משקי לא זרקתי. קשרתי את חיי עם העליה החדשה באופן אורגני מיום בואם של העולים הראשונים ממחנות ההשמדה, מאז ועד היום אין חץ בין הבית ובין העבודה: הבית שלנו בעצמו הוא יותר בית עולים מאשר בית פרטי. עם התרחבות העבודה בשטח הקליטה היה עלינו לשקול האם נוכל להמשיך ולקיים את המשק, ויחד עם זה למלא את העבודה אשר ראיתי אותה כמטרה לשארי ימי החיים שהוקצבו לי. וכאשר נשמעה המלה "לכיש", כבר היתה החלטה בלשה. הלא אלו הן גבעות חוליקאת, אשר בנינו נתנו את חלקם בכבושן. מסרנו את ביתנו ואת משקנו לועד הכפר, בהסכמה הדדית שכאשר בתנו תגמור את למודיה ואת שרותה בצבא, יוחזר לנו. ההחלטה למסור את המשק לקרן המגן באה כעבור שנה כמעט, כאשר נוכחנו כי העבודה שקיבלנו עלינו דורשת מאתנו את הכל, וגם הבנות נחוצות בעמדות קדמיות יותר מאשר במשק מבוסס כמושב ותיק. למכור את המשק אשר בנינו טפחוה, לא יכולנו. הוא היה יקר מכל מחיר. מסרנו אותו למדינה. "הלך הכר אחר המבוע."

אתה מציייר את "לאה" כשהיא מסתירה את בקבוק הקוניאק מעיני האורחים אנשי כפר העולים, ומשאירה אותו לאורחים חשופים יותר. "לאה" ממרת את חיה של שוש סתם לשם תאבון. "לאה" מסתערת על אנשי המוסדות שביאו חשמל ליישובי העולים, כי טוף טוף, "נמאס לה" לשבת לאור המנורה. מי כ"ש" שלך יודעת היטב, שמבין האורחים המרובים המבקרים את ביתנו כאן, אין לי תשובים יותר מאשר יותר מאנשי הכפר אשר בו גרנו כמאה בצריפון המתנדנד ברוח, בזמן שבכפר ירשו רק שתיים-עשרה משפחות והפדאונים התחבבו באופן חפשי ככל הסביבה. "שוש" טרם הסכימה או להתישב כאן. אהבתי את מסעודה אם העשרה, וידעתי את עלינותה עלי. בשום פנים איני מסוגלת לתת לאם של שוש שלם להתכופף לפני להרים פיסת ניר מן הארץ, למען לזרוק לפה האשפה. אך ללא לאות אספתי במו ידי את הנירות והאשפה בבית-הספר מיום בואי ללכיש ועד היום. ולימדתי גם את הילדים — בלא מבטים נזעמים — לשנות זאת, כמו שלימדתי אותם בסבלנות רבה קרוא וכתוב, למרות שאמנם אינה יודעת זאת ומתבישת בזה.

★ ★ ★
בנוגע לניגודים בין "לאה" ו"שוש" בבית-הספר, רקע הדברים ידוע היטב למשרד החנוך ולהסתדרות המורים, אשר "שוש" זו גרמה להם לא מעט טרדות בעמידתה על קוצו של יוד בזכויות המקצועיות, לעומת הצרכים המרובים של ילדי עולים. והניגודים האלו נפסקו מאליהם כאשר "שוש" זו הוחלפה בשוש אחרת ומאז השתתרה הרמוניה מלאה בצוות המורים. כיום לא יעלה על דעת אחד המורים לעמוד על המקום בענין רבע שעה עבודה נוספת ליום בלתי ילדים, דבר שהיה סלע המחלוקת בזמנו, וגרם לכל זיכרי הנאצה מהם שכתה השראה ליצירתך זאת.

ובנוגע לחשמל אשר במחיר צמצמתי את הבעיה לשני גגות בלבד, הרי יש בזה משום סלוף משוע של דברים, הידועים היטב למספר רב של אנשים אחראים. עוד לא בא הזמן לציין את המצב שהתהווה באזור, אחרי ששני הישובים האשכנזים קבלו חשמל וכל יישובי עדות המזרח ירשו חשמל. עוד יבוא יום ואזכיר את הדברים בשמחה, כמו שספרתי בימים אלו ב"קריית-מלאכי" על אנשי מעבדת כפר-סבא שבאו בליל גשם להכות את בעלי. סיפרתי זאת באוזני אותם האנשים עצמם רק כעבור שבוע שנים, כאשר האנשים כבר נעשו אחריים. יצאתי בחלטה נחושה לפתור את בעיית החשמל, בידועי מה גדולה סכנת הפגור בין העדות במקום בו השקעתי הרבה יותר מאשר שנות חיי הנותנות לי. הנני מסתייגת קבל עם מאותה "לאה" שיצאה מפני ש"נמאס לה" סוף-סוף לשבת בלי אור ובליל רדיו. השתדלתי להסביר את דחיפות הענין לאנשי חברת החשמל בכל כח השכנוע, כי לי היתה ברורה דיוקת הענין, וידעתי את הסכנות הכרוכות בדחיית חבור החשמל לכפרים. אנשי חברת החשמל נהגו אתי בעדינות ובסבלנות, באופן יוצא מגדר הרגיל. ודאי שעשו זאת לא למעני אלא למען שני בני, טוב עשו, כי לבנים חלק הארי בכל אשר נבנה תחת השמים הללו. למצב רוחה של "לאה" לא חזרת, מר בריוסף: את שני בניה לא שכתה, זאת אני יודעת מבשרי. אני מעצת לך להתאזר בקצת סבלנות. לאותו שבט מיוחד שקוראים לו הורים שכולים. תן להם לחיות את שארית חייהם באותה צורה שהם רוצים בה. אל תבקרי את "לאה" כה קשה. אם יעלה על דעתה לליל כלילה בבית הקברות, או לזלזל בציצים עם גבינה החסרים בארץ. הרי יש לה משק חקלאי ומשלה היא אוכלת. מה ענין צרה בה? אם בטוח איש בארצנו שלא ידרש ממנו קרבן עליון? האם מוסיף לנו הוד וכן כאשר סופר בעל כשרון ספרותי מוציא לדראון אם שכולה ועושה אותה כולה חייבת, מבלי לזכור שבניה אשר נשכחו כה מהר נפלו גם בעוד? האם אתה אינך חייב לה מאומה? אחרי מי אתה רודף?

הווי

שעורייבית

בנחריה, הסבירה אם לבתה בת ה-10 פרקים בהלכות מין, גילתה כי בתה למד את החומר חרשים מספר קודם לכן על ידי השכן, מיהרה למשרה, האשימה את השכן במעשה מגונה.

★ ★ ★

שכנוע מפוצץ

בויקרט, גרמניה, לא הצליח החבלן לשכנע פרידריך אדר לשכנע את אשתו להשלים עמו אחרי סכסוך ממושך, פוצץ את ביתם המשותף בדינמיט.

★ ★ ★

גונב, הגונב אחרון

בלונדון, בריטניה, הלך פרדריק וילסון לתחנת המשטרה, כדי להתלונן על גניבת אופניו, חיכה עד שירשמו את תלוי, נח, יצא וגנב אופניו של שוטר, עליהם רכב הביתה.

★ ★ ★

מתיחה טלפונית

בתל-אביב, קיבלה עקרת בית חשבון טלפון דו-חדשי בסך 118 ל"י, החלה לעקוב אחרי העוזרת שלה, גילתה כי בשעת העדרה מטלפנת העוזרת מספר פעמים לבת, לה, הגישה נגדה חביעה על גניבה.

★ ★ ★

עמוד חופשית

בסירני, אוסטרליה, זכה רוברט מק גראס ב-938 דולר פיצויים, אחרי שהור כיה לשופט המחוזי כי בשעת אימונים צב-איים נפצע בגבו, כשהתמתח לעבור מעמידת גוף לעמידת דום.

★ ★ ★

דרכי מותר

באילת, נקנס יוסף דקל, יושב ראש ועדת הרשימות במועצה המקומית, על שהחזיק במקום מלון ללא רשיון.

★ ★ ★

בשן ובעין

בתל-אביב, נידון חצרן בן 26 לששה חדשי מאסר ולשישה חדשי מאסר נוספים על תנאי על גניבת מערכת שיניים תותבות.

★ ★ ★

רפואה מונעת

בטבריה, הובא פצוע בתאונת דרכים לתחנת עזרה-ראשונה, שמע כי עומדים לאשפזו בבית-החולים פוריה, ברח מהמקום עוד לפני שהספיקו לרשום את שמו.

★ ★ ★

פחד-מות

בירושלים, הובא יצחק בן שבת בן 45, מדימונה, לדין על נסיון לרצוח את אשתו בשתי דקירות סכין בבטנה, הסביר לשופט: "ניסיתי רק להפחיד אותה".

★ ★ ★

בדלתיים פגורות

בירושלים, נכנס לקוח לקפה אלנבי, הסתתר בקפה עד שבעליו נעלו אותו, פרץ את הדלת ויצא את הקפה אחריהם, כשהוא לוקח עמו 107 ל"י ו-141 קופסאות סיגריות.

★ ★ ★

עונש על גנבים

בניקוסיה, קפריסין, החליטו השלטונות בתגובה על מעשי הטרור, לאסור על כל הצעירים ילידי יוון לרכב על אופניים.

★ ★ ★

משחקים אפורים

באיי-שם, במשחק כדורסל שנערך בין נבחרת הנח"ל לבין נבחרת פיקוד צפון, התנפל כדורסלן קבוצת הנח"ל יצחק דומב על השופט, היכה ונשכו, הובל מיד למשפט, נידון ל-35 ימי מעצר.

אריזה כתוק אריזה

הצטרף גם אתה אל רבבות מעשני דגל ותהנה מהשיפורים באריזה, השומרת על טריותה וטעמה הטוב.

דגל

20 סיגריות 280 פרי

אחים בורנו בע"מ

הידעת?

ל"ברגר" יש מחלקה מיוחדת להעתיק קי תעודות. חוק העבודה של "ברגר" הוא: מהירות, איכות וסודיות. הבטח את תעודותיך היקרות עם העתקים ותחסוך צרות.

פוטו ברנר

חיפה, רחוב החלוקן 33

נו-צני שמורי בשר ונקניקים כשר

כשר

היחידים בארץ ברמה בינלאומית

מעלה תדושי וק תוצות נו-צני

אתה סובל מזה?

שיטתנו הבדוקה מאפשרת

★ מניעת נשירת שערות

★ הצמחת שער חדש

אחריות גמורה

במקרה של אי-הצלחה יוחזר כסף

"רובינס קוסמטיקום"

בנהלת מר א. רובין ביאוקוסמטיקאי מדופלם

תל-אביב, רח' פינסקר 2, טל. 22128, חיפה, הרצל 1

אויבי הנוער

מחלות המין

מאת ד"ר מרדכי זידמן

מקור

הפגם: מילה

החיתוכים כאברי המין והציכוי ליוציה (צ. ברטובה, 208 עמודים) זהו ספר שאפילו אם תרצה לקנותו בחנות הספרים, לא תוכל לעשות זאת. מסתבר שהמחבר איבד את האומץ, כשהיה עליו להביאו לפני הקהל הרחב, וזאת אחרי שעבד עשרים שנה באיטוף החומר ובכתיבתו, והשקיע פרוטותיו המעטות בהדפסתו. צ. ברטובה חשש שמא הכותרת הנוצזת תצור את עיני הקהל, תביא להמולה בקרב הציבור הדתי והמסורתי בארץ. כי הספר, לא פחות ולא יותר, מנסה להוכיח שבירת המילה כמוה כסירוס. לא סירוס מוחלט חלילה, שהרי כל עובר ושב ברחובות תלאיב יכול היה להפריך את דבריו, אלא שהסירוס, לדבריה, הוא הורמונאלי.

טוען ברטובה: המילה היא תוצאה של עבודת אלילים וקנאת זקן השבט בבנים הצעירים. המילה אמנם תורמת להתפתחות מהירה עד גיל ההתבגרות, אך מכאן ואילך צועדים הנימולים במקום אחד בעוד הערלים ממשיכים להתפתח. ועוד טוען ברטובה: לזרע יש קשר ישיר עם כוח ההכחנה של האדם. העמים הנימולים נוטים לקוצר ראייה, אין להם חוש ליופי ולכן לא הקימו מהומים פסלים וציורים גדולים, ומשום כך אין להם יחס לטבע ולניצולו (לדוגמה: עם כבוש ארצות המזרח עלידי הערבים הנימולים, נפסקה מסורת ניצול אוצרות המים הטבעיים, נהרסו הסכרים שנבנו עלידי התושבים הערלים, האדמה הפוריה הפכה למדבר).

השכנוע עזר. צ. ברטובה יש לו יסוד לחשוש מהפועה בפני הציבור, אם כי הוא בעצמו הגו נצר למשפחת רבנים וישראלים ותיקים. מנו עלה ארצה בשנות העשרים, הסיפיק לעסוק כמעט בכל סוגי העבודות. מי עבודת בנין ועד משחק בתיאטרון, מלימוד מפתחים ועד חברות בקיבוץ. בשנים האחרונות הוא פקיד ממשלתי נחשב אל הכלים. המקדיש את זמנו הפנוי לעיבוד החומר שהחל אוסף, כאמור, עוד לפני עשרים שנה. באברי המין, או ליתר דיוק, בחיתוכים בהם, החל להתעסק לאחר שסופר לו על נער נוצרי מפגר, שהחל להתקדם באופן מלא, אחרי שערכו לו מילה. ברטובה החל להתעניין בדבר ההגיע למסקנות שהגיע. באותה תקופה נדל לו בן. הוא לא רצה למול אותו, אך שכנוע משפחתי תקף, בדמות וודות, סבתות ושאר מיני קרובים, אילץ את הסופר בעל העקרון לחתור. וכמו אברהם אבינו הקריב את בנו על מזבח לה' עקרון, ערך ברית מילה כדת, כדי שיוכל לעסוק בקשקש במחקרו. כך קרה שהלוחם הראשון נגד ברית המילה מטעמים מדעיים, המאשיין במסורת זאת לגבי בני ביתו, כעת מחפש ברטובה מתרגם לאנגלית עבור ספרו, שאפשר להשיגו רק באופן פרטי אצל המפיץ כספי. הוא משוכנע שאם הספר יופץ בחוץ-לארץ, יעורר הדיונים רבים, ויזכה לתמיכת גדולי המדענים בעולם, שמשומה לא עלה רעיון זה במוחם.

תרגום

עד ההגנה

משפט הרצח (טראוור רוברט, עברית: א. חשביה, 436 עמודים) הוא ההודמנות הראשונה הנחנת לעו"ד פאול ביגלר להור' כית את כשרונו בחיים האזרחיים, לאחר שעזב את משרתו כתובע מחוזי במדינתו. מישיגן, ארה"ב. ביגלר חוסף הודמנות זו בשתי ידי וזאת למרות התחושה שלקוחו אשם ברצח, וידיעתו שלא יזכה לראות ממנו פרוטה.

במאמציו לזכות את הנאשם, הופך עורך-הדין השאפתן להיות פסיכיאטר, בלש, ואפי' לו כמעט מהאב. אמנם אין הוא מציח להוכיח כי לקוחו, פרדריק מניון, חף מפשע, אך ללא מאמץ רב עולה בידו להוכיח כי הנרצח, ברני קיל, היה נבל מושלם. מכאן ועד לזיכוי של מניון בגלל סירוף רגעי בזמן הרצח או, כפי שהגדיר הפסיכיאטר, "דחף שאינו ניתן לריסון", אך צעד אחד, וביגלר עובר אותו בהברקות משפטיות רבות, מפלס דרך לקריירה משפטית מזהירה. כאשר לקוחו המשוחרר של ביגלר מסי' חלק "מתוך דחף שאינו ניתן לריסון", בלי לשלם לו אפילו אסימון מתוך, לא מצטער על כך עורך-הדין כלל. הוא זכה במשפט וגם באהבתה של מרי היפהפיה, אשר ברני קיל המנות הוריש לה את כל הוננו.

אשאל בביאליסטוק

במזל של שיכחה עמדו השבוע מעשי של שר הדתות הרב יעקב משה טויר דאנו. אחרי שבכנסת לקח בטעות מהמל' תחה את מטרת ח"כ מרדכי נורוק, במקום מטרתו, למרות שעל מטרת נורוק היו חקוקות האותיות הלטיניות מ.נ. החליף שר הדתות במלון המלכים גם את לבושי ולקח מעל לו. אמר על כך הרב מרדכי נורוק: "זהו אצבע אלוהים, הרב טוירדאנו לקח בטעות מה שלא שייך לו". . . יותר מזל היה ליושב ראש הכנסת יוסף שפרינצק. כשנלקח השבוע לבדיקות ל' בית-חולים ירושלמי, הותקן בחדרו מתקן מיוחד, לפיו יוכל לעקוב אחר ישיבות הכנסת. . . מאושר ממנו היה ג'ון הגרטי, מנהל משלחת הסיוע האמריקאית. הגרטי הידוע כחובביזמה מובהק, הפורט לפעמים על גיטרה, הפתיע את הנוכחרי במסיבת חנוכה, שנערכה מטעם אגודה לידידות ישראל-אמריקה, כאשר פצח בשירה מעוז צור ישועתי בעברית צחה. . . משל משעשע העלה השבוע בכנסת, ח"כ אהודת העבודה נחום ניר. היה זה בשעת נאומו על משאלה העם המוצע לכנסת, כאשר ראש הממשלה שיסע אותו בקריאת ביניים: "זה (משאל העם) טוב בשבילך, אתה קטן". סיפר ניר: מספרים על שני יהודים שהתחכחו ביניהם מה טוב יותר לאכילה לוקשן או פרפלך. אחד מהם אמר כי הוא מעדיף לוקשן. מדוע? — משום שלוקשן יש לא רק מעל לכף אלא גם מתחת לכף. אמר היהודי השני: מוחל טובות, אני רוצה פרפלך. כי אז אני יודע מה יש לי על הכף. מה שאין כן לגבי לוקשן, כי את מה שמתחת לכף אפשר לאבד". . . על אותה רמה בערך עמד הויכוח שהתנהל בין ח"כ הצי"ץ יוסף סרלין לבין ח"כ אהודת-העבודה יגאל אלון. כאשר הפריע אלון לסרלין בשעת נאומו, קרא סרלין לעברו: "לא כולם פקחים כמו אכרי הגליל". אלון לא נשאר חייב, השיב: "אני מביאליסטוק ולא מורשה". יתר". "אני מביאליסטוק ולא מורשה". תיקן אותו סרלין. אולם תיקון זה התנמס בו. חברי הכנסת השתדלו להוכיח את פק חותם הרבה, וכשנמנחם בגלל דבר על משאליעם במצרים ובסוריה, קראו רבים לעבר סרלין: איך היה בביאליסטוק? סרלין קיבל את הדברים ברצינות. בביאליסטוק היו בחירות יחסיות איזוריות. השיב. אלא שרוב חברי הכנסת לא הסכימו להשליט במדינה את שיטת ביאליסטוק.

עומדי-ראש בע"מ

לפני שצוה את ישראל, וזכתה כוכבת הקולנוע הצרפתית פרנסואז ארנול להבי' שים את חלומה ולהפגש עם אלוף משה דיין. היה זה בשעת ביקורה בירושלים. מלחיה של השחקנית מיהרו לאוניברסיטה. להביא את דיין אל מלון המלך דוד, לבוש בפשטות כשספריו עמו. השיחה ביניהם התנהלה בכבוד כיוון שדיין אינו שולט בצרפתית ואילו לכוכבת יש ידיעה קלושה

חלפי ווראי במחוז לא על הראש, על הרגליים

של כוכבי קולנוע רבים, וכו' חברי להקת הרקוד של יונתן כרמון השוהים בארצות הברית. תחילה הוזמנו כאורחי של דני קיי לחזות בתצלומי סרטו החדש חמש פרוטות. בהפסקה הצטייד דני קיי בחפיסת גרעינים, ותוך כדי פיצוץ, ניסה להעלות מספר מילים עבריות ומספר שירים שלמד בארץ. אחרי שנערכה להם מסיבת קבלת פנים על ידי הווג ההוליוודי החדש אלרי זבט טיידור וארי פישר, עברו חברי הלהקה לניו-יורק, שם הופיעו בארוחת חגי' גית במלון וולדורף-אסטוריה. כשסיימו את הופעתם, אירחו לחברה את הזמר הכושי הרי בלפונטה המופיע במלון, ובלפונטה שר לכבודם את הבה נגילה בעברית.

★ ★ ★

בנציוני מעשיך לצייר

אזורה חמורה היתה כלילה לשרדנית קול-ישראל מרים למיר ברוי' מדעי שנמסר לה על ידי מומחה לחכמת היד ד"ר חנוך בן-אריס, שבזק את קוי כף ידה. האזורה: לא להתקרב למים. מאז הפסיקה מרים לשחות תה. עובדות אחרות שגילה המומחה לשרדנית: היא טיפוס של אשת עסקים, לא אינטלקטואלית במיוחד, שהיתה מצליחה מאוד לו עסקה בחקלאות או בגננות. אכזבה נוספת: שום נסיעה חשובה אינה צפויה לה באופק. . . לביקור בלתי צפוי במועדון הלילה שלו, וזכה הש' בוע איש אילת רפ"י ("גלסון") אילון. המבקרת — מלכת היופי של מאה השנים מקנדה ג'ואן גרינלנד שסיירה באילת. המבקרת לה 19' הוקסמה כל כך מהמ' קום, שביקשה לחתום את שמה בספר האור' חים רפי, שלא חשב על מתקן מסוג זה, הגיש לאורחת ספר קבלות, בו חתמה את שמה. אחרי לקח כזה, הכין רפי ספר אור' חים אמיתי ומקורי — עשוי מגליל נייר טואלט. . . חוש הערכה עצמית גדול יותר. היה לבמאי הצעיר אברהם ניניו' כשביקשו ממנו לבא ולביים באילת חיווין' עם, ביקש ניניו תמורת עבודת הבימוי סכום של ארבעת אלפים ל"י, שהוא הסכום אורו מקבלים מחבר החיווין, המלחין, וההס' קנים גם יחד. . . כאשר ביקרו השבת שחקני תיאטרון זירה יעקב בודו, שי נדון ופרץ הלוי בבית-סוהר מרכזי כדי לשעשע את האסירים, כינסו הסוהרים את כל אויב' לוסית הכלא לחזות בהצגה. רק אדם אחד לא רצה לצאת מתאו. היה זה הפרופ' הנוצץ ישראל בנציוני, שהגיע בצעקה על דרי' שת הסוהרים: "עזבו אותי, אין לי זמן, אני מצייר". . . מהפכה קיצונית אירעה לאחרונה בחייו של השחקן היהודי-אמריקאי לארי מונטיין, שהגיע ארצה לפני חודשים מספר והספיק כבר להשתתף בסרט עמוד הש. לארי הגיע ארצה בחברתה של גיקול, בת איכרים צרפתית העוסקת בציור ובודוג' מנות. הווג לא יכול היה להינשא, בגלל סירובם של הורי גיקול, והחליט לבנות את חייו בארץ. אולם אחרי לא הצליח למצוא פרנסה לאשתו. יום אחד גילה כי רעייתו נעלמה מחדרם המשותף בתלאיב. חיפושי אחריה הביאוהו לידי מסקנה קיצונית. ה' שניים החליטו לעזוב את העיר, עברו לקי' בוך בית-השיטה, שם עובדת גיקול כמגושה במטבח בעוד לארי עובד כובלן.

פסוקי השבוע

- ראש הממשלה דויד בן-גוריון, בכנסת: "כל אלה שיושבים פה, יושבים רק בזכות שנים-שלושה ברשימה שלהם. כל השאר עשה המזכיר."
- הסופר אהרון מגר, על השאלה מי הוא יהודי: "לא ברית מילה קושרת אדם לעמו, אלא ברית מלה. מלה אחת בלבד: יהודי."
- המשורר היהודי מארצות-הברית אהרון צייטלין, באותו ענין: "יהודי נקרא זה המתפלפל בשאלה מי הוא יהודי."
- היועץ המשפטי לממשלת ישראל, חיים כהן: "אין בפני המדינה תפקיד יותר מכובד, יותר חשוב, ויותר דחוף מאשר המלחמה נגד חלאת האדם הזה, אשר הם רועי הוונות."
- העיתונאי שמעון צבר, על מלחה העליה: "כל העם קם כאיש אחד לביצוע התנודות של המשימה. כולם קמו כאיש אחד, אבל לא בבת אחת. קודם קם ראש הממשלה והקים את השרים, שהקימו את חברי הכנסת. שהקימו את ראשי האיגוד המקצועי, שהקימו את ועדי העובדים, שהקימו את כל השכירים על רגליהם, בהתנדבות."
- אמנון קפליון, הכתב לעניני ערבים של על-המשמר: "לו היה נאצר פונה אלינו לעזרה, לדעתה היינו צריכים לעזור לו, כי הוא מבטא את האשיות הלאומיות של הערבים."
- שר האוצר לוי אשכול, בעת נאום בכנסת: "חבר הכנסת יוסף ספיר אומר: אינני מוצא את ידי ורגלי בכל החשבונות האלה של השיכון. אני יכול לענות לו על כך: לא ידיים ורגליים נחוצים לזה, אלא ראש ולב."
- ראש עיריית רמת-גן, אברהם קריניצי: "כל נגר יכול לשמש כראש עירייה, אבל לא כל ראש עירייה יכול להיות נגר."
- עתון הערב "מעריב", על הפגישה בין פרנסואז ארנול לבין משה דיין: "שלוש העיניים המפורסמות ביותר של ברית צרפת-ישראל נפגשו השבוע."

ספורם

כדורגל

הכדור היה לבן

על משחק השבוע בו ניצחת מכבי תל-אביב את מכבי חיפה בתוצאה 1:0 כותב שייע גלזר:

חבל שחג הפסח עוד רחוק, מפני שיש לי כמה קושיות לשאול. קודם כל אני רוצה לדעת למה היהודים, אלה שנלחמו לפני אלפים שנה ברומאים, קראו לי עצמם מכבים ולא פועלים? בגלל צריכים עכשיו כל חברי

מכבי לרוץ בתוכה עם לפידים, ואילו אנשי הפועל אוכלים לביבות ומשחקים בסביביריים. השנה החליטו להכניס כמה מהקנונים של קבוצת הכדורגל של מכבי תל-אביב למירוץ הלפיד. לקחו אותי, את בנדורי ואת פנטלט, ואמרו לנו לרוץ ברחובות.

חיכיתי ליד ג'רינה, שיבואו ויתנו לי את הלפיד. קיבלתי אותו ממירצ'יק, מאמן האתלטיקה של מכבי, ורצתי אותו ברחוב ב'יהודה עד לרחוב אידלסון. למרות שזה היה קטע בירידה, זה לא פשוט לרוץ עם לפיד. זה כמו שמבקשים מחתול לרוץ עם הזנב שלו בפה. אבל מי שראה אותי רץ עם הלפיד, שלא יחשוב שזה כל הספיד שלי. רצתי לאט בגלל הנפס שלא ישפך. באידלסון הייתי צריך למסור את הלפיד ליאיר פנטלט, אבל היה חושך ולא ראיתי אותו. כבר התחלתי לחשוב מה לעשות עם הלפיד, אם אף אחד לא יבוא לקחת אותו, אבל מזל שהלפיד עוד האיר קצת, ויכולתי למצוא את פנטלט שעמד לו בפינה בחושך, כאילו חג החשמונאים לא אומר לו כלום. אחרי שמסרתי את הלפיד, ובכתי את המכבים שלא נדלקתי בדרך, התחלתי לרוץ עם כל החברה שרצו אחרי הרץ עם הלפיד. כולם יחד היו צריכים להגיע לעירייה ו משם לחזור למוגרבי בשביל הטקס. אני עשיתי קיצור דרך וכשהגענו למוגרבי, חייכתי עם כל הקהל עד שיחזרו, מה, אני משוגע לרוץ את אלגבי בעליה?

בני מריבות אישיות. תיכף אחרי העסק עם הלפיד, הלכנו למרדון להתאמן קצת בשביל המשחק נגד מכבי חיפה. זה לא היה משחק סתם. אחרי שהפסדנו בשני המשחקים האחרונים בחיפה, לנוסע לשחק בחיפה, זה יותר גרוע מלנסוע לשחק באנגליה. באנגליה חוטפים 10, אבל הקהל פויר, ובחיפה אי אפשר לדעת מה מחכה לך. אבל עוד לפני זה התחילו כל העתונים לנחש את התוצאות. כל החכמים נתנו לנו מקסימום תיקו. וניהושם כאלה לא מעלים ביותר את המוראל. אבל הפעם החברה החליטו לשכוח את כל המריבות האישיות ולנצח בכל מחיר. שמו כוחות צעירים ב' קבוצה, וכולם נשבעו לתת כל מה שהם יכולים כדי לנצח. ואם נשבעים — מקיימים. עוד לפני שהתחיל המשחק, כבר התחממה האווירה. השחקנים של חיפה רצו שנשחק בכדור לבן, מפני שליון, השוער שלהם, לא רואה כל כך טוב כדורים. אנחנו רצינו כדור רגיל. בסוף שיחקנו עם כדור לבן. אבל במשחק הבא ירצו מכבי חיפה לשחק עם כדור פוספור ועליו דולקת מנורה. למה? מפני שליון, השוער שלהם, לא ראה את הכדור הלבן, שטס אליו בדקה 74' מי בעיטת סבוב של רפי לוי.

מורה דרך טוב. התחלנו את המשחק עם הרבה אמיציה. לשני הצדדים היו ה' דמיונות, אבל מרוב התרגשות הפסידו אר' תן. לי בעצמי היו לפחות שלוש הזדמנויות בטוחות, להכניס את הכדור לשער. ב' מחצית השנייה הרבצתי כדור בומבה ל' שער, אלא הקורה לא עמדה במקום, והפ' ריעה לו קצת.

המשחק התקרב לסיום ולא ראינו שר' רים. המשחק התחיל להתחמם. בדקה 74', הלד בעט חזלי חזק והכדור פגע לי ב' חזה. הורדתי אותו בשקט לארומה, הלכתי אתו מסביב לשלושה שחקנים שלא ראיתי מי הם, ויכול להיות, שהיו גם שחקנים של מכבי תל-אביב, פרצתי אל המקום של הקיצוני הימני, ושלחתי את הכדור אל רפי לוי, שעמד על קו ה16'. רפי רק מחכה לכדורים כאלה. הוא מורה דרך טוב בש' בילם ישר לשער.

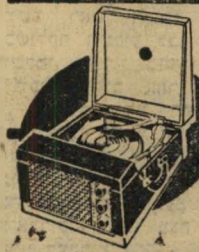
מה שצריך לציין, זה שהקהל היה הפעם באמת אובייקטיבי, והתחיל להיות מחונך. אם הם ימשיכו להיות כאלה, פשוט יהיה תענוג לנצח קבוצות בחיפה.

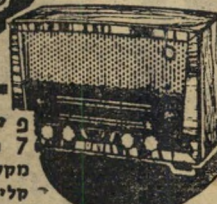
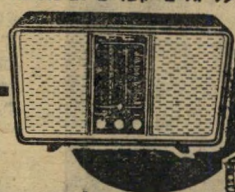
Pilot Radio

מיור מאסטר
מקלט בעל 5 מנורות.

פילוט קבליר
מבשר זה כולל מגבר HI-FI. פטפון ומקלט. מוסר צלילי המוסיקה באיכות גבוהה ביותר.

פילוט רויאל
7 מנורות.
מקלט רגיש וסלקטיבי.
קליטה עולמית מושלמת.

פילוט רבין

וינדזור
8 מנורות 2 רמי קול
אנטנה פריט מחתובת.

מרחיקה את רוב הפרעות.
מרחיב גלים, צליל HI-FI.

יהיה מקצועי אשר יהיה...

איסוף בולי דואר ישראל תחביב

נאה.

דבר פרטים לפנות אל:
השרות הכולא, ת.ד. 606, תל-אביב

ביצים בכיס

כך מכנה המטבח הצרפתי את המרשמ הבא: הכיני רביכה מ'50 גרם מרגינה וכן קמה, הוסיפי קופסת רסק עגבניות 'ארדי' (מחירה רק 200 פרוטה) ו2 כוסות מים. בשלי והוסיפי מלח, סוכר, מלפל לפי הטעם. פתחי בזהירות כל ביצה על צלחת והכניסי אחת אחת לרוטב עגבניות. הרתיחי כמה רגעים עד שנקרש הלבן של הביצה. הגישי על טוסט.

ההצגה שהפתיעה את העולם

מיכאל 6/6
טבע העולם
ב-80 יום

UNITED ARTISTS

52 מלאכי הפרסים
מכל רחבי העולם

בבקדוב

עשור עצמאות ישראל — הועדה העולמית

10 יסראל

בקרו

יפאנית בתפקיד יפאנית

מן הרגע הראשון עלות המסך שררה אוירה דחוטה בבית האופרה המפורסר לה סקאלה במילאנו. כלפי חוץ, היה הכל שור פכאילו חגיגות, כראוי למאורע האמנותי הגדול: הצגת בכורה של אופרה חדשה, מר פרי עטו של הקומפוזיטור גיאקומו פוציני. אבל משהו לא היה בסדר. עצם העובדה שראשיתה של האופרה הושמעה בשקט גמור, היה בה אות מבשר-רע: הקהל האי-סלקי מקדם בקולניות רבה את פניה של המוסיקה, כשהיא מוצאת חן בעיניו. עם תום המערכה הראשונה, הפכה השי- תיקה לקריאות בוז, שהוטחו בפניו של ה- קומפוזיטור, אשר עלה על הבמה צולע על מקלו, כתוצאה מתאונת מכונית שאירעה לו זמן קצר לפני כן. פוציני הנועם לא עלה עוד על הבמה, גם לא בסיום, כאשר ירד המסך ללא תשואות ומבלי לעלות שנית אפילו פעם אחת. הוא ישב על כסא מאחורי הקלעים, כשהבעת חרון איום מעוותת את פניו, וצעק: "בקול רם יותר, חיות פרא ש' כמוכם! שרקו, צעקו! אתם עוד תראו מי צדק! זוהי האופרה הטובה ביותר שכתבתי!"

בתו של המעריץ. זו היתה קבלת ה- פנים האומללה אשר ציפתה למאדאם באטר- פלי, בהצגת הבכורה במילאנו ב'14 בפבר- רואר 1904. פוציני הסתלק צולע מבית האופרה, כשהפרטיטורה תחת בית-שחי. היה ברור לו שזוהי ההצגה הראשונה והאחרונה. "יתכן שכך גם היה קורה, אלמלא פקיד נמוך אחד בעיר גנואה. רצה הגורל, כי ב- עצם הימים ההם נולדה בת לאותו פקיד, שנמנה על מעריציו של פוציני ללא תנאי. הפקיד החליט לקרוא לבתו בשם באטרפלי ועמד בתוקף על החלטתו זו.

כשמע פוציני על אותו פקיד תמהוני, מיהר להזמין עם כל משפחתו, שמנתה עשרות דודים, סבתות ואחייניות, לבלות יום עליו אחד בביתו. אולי מאורע זה הוא ש- הניע את פוציני להתעקש על הצגתה של מאדאם באטרפלי מחדש, הפעם בעיר ברא- שיה. הצגת הבכורה החדשה היתה להצלחה סוערת, הנמשכת מאז ועד היום הזה.

ההפצצה הפריקאית. הסיפור הרומנטי טי על קצין-הים האמריקאי קליהדע, פיני קרטון, ועל הטראגדיה שחולל בחייה של הגיטישה היפאנית הקטנה צ'יצ'י-סאן, אותה נטש לאחר נישואין קצרים, כדי לשאת אחר ריקאית, קסם לפוציני בשעה שביקר בלונד- דון וראה אותה מבלי להבין מלה אחת, על הבמה, כמחזה. הוא החל לעבוד על האופרה במרץ מיד עם שובו לאיטליה, כשהוא נועץ באשת השגריר היפאני בכל הנוגע לפרטי המנהגים המקומיים. התפתחות הטכניקה סייעה לו גם היא — פוציני הצליח להשיג

זמרת סונהארה

השם הציל את באטרפלי

את התקליטים הראשונים של מוסיקה יפא- נית עממית מקורית, האזין להם בטרם כתב את המוסיקה שלו.

שתיים כלי שירה. תפקיד צ'יצ'י- סאן, היא מאדאם באטרפלי, נראה לזמרות אופרה יפאניות, המבקשות לכבוש מקום בעולם המערבי, כגורר בדיוק לפי מידתן. גם להצגת האופרה הישראלית הונונה, אי- פוא, לפי מיטב המסורת, זמרת יפאנית אמרי- תית, מיצ'יקו סונהארה קטנת-הקומה ועדי- נה להליכות, שתגיע לישראל מהאופרה בי- טוקיו דרך האופרה קומיק בפאריס וכמה

תוכניות

בעקבותיה של אנה

"קו השואה הגזעית אינו מפריד בין האומות. הוא עובר באמצעיתם של העמים, גם באמצעיתו של העם הגרמני." משפט זה, שהרבה ישראלים לא היו מוכנים לעולם להשלים עמו, שודר השבוע בקול-ישראל. יתר על כן, הוא שודר בתכנית-רדיו גרמנית, שתורגמה לעברית. איש לא מחא. איש לא צעק בנו. איש לא הפגין בעזרת תמונות של קרבנות הנאצים. כי התכנית שריתקה

אנה פראנק*

"ידענו אף החשינו..."

מתו. לו יכול, היה מצדיע לי ללא ספק. סיכם שנאבל את התרשמותו על יחסו של אוטו פראנק לעם הגרמני שבניו רצחו את ילדתו: "הוא לא הזכיר במלה את יחסו לגרמניה. פשוט אין לו לומר על כך."

שנאבל עצמו, שביקר במקום בו הס- תתרה אנה 25 חודש, סיפר על התרשמותו: "מצאתי חמישה חדרים קטנים שהורגש בהם ריח של עכברים. מצאתי שני סמנים לשהו- תה של אנה. סמוך לדלת חדרה מצאתי קו עפרון ולידו סימון. א. 42. פה מדד אביה את גובהה בשנת 1942. גובהה היה אן 155 ס"מ. סימן שני היה זר פרחים גבול. ה- שוער סיפר לי שהניחו אותו תלמידים מבית-ספר בהמבורג."

גלים קצרים

רדונות יחסית

זכרונות על תיאוריית מלפני שלושים שנה יעמדו במרכז התוכנית השניה של חצות וחצי אשר תוקלט השבוע בדירתו של השחקן יוסף ידן. . . . **בנקול ישי ראלי** התארים הם יחסיים, כך התברר לפי שידור-חדשות ששודר השבוע, בו כונה גמאל עבר אל-נאצר, המכונה תמיד בקול- ישראל בשם "רודן מצרים" כ"נשיא מצרים". הפעם כונה בתואר "רודן" שליט עיראק הבריגאדיר קאסם ואילו ראשיד עלי, ש- נאסר עלי-דו, כונה עלי-דו קולי-ישראל ב- תואר "המדנאי". . . . **תעלול מוצלח** של אחת המשתתפות בהקלטת תוכנית ה- ביור החדשה אולפן מס' 1, ששודרה ה- שבוע, סיכם את התוכנית: היא ניגשה ל- מיקרופון ושאלה את שאלותיה בתנועות שפתיים ללא קול, שעוררו את צחוק ה- מאזינים-צופים. אולם בשידור נשמעו שא- לותיה בקול אחרי ששוחזרו באולפן והוק- לטו עלי-דו העורכת.

חדריך

משדרים אלה מתוך משדרי השבוע הבא עשויים להיות מעניינים. שינויים אפשריים.

● **אוימפיה** (קול-ישראל, יום ד', 21.30) — הדים מהמוסיקול שביקר לאח- רונה בארץ, בהשתתפות אריה לביא ו- הדודאים.

● **פנים אל פנים** (קול-ישראל, יום ה', 21.30) — המשך המפגש הרדיופוני, בין נוער עבריין בתל-מונד לבין קבוצת נחלאים.

● **ראשון ראשון חביב** (קול-יש- ראל, יום ב', 20.25) — מצעד הפזמונים.

במשך שעה ורבע את המאזינים אל המקלט היתה התכנית המערב-גרמנית, שזכתה לפני שבועות לא רבים, בפרס אונסקו עבור ה- תכנית הדוקומנטרית הטובה ביותר בשטח זכויות האדם, תכנית המבוססת על ספרו של הסופר הגרמני ארנסט שנבל, "אנה פראנק, בעקבותיה של ילדה."

היתה זו תכנית ללא פעלולים טכניים, לא נשמעו בה קטעי שירה, ולא צלילי מנ- גינות. האפקט הקולי היחיד היה צלצול פנ- מון כנסייה בין קטע לקטע. אך האפקטים לא חסרו, די היה במלים שנאמרו בתסכית בפשטות, ללא פאתוס, כדי לזעזע את ה- שומעים.

סיפורם של 42. "הלכתי בעקבותיה הרכות של אנה פראנק. הם מוליכים מי- גרמניה אל גרמניה." במלים אלה החל אר- נסט שנאבל את ספרו שיצא לאור לפני חודשים מספר. במשך חודשים ארוכים תר- שנאבל על פני העולם כולו אחר אנשים שהכירו את אנה פראנק, או שנקרו בדרכה בשלבים שונים של חייה. מתוך 76 אנשים כאלה, שמרביתם הוזכרו ביומנה המפורסם, שהוצג כמעט על כל בימות תבל, הצליח שנאבל לקשר קשרים עם 42. 18 מתוך 76 מתו. רק שבעה מהם מיתה טבעית. השאר נעלמו.

מסיפוריהם של ה-42 רקם שנאבל מסכת תעודתית מקורית על אנה פראנק וסביבתה. בשידור, הפכו העובדות היבשות שאסף שנאבל, עדויות של שכנים, סיפוריהם של חבריה למחנה הרכון, תעודות שלטונות הס.ס. בהולנד, למעין יודיו והלקאה עצ- מית על חטא של העם הגרמני כולו. "ידענו כל מה שהתרחש, אך החשינו," טוען שנאבל, "ידענו ולא האמנו למה שידענו."

הסמל כמעט מצדיע. את עיקרי ה- עובדות סיפרו לשנאבל אוטו פראנק, אביה של אנה שנאשר בחיים, ושלושת האנשים שהסתירו את שמונת היהודים בחברתם ה- תה אנה פראנק 25 חודש ברחוב פרינגנורכט 263 באמסטרדם.

אוטו פראנק, נצר למשפחה יהודית גרמנית, נולד בפרנקפורט, השתתף במלחמת העולם הראשונה בקרבות בצבא הגרמני והועלה לדרגת לוטננט. בתום המלחמה היה טוחר בפרנקפורט. הוא עבר להולנד, רק כש- הוציאו הנאצים את החוק האוסר על ילדי יהודים ללמוד עם ילדים אריים.

כאשר במו הגרמנים לאסור את המס- תתרים, (ללא צופרי מכוניות, ללא צלצולי פעמון וללא הלמות תקות על הדלת, כפי- צילומים שצולמו במקרה עלי-דו מסרטי, שהנציח חתונה בה היתה נוכחת הילדה היהודית, ואשר נותר לו חלק מן הסרט, בו לאידע מה לעשות, נתגלו עלי-דו שנאבל.

מאמצות אירופה, בהן הופיעה באותו תפקיד. כוכבות אחרות שהאופרה מקווה כי תת- חבבנה על הקהל בהצגה זו הן דווקא אלה המופיעות בתפקיד אילם, תפקיד ילדה ה- קטן של צ'יצ'י-סאן, אשר קראה לו בשם טראבל (צרה). אחרי שבעלה נטשה. בתפקיד זה תתחלפנה שושנה סחר שהשתחררת ושרה סימון הבלונדית, שגילן המשותף אינו מגיע לשש וחצי שנים.

חדריך

העולם הזה ממליץ על:

● **זעקי ארץ אהובה** (הבימה) — אהרן מסקין והמקהלה ככוכבי המחזה ה- מוסיקלי המחודש.

● **הערב אימפרוביזציה** (הקאמרי) — הערב משחק אברהם חלפי במחזה מעני- ין ובהצגה בלתי-מגובשת.

● **מלאך האבן** (הקאמרי) — בתיה לאנצט ועודד תאומי יוצרים בכשרון את האווירה המחזיקה בפנטזיה האמריקאית העלוב, בו עברו ימי ילדותו של תומאס חלף.

● **הבאטלה האפריקאית** (קיסיה פוד- יבה) — 35 רקדנים וזמרים מאפריקה המס- חנית, המבסיתים להביא החי אוטנטי ומעניין.

● **מוסיקה קלאסית יפאנית** (ה- אקדמיה למוסיקה בירושלים: בית ציוני- אמריקה בתל-אביב) — הופעה מיוחדת במינה של שני מנגנים יפאניים אשר יציגו את המוסיקה של ארצם, מעל גבי הכלים המיו- חדים שלה. הראשון ביניהם, שינצ'י יואיוה, מנגן על כלי הנקרא בשם קוטו, מעין קת- רוס עשוי עץ רך באורך של כמעט שני מטרים, שהיה מקובל בחצר המלכות ה- יפאנית, ואשר בגילגולו המודרני הוא כולל 13 מיתרים שזורים ממש מעומלן עליהם פורטים בפיסת שנהב. השני הוא הוואן יאמאמוטו, המנגן על מעין-חליל הקרוי שאקוהאצ'י, והעשוי מקנה במבוק שבקצהו קליפת-צב או קרן-שור. כלי אחרון זה נפוץ מאוד ביפאן במאה ה-17, שעה שהטאמו- ראים היפאניים, שמרדו בהמוניהם באדוניהם הפיאדואליים, הצטיידו בחליל זה כתחליף לנשק, שאותו נאסר עליהם לשאת.

● **האסכולה הצרפתית** (המזויאן) — עבודות חדישה בחיפה) — עבודות גראפיות של ציירים צרפתיים חדישים, מהפנסי אכן של פיקאסו ומאטיס, חיתוך עץ של קיס- לינג וציורי גואש של שאנאל ועד ליצירו- תיהם של שבעה ציירים ישראלים צעירים בעבר, שהם ציירים פאריסאים לא-כילכר- צעירים בהנה.

● **תערוכת המרד** (מצודת זאב, תל- אביב) — ההיסטוריה בת קצת יותר מעשר שנים עשויה להזכיר הרבה לאלה שחיו אותה, לחדש הרבה לאלה שלא חיו אותה.

אכתדוקי ארצות

נחמדה כבת 18'29, או יותר, זה לא חשוב, שמוכנה לסכן את העט שלה ולהתכתב אתי על כל נושה מהגרגילת ועד להציות האטום למען השלום וכמובן על אהבת הזולת ועל השלום במרחב. לא נורה, גיאות הכתיב שלי אפשר לתקן עם הזמן אם תהיה מישהי שתכתוב.
שמי: מיכאל סמארה — לא יהודי — הגיל 23.
"מקצועי: חרט סוג א', בעצם זה לא חשוב, הרי אני לא מתחנן מחר" מוכן להתכתב בעברית, באנגלית ובערבית.

אומר הוא, מספיק שתהיה טובת לב ושקטה. וזה כנראה בדיוק מה שרשם הרופא לנערות הלא-כל-כך-חתיכות, והמסמיקות כל פעם ש' בן אומר להן שלום.
יש לה עיניים...
מרגיו אותי לכתוב את זה באותה מידה, כמו שאדם לקרוא את המכתבים מסוג זה של (1107/87). למשל, מכתבה של אחותי בדרך, הטוענת בבטחון עצמי שהיא יכולה, בקלות, לכתוב משהו על ספרות, פסיכולוגיה וחינוך, אל צעיר בן 18'21. לא איכפת לה אם בלורית תהיה בלונדית ומטופחת. אל תספרו לאף אחד, אבל אומרים שיש לה עיניים... אינכם רוצים באמת שאמשיך, לא כן?

הנסיך שדה
(1107/89) היא בת 16 והיא מחפשת ומחפשת ומחפשת ועדיין לא מצאה את נסיך חלומותיה. לא שלא הולך לה. דחקא כולם אומרים שהיא נורא נחמדה, והיא הראשונה לאשר את זה. אבל היא מחפשת משהו מיוחד. או היא רוצה להתכתב עם בחור משכיל כבן 18'21. אולי הוא יהיה, מה שהיא מכנה הגבר בהא הידיעה.

מרגיזה ער אטום
מכתבו של צעיר ערבי (1107/88):
"אני מעיז לכתוב לך ולבקש שתמצאי לי איזה בחורה"

המוראל שלו
הוא סירון ביחידה קרבית (1107/90) ועצוב לו ומשעמם לו, והוא רוצה שתירמי לו את המוראל במכתבים. הוא מבטיח שיענה ברצון על כל מכתב, של כל נערה שגילה יהיה בין 15 ל-17. הוא מבטיח לספר לה המון סיפורים על ההחי שלו.

נערת השבוע

ועור
כמה גימנוסטיסיות רמת-גניות (1107/91) החליטו להקים מה שקרוי אצ'ון חברה. לא נעים לגשת סתם כך לבנים ולומר להם, "בואו". לכן הן פונות הנה. מה הן מציעות? בדיוק כמו כל מקימי החברות למיניהם, אם הם בכלל מקימים חברות: "טיולים, מסיבות, קומיזים ועוד". ואתם יודעים בדיוק כמוני שהן מתכונות בעיקר ל"ועוד".

בנימין גלוי בתוכניתו הרדיופנית פספוטון: "לופובני, לופובידי, לופוביצי".

תאווה ותו לא
אם יש בדעתכם לכתוב אל (1107/83) — אתם בהחלט ראויים לה: —
"אינני מחסידי עתונך הנכבד, אם כי נוהגת הנני להציץ מדי פעם בפעם במדורך, פרט לעובדת היותו משעשע. לא שיערתי שאי-פעם אילץ להיעזר בו. אולם בתוקף הנסיבות אולצתי אף אני להעביר עצמי תחת שבט עטך ולשונך.

עד כאן ההקדמה, רותי! נסי נא לקטלני במידת יכולתך, אם כי אינני בטוחה שתצליחי בכך, כי עט העופרת שלך נתקל הפעם בסלע קשה. אני מנסה לסטות מאותו נוהג אחילי שיגרתי של נערות הפונות אליך, אשר נוהגות לפרט את צורתן, מראן, וכו', אולם מכיון שהמקרה המיוחד שלי מחייבני, אעשה כך אף אני. הנני נערה בגיל שמונה עשרה. מבלי להגזים בערך עצמי, אני נחשבת לחתיכה במלוא מובן המלה, וחושבתני שאין צורך לפרט יותר מאשר שיער בלונדי, זוג עיני תכלת ועוד כמה זוגות איברים נאים ומחוטבים. עד לתקופה האחרונה הנחיתי מחיזורים של הגברים, אשר נדבקו אלי כסיכות אל המגנט, אולם עתה בחלתי בכל זאת, משום שנוכחתי לדעת, שכל מה שאותם גברים רכרוכים ביקשו להשיג ממני — הצטמצם בתאחה אל חיזוניותי ותו לא. ברצוני להכיר ולבחור לי בידיד לחיים, אשר ימצא בי את כל התכונות היפות החבויות בי פנימה, מתחת למעטה חיזוניותי הנאה.

"אני מתעסקת בספורט ובריקוד, אהבת לטייל ברחבי ארצנו. אני מעוניינת להתכתב עם כל גבר מגיל 18 עד 25, אשר גישתו לחיים דומה לשלי..."
דינה אלמגור — שלחי בבקשה את כתובתך. אמרי, את לא בת-דודה של גילה או משהו כזה?

זה הכז
כל מה שאמר (1107/84) על עצמו, הוא שהינו בן 22. גם עלייך, בעצם, לא הירבה לדבר. כל רצונו הוא להתכתב עם אחת שאיננה בלונדית ו/או בומבה סקסאפילית. "פשוט בחורה רגילה, תל-אביבית, אהבת לחיות, ליהנות ולצחוק. זה הכל".

הומור וסימפטיה
דחקא משום שהן ירושלמיות, אין (1107/85) רוצות להתכתב עם תושבי בירת-הנצח. הן רוצות שני חברים "שיהיו חתיכים, אבל לא מוכרחים להיות יפים". אולי אתם יודעים למה הן מתכונות? הן רוצות אותם עם השכלה תיכונית, משום מה. כמובן שלא התמיצו את ההזדמנות לספר כמה עיניהן ירוקות ושערן שטיני. ואתם יודעים מה? הן אהבות מוסיקה. קלאסית. לא, ברצינות. וחוש הומור בריא ומובן תמונות.

לא יפה, טובה
(1107/86) הוא בוגר תיכון, בן 23 ועלה ארצה לפני שבע שנים. הוא אוהב מאד לטייל, לראות סרט, לשמוע מוסיקה ולרקוד. הכל, מלבד רוקנרול.
הוא רוצה מאד לקבל מכתבים כתובים, בידה הענוגה של נערה בת 17, תלמידת תיכון. אין היא חייבת להיות יפה,

טיפשעשרה על קולנוע

ראית אותה? לא? אני כן. בקולנוע. ישבתי נורא קרוב. הייתי עם גרעון הוא חור. אנילא יודעת מה רוצים ממנה היא דחקא די נחמדה אבל לא נורא. היא לבשה כזותי שמלה לבנה סרוגה וגם אני נורא רוצה. אני אומרת לך שזה עניין של מזל להיות כוכבת קולנוע. מה, אם היא היתה עוברת ברחוב דיונגוף אף כלב לא היה מסתובב אחריה בחיי. ואולי זה היה אפילו די נעים אני אומרת לך שלפעמים פשוט נמאס לא גותנים לעבור ברחוב. שורקים ואומרים דברים נורא מרגיז אותי לפעמים. אבל זה שידעו שהיא פרנסואו ארגול — אז הקיפו אותה מכל הצדדים וכולם השתגעו לראות אותה.

וגם גניפר ג'ונס באה אני נורא אהבת לבכות בסרטים שלה היא כמעט תמיד מתה והיא משחקת כל כך יפה ש' מיד נדמה לי שהיא באמת מתה אבל נורא חבל שרומי שניידר לא באה יחד עם האמא שלה. אני משתגעת אחריה אמרתי לך שאמרו לי שאני נורא דומה לה? מה פתאום נזכרו שאסור לראות אותה? באמת כבר כל כך התרגלתי אליה שנדמה לי שאני מכירה אותה המון זמן היא כל כך מותק. כל שבוע הייתי הולכת לראות אותה לא חשוב איפה. דחקא הבתורים לא כל כך אוהבים לראות את הסרטים הגר' מנייס הם אומרים שהם מתקלקלים או סתם סנטימנטליים אבל מה הם רוצים ככה זה בחיים או כמעט תמיד הייתי הולכת עם אמא. היא גם נורא אהבת סרטים כאלה. מה איכפת לי אם זה מגרמניה או מאוסטריה כאלו שגרמניה זה לא אוסטריה ובכלל, מה רומי אשמה? אני בטוחה שהיא בכלל קצת יהודיה, אפילו. יש לי קרובה אחת ששמה גם כן שניידר אבל מה את אומרת על היווה הזאת? גסה נורא, בחיי איך היא לא התביישת? גרעון אומר שמה יש, זאת אמנות ושכל הצעירים מציינים בחורות ערומות וזה לא נקרא אפילו מרילין מונרו הצטלמה פעם ותראי מה גוהיה לה. ויוחה, באמת דחקא נורא השתדלה ולמדה ורקדה ועש' תה כל מיני דברים וניתוחים באף ואומרים אפילו שבעוד מקום. או יש לה עניין להראות את זה. תגידי, זה כואב?

היא בלונדית ועיניה חומות והיא מקטימה והיא בת 19 ותוכלו להתפעל ממנה או לא בהערב אימפרוביזציה בקאמרי. שמה ג'נט גולדפרב וכל כולה בת 19. אולם ג'נט הקטנה, אט להתבסס בביטוי נדוש, יודעת מה שהיא רוצה, וזהו תיאטרון. אין זו הופעתה הראשונה על הבמה. ג'נט, הנר' אית כל כך ילדה של אבא, דבר שהיא באמת, הספיקה להופיע יעל במות מינכן ולונדון, לשכנע את אבא'לה החי בשוויצריה שהיא רוצה לחיות בישראל. העברית שלה עדיין צולעת במקצת, אולם היא יודעת לומר כבר שלום, כן ולא. יש לי רושם שהיא מרבה באמירת לא. אולם הצופה התיאטרוני לא ירגיש בעברית המהססת שלה. כי את תפקידה במחזה שיננה היטב. היא עדיין איננה מהווה חלק בלתי נפרד של הנוף הכסיתי, אולם, כפי שאמר משהו חכם מאד, אם תתמהמה, עוד בוא תבוא.

BABY WHITE

להשיג בבתי-המרקחת ובתמרוקיות

sharon

"שרון" מפעלים כימיים בע"מ

"SHARON" CHEMICAL WORKS LTD.

החורף הגיע! שטפו לבנים ולבנים ודברי הצמר הלבנים שלכם **"בביבי וויט"** ותתפלאו על לובנם וצחיתם כשלג.

מוצר להלבנת צמר, משי וניילון אשר הצהיבו. מחזיר לצמר, משי וניילון את צבעם המקורי. — איננו מכבסם אלא מלבין בלבד!

מילווקי

ארצות-הברית

גם בה חי ישראלי בניכר, והוא מנוי על "העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי, המספק לישראלי בניכר, דו"ח מלא ונאמן על המתי וחש במולדת, מדי שבוע.

גם בה חי ישראלי בניכר, והוא מנוי על "העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי, המספק לישראלי בניכר, דו"ח מלא ונאמן על המתי וחש במולדת, מדי שבוע.

סרטים

העולם מאחורי האורות

שכרון ההצלחה (חן, תל-אביב; אר-צות-הברית) מעביר על דעתו את הרביי הנסקר (בארט לאנקסטר), בעל סוד רכילות בעתון אמריקאי נפוץ, שמיליוני קוראים בולעים מדי יום את פרי עטו. מעמד זה מקנה לו שלטון ללא מצרים בחברה האמריקאית. הוא נוזף בסנטורים, מעלה אנשים

אולה יעקובסון ב"פרח אדום" כיבוש יריחו בחזרה הימית

לגדולה, ומוריד אחרים ממעמדם. הוא כל יכול, שלט בלתי נבחר ובלתי מעורער. אולם על דבר אחד הוא מסוגל לשלוט: על רגשותיה של אחותו הצעירה (סוואן הריסון) המתאהבת בניגוד לרצונו בנגן גיטרה צעיר וישר.

כדי להפריד בין השניים, משתמש הנסקר בתחבולותיו המושחתות של סוכן פירסומת (טוני קורטס) המספק לו קטעי רכילות ור שאינו בוחל באמצעים כדי לעלות לגדולה. יחד הם מביימים את מאסרו של נגן הגיטרה הצעיר, בעזר שימוש בסמים משכרים. הנס קר בטוח כי אחותו היחידה תמשיך להיות תלויה בו.

אולם סוואן יודעת כי הנסקר שונא את טוני, למרות שהוא זקוק לו. היא מביימת סצינת נאפופים בינה לבין טוני, וכשמגלה זאת האח הכל יכול, הוא נופל בפח, מאבד את טוני ואת אחותו גם יחד.

סרטו של אלכסנדר מקנדריק לפי סיפור של ארנסט ליהמן, אינו רק דרמה טעונת מתח, המבוצעת בכשרון נדיר, לגבי סרטים הוליבודיים. זהו ניתוח ביקורתי יסודי, שי אינו מסתפק רק בתיאור השליטה של הטי פוסים, שהפכו לשליטי החברה האמריקאית, אלא חושף את העולם המסתתר מאחורי ה"אורות הבהקים" של ברודוויי, עולם של שחיתות, פריצות ואלימות.

חומת הבתולין

בשל פרח אדום (מקסיס, תל-אביב; שוודיה) מסוגלים גם גברים שחידים להתאהב בנערות עימן הם מתאווים לשכב — זהו בקיצור, מוסר ההשכל של אידייליה צפונת, גרושת תמונות נוף מרהיבות ונערות מר היבות לא פחות, אולם חסרת מתח ועלילה מתקבלת על הדעת. בנו של איכר שחדי אולוף קוסקולה,

עשיר, מחליף את הנערות במיטתו בקצב מהיר יותר מאשר את הסדינים. כשהוא חר שק וחקא במשרתת שבבית הוריו (אולה יעקובסון), מגרש אותו אביו מהבית. אולוף אינו מתיאש, מצטרף לחבורת מובילי-עצים על נהר, משאיר סימני דרך, בצורת צאצאים, כמעט בכל כפר בו הוא חונה. אלא שי בכפר אחד, אין בתו של נכד הקצור נכ צעת לו על נקלה. היא בלתי חדירה כחר מת יריחו, מסבירים לו תושבי הכפר. אר לוף אינו מתיאש, הוא נלחם למען קיליקי (אניטה בירוק) בשיט מרחק על פני קורה בורם נהר סוחף, מבלה עמה שעה קלה במערומים מתחת למים, וממשיך לנדוד כש אביה מסרב להשיאה לו.

אולם בגלל הפרח האדום, ססירבה קיליקי לתת לו, הוא חוזר אליה, אחרי שירש את אחותו אביו ונוכח כי מחצית אהובותיו הקודמות נפחו את נשמותיהן בצורת מלב בות שונות. הפעם הוא מצליח לשאתה לי אשה, אולם כשמגיעה לאוזניו השמועה כי אשתו אינה בתולה עוד, מאבד הגבר, שלפי הסרט בעל את מחצית נשי שחדיה לפחות, את עשתונותיו ומסיף לה מוסר. רק כש מתברר לו כי מתחו אותו הוא נרגע, ומאו הם חיים באישר עד עצם היום הזה.

פלאגיאט צרפתי

תרז עטיין (פאר, תל-אביב; צרפת איטליה) אינו סרט אידי, כפי שאפשר לח שוב, לפי הכתיב בו כותבים המפיצים את שמו. הוא משהו הרבה יותר מרגיו וגרוע, למרות שמופיעה בו הכוכבת הפוטולרית ביותר בישראל כיום — פרנסואז ארגול. כי הוא פשוט פלאגיאט.

ג'ון קניטל, מחבר העלילה, חיבר אותה כנראה בקלות. כל מה שהיה עליו לעשות הוא לטול את עלילת תשוקה בצל אילנות של יוגין אוניל, להעתיק את מקום ההתרחשות לשווייץ, לשנות כמה פרטים טכניים, והנה סיפור מעשה מקורי. ג'ימס רוברטסון גיסטיס האנגלי, הדומה כשתי טיפות מים לברל איבס האמריקאי, שמילא את התפקיד הראשי בתשוקה, הוא כמו כפילו, בעל חזה אלמן ומזוקן, הנושא לו אשה צעירה. פרנסואז ארגול אינה טובה מסופיה לורן, בוגדת אף היא במסיבה הזקן, הרה ללדת לבנו.

היא חכמה מלורן רק בנקודה אחת: במ קום להרוג את התינוק היא הורגת את הזקן. אבל בסופו של דבר היא זוכה לאותו פיצוי שזוכה לו לורן: ישיבה משותפת עם האהוב הצעיר בכלא. אלה האוהבים ורי אציות על נושאים מוכרים, יתכן שיהנו.

יומן החדשות

שוויק האסור

זוהי רוסיה, הסרט הדוקומנטרי האמריקאי שצולם ברוסיה בהיתר השלטונות הסובייטיים, נאסר להצגה בישראל. הצגת הסרט נאסרה משום שהוא מציג את ברית-המועצות באור מסולף. כך למשל, מלחה צילומי נוף מקיב הסבר האומרי: "זאת קיב בה הרג סטאלין 80 אלף יהודים". . . . **החילד האמריקאי שוויק**, סרט ציני לפי ספרו המפורסם של יארוסלב האשק, נפסל אף הוא להצגה בישראל כיוון שלפי דעת הצנזורה יש בו פגיעה בדת הקתולית. . . . **הסרט המוכיחי אותנו**, שהוקרן בקולנוע צפון בתל-אביב והורד אחרי הצגה של שבוע, יוצג מחדש בתום הצגת הסרט הנוכחי בקולנוע צפון.

תדריר

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם: **החתולה** (מגדלור, תל-אביב) — פרנסואז ארגול כחברת מחברת צרפתית, מתאהבת בקצין גרמני, מתלבטת בין חובה לרגש.

● **הרמאיה** (צפון, תל-אביב) — לבטי מצטננו של נוכח חסר מצפון. ברודריק קראפורד ביצירה של פדריקו פליני. ● **הגשר על הנהר קוואי** (מוגריב, תל-אביב; פאר, חיפה) — שיר הלל לאמ ביציה האנושית. אלק גינס.

● **הדיקטטור הגדול** (תמר, תל-אביב) — צילי צ'אפלין לוחם ברודנים. ● **בלדה שכזה** (ארמון, חיפה) — רופאה גורבנית מצילה קבוצת ילדים יהודים מיד הנאצים, בסרט אנושי נוגע ללב. ● **הרוח היא פראית** (ציוג, ירושלים) — אנה מניאני בכל תפארתה.

זה הוא זה:

תשבץ העולם הזה 1107

9	8	7		6	5	4		3		2	1
		14			13		12	11			10
		19		18	17		16		15		
			24			23	22			21	20
								26		25	
		28		27					31	30	29
			33		32						34
				38		37			36		35
							41			40	39
47			46				45		44		
					52	51		50		49	48
		58			57		56	55		54	53
				60							59

- מאונך: 1. חר-פה; 4. מזכיר מפא"י לשעבר; 10. בן-גוריון; 11. אוכל את ה-צמר; 13. ירד. צווי, יחיד; 14. ספרי איוב, מש-לי, תהילים; 15. יישוב בדרום; 17. בלבד; 19. פקד דה לנהג; 20. ב-על מקצוע באו-נייה; 22. המוש-בה בה נפל גג הקולנוע; 25. מין; 26. עושרן הטב-עי של ארצות ע-רב; 27. פארא-זיט, בעברית; 30. מס; 32. תואר פנייה; 33. מספר הצדיקים הנעלמים; 34. ממחר; 36. מלת קריאה; 37. דמי קניית כלה; 39. ארגון נשים; 41. כלי הספר; 42. מפקד מחלקה; 44. קרקס שהיה בארץ; 46. דרך; 48. כוך, ללא ראשית; 50. הבעה; 51. מנהיג, בערבית; 53. שר החקלאות; 55. מערב; 57. סמל האיטיות; 58. האות החמישית; 59. ח"כ דתי; 60. ספר פסח.
- מאונך: 1. החכמה הנסתרת; 2. היום הקובע בעומר; 3. גיבורה במגי-לת רות; 5. "וזה"ן; 6. עוד ה-פעם; 7. הוא ללא הא; 8. קרה, למ-
- של; 9. קליסטניקה; 12. בפה; 15. אחד משבעת המינים; 16. אופייני ל-לונדון; 18. תחנת רכבת דרומית ל-עזה; 21. חומר גולמי המשווק על-ידי אמישראל; 23. לכתיה; 24. חצי הפלה; 26. נקי; 28. מנעול בט-חון; 29. עיר בברזיל; 31. בן יעקב; 32. חומר ללא חת; 35. אוני; 37. מצודה; 38. בעל היד החזקה; 40. אינו אוכל; 41. מילל; 43. מלת שאלה; 45. עשוי עץ, בכל חדר; 46. גיל מת-קדם; 47. שרץ; 49. מחברות סולל-בונה; 52. אילן; 54. כינוי רומז; 56. כמו 43; 58. בת קול.

בית ספר לפקידות

מרכז מורים מוסמכים

קורס מוזון נפתח

בדצמבר

4 חדשים

תל-אביב, רחוב הס 12, טלפון 65061

העולם הבא

בעריכת לילי גלילי

"קחי לכל הרמות!
יום הולדת שמח!"

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בשבוע בפרס של עשר לירות. הזוכה בפרס השבוע הוא הקורא שמעון ישראלי, ת"א.

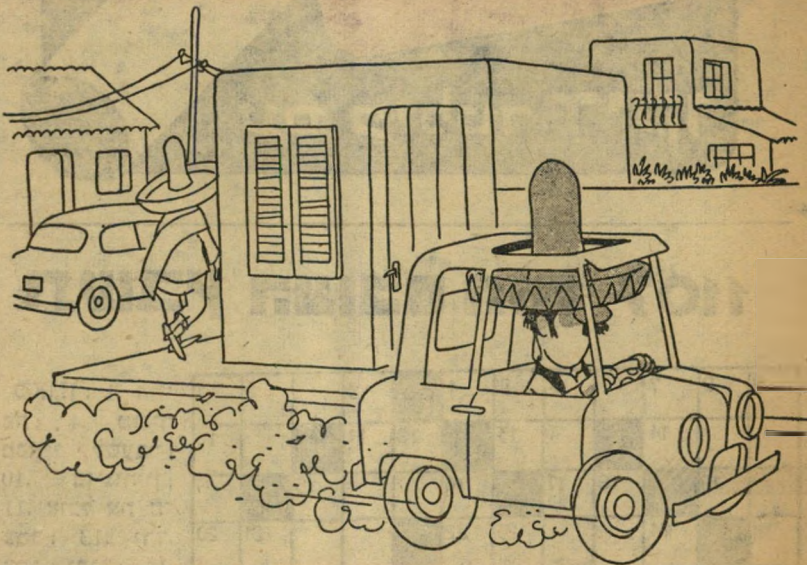
לחם ועבודה
ושוב בדיה מפיו של שמעון ישראלי: פעם הלכה הפגנה ענקית במרסיי, חצי מיליון פועלים, והם צעקו: "לחם! עבודה!" בעל מלאכה אחד, כל כך כאב לו המראה, שהוא קרא לאחר המפגינים ואמר לו: "יש לי כאן ביתמלאכה קטן, ואנחנו ארבעה עובדים. יסבל כל אחד קצת פחות שכן, ויהיה מקום גם בשבילך." המפגינים התכעסו: "יש כאן הפגנה של חצי מיליון איש — ודווקא אותי מצאת בשביל לעבוד?"

טעות לעולם צדקה

ידה היתה בגבס שלשה חודשים. (מעריב)
אורי שיקה, חיפה
אין חדש תחת הגבס.
שר העבודה, מר מ. גמיר. (הארץ)
יורם ברנשטיין, תל-אביב
אמן העבודה המוגמרת.
מת מיתה חסובה. (מעריב)
אלהיה נרקיס, רמת-גן
במיטה חסופה?
שאנדור קוצניץ, הלחץ ההונגרי.
(חדשות הספורט)
מרדכי דן, תל-אביב
חילץ את קבוצתו מלחץ היריב.

הערות-שוליים

מפקד משטרת עיראק, טאהר יחיא, נעצר...
...טוהר.
מה ערכו של תקציב...
...כשכל יום עוקפים אותו עלידי גביית מפי עקיפין?
... על בעיית התחבורה הציבורית — הנהג קורא: "לא לעלות יותר..."
... ואילו הנוסע מתחנן: "לא להעלות יותר!"
... מנבאים לפרשתו של מנהיג סין העממית מארצה טונג...
... סופמת-היום בפקינג: מארצה, צא!

חסשיריים

היתה נערה בשם רינה,
הפצה כגוף של בלרינה.
במטרה לרזות
אכלה רק עוגות
וראו פלא — עוד השמינה.
אליעזר דומקה, צה-ל
היא היתה תמומת-לב ללא פרץ,
הוא היה גבר עז מלא מרץ.
הוא עמד על שלו:
"בושה היא לומר לא!"
ועתה מנדנדת היא ערש.

נחשו על מה מדברים

"האללו? כן, כן... אני מבין... אתה באמת צודק... אבל זה לא יתכן... אתה בטוח שאין כיסוי... לא, לא, באמת שאין צורך בכל זה... מה? בעוד יוסייומיים לכל המאוחר."
...
"את מה? איך לכל הרוחות הצלחת להיתקע... אבל לא בדקת אפילו את... טוב, טוב, מאיפה את מטלפנת?... שלושה קילומטר מהכביש הראשי?... בית בודד?... והאוטו עוד יותר רחוק?... טוב, אהיה שם ברגע ש..."
...
"אשתו? נו, אז מה?... ככה, פתאום, הה? לא יכול אפילו לזוז?... מסכן נורא... מהית שחה — יש לך תעודה רפואית אפילו... תגידו לו שאם לא יופיע כאן תוך 12 שעות אני... לא!... אשלח את המצו."
...
"מדבר... נכון, אני אבין... הוא מה?... שלוש?... לא, לא אמר מלה על כך... מפליא מאוד. אף פעם לא עשה דבר כזה... ראית אותו במו עיניך מכחן את האבנים, הה?... מחר אשלח זגג... אני כבר אטפל בו —"
...
"כמו שלי... אותו צבע אפילו... איזה חוצפה!... והיא נשבעה לי שזאת דוגמה אוריינלית... מנוולת... לא, מותק, — לא את. היא... אני-אשרוף אותה... לא, לא, השמלה... בחיי שאפשר להתפוצץ... לבוא מחר לנשף?... איך אפשר... לא הייתי מסכימה שיראו אותי מתה בשמלה הזאת... באיזה שעה אמרת?..."

כפירי אריות

לא מזמן לקחתי את בתי בת השלוש לקולנוע, לראות סרט על ימי הנצרות הראשונים ברומא. בין היתר הראו אריות הטורפים נוצרים מסכנים. כשחזרתי הייתה נחנה לי אשתי על הראש, כיצד אני מעז לקחת את בתי לסריוחועה כאלה, שיטביעו רישומם עליה לעולם. בשבת שלאחר מכן, כדרכנו בקודש, לקחנו את אילנה והלכנו לבקר בגן החיות בתל-אביב. והנה, אך הגענו לי כלוב האריות, פרצה הילדה בבכי תמי רורים. "אתה רואה?" רעמה אשתי הי מתוקה, "זה מה שיוצא מהסרטים שלך. עכשיו היא כל החיים תפחד מאריות, ומי יודע איזה סיוטים תסבול." והיא ניגשה לאילנה, ליטפה אותה, ושאלה אותה למה היא בוכה, מותק. "הה, הה," יבבה החמודלה, "אני בוי כה למה שלאריות המסכנים אין נוצרים בשביל לאכול."
חיים ברגמן, תל-אביב

פיהם דיבר חכמה

- ★ "אתה חוזר על עצמך," העיר המחט לתקליט המקולקל.
- ★ "ניפגש בפינה," הבטיח קיר אחד לחברו.
- ★ "אני תפרן," התייפח החייט והלך לחפש עבודה.
- ★ "אתה יורד מהפסים," העירה הזברה לבקיווגה.
- ★ "יש לך מוזל הפעם," אמר ווילהלם טל לבנו.
- ★ "סתם צבוע אחד," התלוננה הזיקית על בעלה.
- ★ "צוחק מי שצוחק אחרון," הפטירה המונהלילה, וקמה.
- ★ "אין טוב בלי רע," נאנח הבעל ושילם את הוצאות קבורת חותנתו.
- ★ "אתה מיפפר, אתה," החמוא המשולש למשושה.
- צבי תמיר, תל-אביב
- ★ "מה אתה כל כך מוזע?" שאלה שמש הקיץ את בלוק הקרח.
- ★ "טעות לעולם חוזרת," מילמל הקיפוד, והתרחק מן המכרשת.
- ★ "רוצים להרוג אותי!" צווח הזמן, והתחיל לרוץ.
- אורי אלוני, צה-ל

"מאחר ואנחנו קרובים מבחינה רעיונית-אינטלק-טואלית, מדוע לא תבואי לשבת על ברכי?"